

Calina Leonhardt
Annette Kjær Ersbøll
Martin Eghøj
Cille Aggerbeck Iversen
Christian Hassager
Carolina Malta Hansen
Susan Andersen

SDU

Implementering af førstehjælpsundervisning i grundskolen

Syddansk Universitet

Statens Institut
for Folkesundhed

Akutberedskabet

DANSK
RÅD FOR
GENOPLIVNING

TrygFonden

Implementering af førstehjælpsundervisning i grundskolen

Calina Leonhardt, Annette Kjær Ersbøll, Martin Eghøj, Cille Aggerbeck Iversen, Christian Hassager, Carolina Malta Hansen og Susan Andersen.

Intern review: Trine Allerslev Horsbøl.

Copyright © 2024

Statens Institut for Folkesundhed, SDU

Udarbejdet for Region Hovedstadens Akutberedskab, i samarbejde med Dansk Råd for Genoplivning.

Projektet er støttet af TrygFonden.

Uddrag, herunder figurer og tabeller, er tilladt mod tydelig kildegengivelse.

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-7899-677-0.

Statens Institut for Folkesundhed

Studiestræde 6

1455 København K

www.sdu.dk/sif

Rapporten kan downloades fra www.sdu/sif

Forord

Førstehjælp er en essentiel kompetence, der kan redde liv i kritiske situationer. I 2005 blev det lovpligtigt for folkeskoler at integrere førstehjælpsundervisning i pensum, og i 2014 blev der gennemført en undersøgelse for at evaluere implementeringen af denne lov. Resultaterne viste dengang, at mange skoler ikke havde indført førstehjælpsundervisning.

Denne rapport præsenterer resultaterne fra en opfølgende undersøgelse, der har til formål at undersøge status på implementeringen af førstehjælpsundervisning og ændringer siden den første evaluering. Undersøgelsen er baseret på en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse blandt skoleledere og klasselærere fra folkeskoler, friskoler og private grundskoler i Danmark. Den blev gennemført i perioden fra 1. maj til 1. juli 2024.

Vi håber, at denne rapport vil bidrage til en bedre forståelse af de udfordringer og erfaringer, der er forbundet med implementeringen af førstehjælpsundervisning i grundskolen, og at den vil være en værdifuld ressource for beslutningstagere, skoleledere, lærere og andre interessenter, der arbejder for at styrke førstehjælpskompetencer blandt eleverne.

Vi vil gerne takke alle, der har bidraget til denne undersøgelse, herunder de deltagende skoleledere og lærere.

Med venlig hilsen,

Morten Hulvej Rod
Direktør, Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Indhold

Sammenfatning	5
1. Introduktion	7
Baggrund	7
Formål	7
Afgrænsning	8
Læsevejledning	8
2. Materiale og metode	12
Spørgeskemaundersøgelsen	12
Design og dataindsamling	12
Statistiske analyser	13
3. Karakteristik af deltagere	14
4. Førstehjælpsundervisning på skolerne	16
5. Organisering af førstehjælpsundervisning	21
6. Ønsker til organisering	28
7. Kendskab til lovgivningen	32
8. Holdning til førstehjælpsundervisning	35
9. Lærernes kompetencer	42
10. Organisatoriske forhold	53
11. Forskellige gruppers syn på førstehjælpsundervisning	59
12. Betydningen af individuelle karakteristika	63
13. Ændringer siden 2014	65
14. Konklusion	69
Litteratur	70

Sammenfatning

I 2005 blev det lovpligtigt for folkeskoler at undervise i førstehjælp, herunder eksempelvis livreddende førstehjælp og brug af hjertestarter. En spørgeskemaundersøgelse fra 2014 viste, at mange skoler ikke havde implementeret førstehjælpsundervisning. Denne rapport præsenterer resultaterne fra en spørgeskemaundersøgelse 10 år senere med formålet at undersøge status på implementering af førstehjælpsundervisning i 2024 og ændringer siden 2014. Undersøgelsen er baseret på en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse blandt 418 skoleledere og 378 klasselærere for 9. klassetrin fra folkeskoler, friskoler og private grundskoler i Danmark. De følgende afsnit præsenterer undersøgelsens hovedfund.

Førstehjælpsundervisning på skolerne

Ifølge skoleledere har omkring halvdelen af skolerne gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin i løbet af de seneste tre skoleår. Lidt over halvdelen af skolelederne oplyser, at skolen har gennemført andre former for førstehjælpsundervisning. Ifølge svar fra klasselærere er undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin gennemført hos cirka en tredjedel af de afsluttede 9. klasser. Under en tredjedel af klasselærerne oplyser, at deres 9. klasse har modtaget andre former for førstehjælpsundervisning. Sammenlignes dette med skoleledernes besvarelser, vurderer en større del af skolelederne, at der er blevet undervist i livreddende førstehjælp i samme periode. Der ses en lignende forskel blandt skoleledere og klasselærere inden for de øvrige former for førstehjælp.

Organisering af førstehjælpsundervisning

Undervisning i førstehjælp organiseres forskelligt på skolerne og er sjældent integreret i færdselsundervisningen til trods for, at førstehjælp er omfattet af det obligatoriske emne færdselslære. Ofte planlægges undervisningen som temadag i klasserne. Ifølge både skoleledere og klasselærere foregår undervisningen som oftest på 8. klassetrin. Lidt under halvdelen af skolelederne og klasselærerne svarer, at de primært bruger eksterne instruktører til at undervise eleverne i livreddende førstehjælp, mens de resterende svarer, at det er lærere, der underviser. Det er primært idrætslærere, klasselærere eller øvrige faglærere med førstehjælpskursus, som underviser eleverne i livreddende førstehjælp.

Ønsker til organisering

Størstedelen af både skoleledere og klasselærere ønsker, at undervisningen i førstehjælp organiseres som en temadag i klasserne eller integreret i eksempelvis fagene idræt eller biologi. Både skoleledere og klasselærere foretrækker, at undervisning i førstehjælp bliver afholdt af eksterne undervisere og instruktører. Cirka halvdelen af klasselærere mener, at det bør være skoleledelsens ansvar, at undervisning i livreddende førstehjælp bliver gennemført.

Kendskab til lovgivningen

Lidt under halvdelen af skolelederne og 1 ud af 5 klasselærere har kendskab til, at undervisning i førstehjælp er obligatorisk. Der er 2,5 gange større chance for, at skolen har gennemført

undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, når skolelederen har kendskab til lovgivningen. Der er 4,3 gange større chance for, at 9. klasser har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, når klasselæreren har kendskab til lovgivningen.

Holdning til førstehjælpsundervisning

Størstedelen af skoleledere og klasselærere synes, at førstehjælpsundervisning hører til i grundskolen. Der er 2,6 gange større chance for, at skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp, når skolelederen synes, at undervisning hører til i grundskolen. Der er 2,2 gange større chance for, at 9. klasser har modtaget undervisning på 6.-9. klassetrin, når klasselæreren synes det. I alt 7 ud af 10 skoleledere synes, at undervisning i førstehjælp bør prioriteres lige så højt som andre timeløse fag og emner, herunder fx sundheds- og seksualundervisning.

Lærernes kompetencer

Færre end 2 ud af 10 klasselærere vurderer, at de på nuværende tidspunkt i meget høj eller høj grad har kompetencerne til at undervise elever i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, mens 4 ud af 10 af skoleledere vurderer, at det er de færreste lærere på deres skole, som har kompetencer til at undervise i førstehjælp. Der er 2,8 gange større chance for, at 9. klasser har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp, når deres klasselærer vurderer sig kompetent til selv at undervise klassen.

Organisatoriske forhold

Lidt under halvdelen af skoleledere vurderer, at eksterne undervisere i førstehjælp er forbundet med meget store eller store omkostninger. En tredjedel af skoleledere og cirka en fjerdedel af klasselærere synes, at der er klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret for, at undervisning i livreddende førstehjælp gennemføres på skolen. Der er 2,9 gange større chance for, at skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp, når skoleledere vurderer, at der er klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret for, at undervisningen gennemføres. Der er 4 gange større chance, når klasselærerne vurderer, at der er klare retningslinjer.

Forskellige grupper syn på førstehjælpsundervisning

I alt 4 ud af 10 skoleledere mener, at det generelt i meget høj eller høj grad forventes af dem, at undervisning i livreddende førstehjælp gennemføres på skolen. Kun 1 ud af 10 klasselærere oplever, at det forventes af dem. Hvis klasselærerne oplever, at det forventes af dem, at der bliver undervist i livreddende førstehjælp, er der 6,8 gange større chance for, at deres 9. klasse har modtaget undervisning på 6.-9. klassetrin. Færre end 2 ud af 10 skoleledere og klasselærere oplever, at Børne- og Undervisningsministeriet giver udtryk for, at eleverne bør undervises i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin.

Ændringer siden 2014

Der er 1,8 gange større chance for, at skoleledere ved, at undervisning i førstehjælp er obligatorisk i 2024, sammenlignet med 2014. Der er 40% lavere chance for, at skoleledere vurderer, at der er gennemført undervisning i livreddende førstehjælp og anden form for førstehjælp på 6.-9. klassetrin i 2024 i forhold til i 2014. Derimod er der henholdsvis 1,9 og 3,4 gange større chance for, at skoleledere og klasselærere oplyser, at der er gennemført undervisning i brug af hjertestarter i 2024 i forhold til i 2014.

1. Introduktion

Baggrund

Cirka 5.000 mennesker får hvert år hjertestop uden for et hospital i Danmark, hvoraf ca. 14% overlever [1]. Straks igangsat førstehjælp, herunder livreddende førstehjælp og brug af hjertestarter, kan øge overlevelsen til over 70% [2-4]. Personer, der tidligere har modtaget førstehjælpsundervisning, er mere tilbøjelige til selv at udføre livreddende førstehjælp [5].

Det Europæiske Råd for Genoplivning anbefaler, at alle grundskoler i EU underviser eleverne i førstehjælp, herunder livreddende førstehjælp [6]. En nyligt offentliggjort gennemgang af aktuelle praksisser omkring førstehjælpsundervisning på tværs af lande viser, at selvom mange lande ønsker at gennemføre førstehjælpsundervisning i skoler, er det en udfordring at implementere succesfuldt. Dette skyldes blandt andet mangel på passende undervisningsmateriale, usikkerhed om hvordan det skal implementeres i skolepensum, hvem der skal udføre undervisningen, samt hvordan undervisningen skal gennemføres [7].

For at øge andelen af personer trænet i førstehjælp i Danmark blev førstehjælpsundervisning, herunder livreddende førstehjælp, obligatorisk i folkeskoler i 2005. Det lovgivende mandat blev dog ikke finansieret, og der var ingen ramme for at implementere undervisningen i skolerne. En landsdækkende undersøgelse fra 2014 blandt lærere og skoleledere fandt, at mindre end en tredjedel af afgangseleverne i 9. klasse havde modtaget undervisning i førstehjælp før eksamen, som loven kræver [8, 9]. Undersøgelsen identificerede også flere barrierer for implementeringen af førstehjælpsundervisning, herunder mangel på passende undervisningsmateriale og mangel på lærere til at udføre undervisningen, hovedsagelig fordi lærerne ikke følte sig kompetente til at udføre førstehjælpsundervisning. Der har ikke været nogle målrettede initiativer til at forbedre førstehjælpsundervisningen i skolerne i de sidste 10 år, og det har indtil nu været ukendt, om og hvordan danske skoler i øjeblikket gennemfører førstehjælpsundervisning.

Dansk Råd for Genoplivning har modtaget en bevilling fra A.P. Møller Fonden til at udvikle et førstehjælpsprogram i skolerne. Målet er at oplære en ny generation i førstehjælp, så de bliver i stand til at hjælpe personer med hjertestop eller blødning/blodprop i hjernen (stroke). Programmet, målrettet elever i 6.-8. klasse, sigter mod at give dem viden og færdigheder inden for livreddende førstehjælp, hjertestop og stroke. Projektet forventes påbegyndt i efteråret 2024. Inden implementeringen af programmet ønsker Dansk Råd for Genoplivning af få en indsigt i status på førstehjælpsundervisning i skolerne anno 2024.

Formål

Denne rapport præsenterer resultater fra en spørgeskemaundersøgelse fra 2024 blandt skoleledere og lærere på grundskoler i Danmark. Formålet med undersøgelsen er at undersøge, hvor stor en andel af grundskoler der har undervisning i førstehjælp, samt belyse holdninger til og barrierer for at gennemføre undervisning i førstehjælp. Endvidere undersøges ændringer siden 2014 ved at benytte data fra den tidligere spørgeskemaundersøgelse i 2014. Derudover belyses, om grundskoler gennemfører undervisning i symptomer på stroke. Dette emne indgik ikke i undersøgelsen i 2014.

Afgrænsning

Førstehjælpsundervisning er en del af det obligatoriske emne Færdselslære. I modsætning til obligatoriske fag får obligatoriske emner ikke tildelt et fast antal timer, som eleverne minimum skal undervises i. Derfor omtales obligatoriske emner ofte som timeløse fag, mens obligatoriske fag omtales som skemalagte fag. Obligatoriske emner skal integreres i undervisningen, og den enkelte skole kan selv beslutte fag, klassetrin, antal timer og til en vis grad også undervisningsindhold. Der er vejledende læseplaner for fag og emner, som viser trinmål efter 3. og 6. klassetrin samt slutmål efter 9. klasse [10].

Ifølge folkeskolens Fælles Mål for Færdselslære skal eleverne efter 9. klasse kunne "demonstrere teknikker til livreddende førstehjælp og til at stoppe livstruende blødninger" samt have "viden om livreddende førstehjælp". Livreddende førstehjælp introduceres på 7.-9. klassetrin, mens undervisningen til og med 6. klassetrin skal omfatte at ringe 112, yde omsorg, håndtere små uheld og placere bevidstløse i stabilt sideleje [10]. Vores primære fokus i denne undersøgelse er derfor på undervisning i livreddende førstehjælp.

I denne undersøgelse afdækker vi dog også, om eleverne undervises i symptomer på stroke, en betegnelse for blødning og blodprop i hjernen. Undervisning i stroke, ligesom brug af hjertestartere, er fraværende i den vejledende læseplan, men er en central del af det at udføre livreddende førstehjælp [11].

Skolerne skal ikke nødvendigvis undervise i livreddende førstehjælp hvert år, men de skal have gjort det inden udgangen af 9. klasse. Derfor ser vi i denne undersøgelse på en periode af tre skoleår (2021/22, 2022/23 og 2023/24) og fokuserer på undervisningen i 6.-9. klasse. Dette valg er foretaget ud fra en antagelse om, at det ikke er forventeligt, at eleverne kan huske undervisning i livreddende førstehjælp ved udgangen af 9. klasse, hvis de kun har modtaget undervisningen før 6. klasse.

Friskoler og private grundskoler er ikke underlagt Folkeskoleloven og er derfor ikke lovpligtige til at undervise i livreddende førstehjælp. Deres undervisning skal dog stå mål med folkeskolen, hvilket betyder, at den skal give eleverne samme muligheder for faglig udvikling og viden som i folkeskolen [12]. Vi vurderer derfor, at mange private grundskoler og friskoler enten allerede har implementeret førstehjælpsundervisning eller kunne være interesseret i det. I denne undersøgelse har vi inkluderet alle danske folkeskoler, friskoler og privatskoler med 9. klasse. Internationale skoler er ikke medtaget, da de, ligesom private grundskoler og friskoler, ikke er underlagt Folkeskoleloven, og mange af deres elever opholder sig i Danmark i kort tid, fx et år [13]. Specialtilbud er heller ikke inkluderet. Selvom børn med behov for specialundervisning som udgangspunkt er underlagt Folkeskoleloven, modtager de ofte undervisning i den danske folkeskole med et begrænset antal støttetimer. Børn med større behov kan undtages fra kravene i Folkeskoleloven, og elever på specialtilbud har generelt et større behov for støtte [14]. Derfor vurderes implementeringen af førstehjælpsundervisning på internationale skoler og specialtilbud ikke at være sammenlignelig med grundskolen eller private grundskoler og friskoler. Undersøgelsen fokuserer på implementeringen af førstehjælpsundervisning inden udgangen af 9. klasse, og skoler uden en 9. klasse i skoleåret 2023/2024 er således også ekskluderet.

Læsevejledning

Denne rapport henvender sig til en bred målgruppe, herunder personer ansat i Børne- og Undervisningsministeriet eller kommunale forvaltninger, skoleledere, lærere samt eksperter og personer ansat i organisationer, der beskæftiger sig med førstehjælp på skoler. Ministeriet og kommunale forvaltninger kan få et overblik over udbredelsen af den lovpligtige undervisning og idéer til at

støtte skolerne i at varetage denne opgave. Skolerne kan få indsigt i, hvordan andre skoler organiserer deres undervisning og hente inspiration til deres egne tiltag.

For at forstå undersøgelsens resultater korrekt, er det vigtigt at være opmærksom på visse forhold. Rapporten præsenterer resultaterne fra en tværsnitsundersøgelse, som giver et øjebliksbillede, og kan pege på sammenhænge, men ikke påvise årsagsforhold. For eksempel kan der være sammenhæng mellem undervisning i førstehjælp og skoleledernes kendskab til lovgivningen, men det er ikke muligt at fastslå, om kendskabet er årsagen til, at undervisningen er gennemført eller ej.

Hvert kapitel i rapporten indledes med en kort introduktion til det emne, som skolelederne og lærerne er blevet bedt om at tage stilling til. Kapitlerne er inddelt efter de specifikke spørgsmål, der er blevet stillet. Resultaterne præsenteres i figurer med procentangivelser eller i tabeller. De mest centrale eller opsigtsvækkende resultater bliver beskrevet og uddybet i teksten. Flere steder i rapporten fremgår betegnelsen ($n=X$), hvor "X" angiver antallet af personer, der har svaret på det konkrete spørgsmål. Tabellerne præsenterer deskriptive og statistiske analyseresultater for undersøgelsen i 2024 eller ændringer i perioden 2014-2024. Disse er angivet ved en procentfordeling med tilhørende OR. Se tabeleksempel 1 senere i dette afsnit

Hvad er en odds ratio (OR)?

En odds ratio (OR) er et statistisk mål, der bruges til at sammenligne chancen for en begivenhed mellem to grupper. Hvis OR er 1, er der ingen forskel mellem grupperne. Hvis OR er større end 1, betyder det, at der er større chance for udfaldet, fx undervisning i førstehjælp på skolen, hos den betragtede gruppe (fx klasselærere, der føler sig kompetente til at undervise i førstehjælp), end hos referencegruppen (klasselærere, der ikke føler sig kompetente). Hvis OR er mindre end 1, er der mindre chance for udfaldet hos den betragtede gruppe.

I denne rapport anvender vi OR til at undersøge sammenhænge mellem to forhold. For eksempel ser vi på sammenhængen mellem, om klasselærerne føler sig kompetente til at undervise i livreddende førstehjælp, og om undervisningen er blevet gennemført i deres 9. klasse. Hvis OR er 2,8, betyder det, at der er 2,8 gange større chance for, at der er gennemført undervisning i livreddende førstehjælp, når klasselærerne vurderer, at de har kompetencerne, sammenlignet med når de vurderer, at de ikke har kompetencerne.

Sammenhængen vurderes i rapporten som lav, moderat og høj baseret på størrelsen af OR. OR kan antage værdier over og under 1. Følgende intervaller er anvendt til at klassificere graden af sammenhæng, med intervaller under 1 angivet i parentes:

- **Svag sammenhæng**, når OR ligger i intervallet 1,00-1,49 (0,67-1,00).
- **Moderat sammenhæng**, når OR ligger i intervallet 1,50-2,00 (0,50-0,66)
- **Stærk sammenhæng**, når $OR > 2,00$ ($< 0,50$)

Eksempel på tabel i rapporten, med forklaring:

Tabeleksempel 1. Sammenhængen mellem om klasselærere vurderer, at de i høj eller meget høj grad har kompetencer i at undervise i førstehjælp, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp i løbet af de seneste tre skoleår.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp				
Klasselærere (n=355)				
	%	OR	95% CI	n
Vurderer, at de i meget høj eller høj grad har kompetencer til at undervise i livreddende førstehjælp				
Ja	55,2	2,8	1,6-5,0	58
Nej/Ved ikke	30,3	1	-	297

Tallet viser, at besvarelser fra 355 klasselærere indgår i denne analyse.

Tallet angiver, at 55,2% af de klasselærere, der vurderer, at de har kompetencerne, har undervist i livreddende førstehjælp.

Tallet angiver, at 30,3% af de klasselærere, der vurderer, at de ikke har kompetencerne, alligevel har undervist i livreddende førstehjælp.

Tallet angiver odds ratioen. Det vil sige, hvor meget større (eller mindre) odds (chance) den aktuelle gruppe har for at undervise i livreddende førstehjælp i forhold til referencegruppen, når der tages højde for, om grupperne vurderer, at de har kompetencerne. I dette tilfælde har de klasselærere, som vurderer, at de har kompetencer til at undervise i livreddende førstehjælp, 2,8 gange større chance for at have gennemført undervisningen sammenlignet med klasselærere, som vurderer, at de ikke har kompetencerne, (hvor OR står som 1).

Intervalleret 1,6-5,0 angiver, inden for hvilken sikkerhedsmargin odds ratioen befinder sig. Dette interval indeholder i 95 % af tilfældene den sande værdi af OR. Da intervallet ikke overlapper 1, er dette statistisk signifikant.

Tallet angiver, at 297 klasselærere har svaret, at de vurderer, de ikke har, eller ikke ved om de har, de fornødne kompetencer til at undervise i livreddende førstehjælp.

Øvrige ordforklaringer

Hjertestarter	En hjertestarter er et apparat, der kan afgive elektriske stød gennem brystkassen for at sætte gang i hjertet efter hjertestop.
Hjertestop	Den situation, hvor hjertet ikke pumper blodet rundt i kroppen. Det betyder, at kroppens organer ikke får ilt og begynder at tage skade.
Livreddende førstehjælp	Livreddende førstehjælp er kombineret hjertemassage med brystkompressioner og kunstigt åndedræt med mund-til-mund. Livreddende førstehjælp kaldes også basal genoplivning.
95% CI / 95% sikkerhedsgrænser	95% sikkerhedsgrænser angiver et interval, der i 95% af tilfældene indeholder den sande værdi, hvilket udtrykker usikkerheden ved estimatet. Intervallet anvendes både for estimerede forekomster/proportioner og for OR. 95% CI for OR angiver intervallet, hvor OR med 95% sandsynlighed befinder sig. Hvis tallet 1 ikke er i intervallet, er der signifikant forskel mellem de to grupper. Sikkerhedsgrænser kaldes også sikkerhedsinterval, sikkerhedsmargin og konfidensinterval.
Stroke	Stroke er en betegnelse for blødning eller blodprop i hjernen. Oftest kommer symptomer på stroke fra det ene sekund til det andet, og det er vigtigt at få hurtig hjælp for at undgå skade på hjernen. Stroke kaldes også for bl.a. slagtilfælde eller apopleksi.
Tværsnitsundersøgelse	En forskningsmetode, der involverer indsamling af data fra en population på ét enkelt tidspunkt. Formålet er at analysere forhold og forskelle mellem forskellige grupper inden for populationen på det pågældende tidspunkt.

2. Materiale og metode

Undersøgelsen er baseret på to landsdækkende spørgeskemaundersøgelser, sendt til henholdsvis skoleledere og klasselærere fra danske folkeskoler, friskoler og private grundskoler.

Skoleledere og klasselærere er centrale aktører i implementeringen af førstehjælpsundervisning og er i fokus i denne undersøgelse. Det er skoleledernes ansvar at sikre, at skolen opfylder kravene om førstehjælpsundervisning i folkeskolen, eller at fri- og privatskoler står mål med folkeskolens undervisning. Deres involvering i lærernes undervisning omfatter både fastsættelse af rammer og organisering af undervisningen samt valg af pædagogiske metoder. Lærere, især klasselærere, har dog betydelig autonomi og træffer ofte beslutninger om undervisningens organisering uden indblanding fra ledelsen [10]. Ved at inddrage perspektiverne fra begge aktører forventes det, at resultaterne giver et så retvisende og nuanceret billede af implementeringen som muligt.

Alle deltagere i undersøgelsen blev informeret om formålet med studiet og om, at der ikke var intentioner om at evaluere den specifikke skole, skoleleder eller lærer. De blev også oplyst om, at resultaterne ville blive anonymiseret, så enkeltpersoner ikke kunne genkendes, og at deltagelse var relevant uanset, om de havde førstehjælpsundervisning på skolen eller ikke. Undersøgelsen er godkendt af Datatilsynet.

Spørgeskemaundersøgelsen

Vi udviklede to spørgeskemaer; ét til skoleledere og ét til klasselærere. Størstedelen af spørgsmålene mellem de to spørgeskemaer var ens, og formuleringerne er enslydende med formuleringerne fra undersøgelsen i 2014 [15]. Dette sikrer, at sammenligningen af resultaterne mellem de to undersøgelser er så præcis som muligt og ikke påvirkes af forskelle i formuleringerne. Enkelte rettelser blev dog foretaget, primært i den beskrivende tekst til spørgsmålene eller i tilfælde, hvor forholdene omkring folkeskolen eller undervisning i livreddende førstehjælp havde ændret sig. Der blev desuden tilføjet spørgsmål om stroke, mens spørgsmål, der blev vurderet irrelevante for undersøgelsens formål, blev taget ud. Det oprindelige spørgeskema er udviklet med udgangspunkt i eksisterende litteratur, interview med skoleledere og lærere fra 2014 samt Theory of Planned Behavior, som forklarer, hvordan holdninger, normer og oplevet kontrol påvirker intentioner og adfærd [15].

Design og dataindsamling

Spørgeskemaet blev udsendt til skolelederen samt en udvalgt klasselærer for 9. klasse på samtlige danske folkeskoler, private grundskoler og friskoler med 9. klassetrin i skoleåret 2023/24, hvilket omfatter 1.348 skoler. Spørgeskemaerne blev udsendt i maj og juni 2024.

For at undgå selektionsbias (systematiske fejl, hvor udvalget af deltagere ikke repræsenterer den bredere population af lærere, hvilket fører til skæve resultater) bad vi klasselæreren fra den 9. klasse med det første bogstav i alfabetet (fx 9.a) om at besvare undersøgelsen. Der er dog risiko for, at det ikke er tilfældigt, hvilke skoler der valgte at besvare undersøgelsen, og at skoler med fokus på undervisning i førstehjælp i højere grad har ønsket at deltage. Vi estimerede antallet af 9. klasser i Danmark ved at tage det samlede antal elever i 9. klasse (69.279) og dividere det med

det gennemsnitlige antal elever pr. 9. klasse (20,3), ifølge Danmarks Statistik [16]. Dette gav et estimat på 3.412 9. klasser, hvilket vi brugte til at beregne svarprocenten i undersøgelsen. Spørgeskemaet blev sendt til:

- Alle skoleledere på folkeskoler, friskoler og private grundskoler med 9. klassetrin, mens specialtilbud og internationale skoler var undtaget. Det svarede til 1.348 skoleledere.
- En udvalgt klasselærer på 9. klassetrin fra samme skoler, hvilket svarede til 1.348 lærere, svarende til 39% af alle klasselærere for 9. klasse.

Det er ikke nødvendigvis klasselæreren, der har gennemført undervisningen i førstehjælp, og de vil derfor ikke i alle tilfælde have kendskab til, om klassen har modtaget undervisningen, og hvordan det er blevet organiseret.

Spørgeskemaerne blev opsat elektronisk i SurveyXact og udsendt per e-mail. Der var adgang til skolernes kontaktoplysninger, herunder e-mailadresse, via Børne- og Undervisningsministeriets Institutionsregister [17]. Spørgeskemaerne blev sendt til skolens oplyste mailadresse, ofte til skolesekretæren, og videresendt til den pågældende skoleleder og klasselærer. Spørgeskemaet til skolelederne blev udsendt 1. maj 2024, og spørgeskemaet til klasselærerne blev udsendt en uge senere. Der blev sendt to skriftlige rykkere, henholdsvis tre og syv uger efter udsendelse. De skoler, der ikke havde besvaret spørgeskemaet, blev forsøgt kontaktet telefonisk.

I forbindelse med den telefoniske rykker og via return-mails fra skolerne fik vi indblik i, at tidspress grundet eksamensperioder var en hyppig begrundelse for ikke at besvare spørgeskemaet. Af den grund ventede vi med at udsende anden rykker til ugen efter afslutningen af 9. classes eksaminer, og inden skolen gik på sommerferie. Flere skoler nævnte desuden, at skolerne får tilsendt mange spørgeskemaundersøgelser om ugen, hvilket medførte, at skoleledere og klasselærere følte sig nødsaget til at prioritere mellem de tilsendte spørgeskemaer, eller at de kun svarede på de spørgeskemaer, som de er lovmæssigt forpligtet til at besvare.

Statistiske analyser

I analyserne har vi inkluderet både fulde og delvise besvarelser, så længe deltagerne har besvaret det centrale spørgsmål om, hvorvidt skolerne har gennemført undervisning i førstehjælp.

Forekomsten af førstehjælpsundervisning og de øvrige undersøgte faktorer blev opgjort som andelen (%) af skoler med eksempelvis undervisning i førstehjælp i forhold til det samlede antal skoler, der deltog i undersøgelsen. Vi undersøgte sammenhænge mellem forekomsten af førstehjælpsundervisning og andre faktorer som eksempelvis lovgivning ved hjælp af logistiske regressionsanalyser. Sammenhænge bliver her udtrykt ved odds ratio (OR). Vi har kun gennemført univariable analyser, hvilket betyder, at der ikke er taget højde for andre faktorer. Vi har beregnet 95% sikkerhedsgrænser for OR for de udvalgte faktorer samt i sammenligningen med data fra 2014.

Antallet af besvarelser varierer i analyserne, da ikke alle deltagere svarede på alle spørgsmål. Ved siden af hver tabel er derfor opgivet antallet af skoleledere eller klasselærere, der har besvaret spørgsmålet ($n=X$). I nogle tilfælde har deltagerne haft mulighed for at give fritekstsvar, hvis deres svar ikke var repræsenteret i spørgeskemaet. Hovedpointerne fra disse besvarelser er inkluderet i teksten under de relevante spørgsmål, og hvis fritekstbesvarelserne falder ind under de præsenterede kategorier, er de omkodet og inkluderet i de samlede besvarelser og grafer, der præsenteres i rapporten. Databehandling og analyser er gennemført i STATA, version 18.0.

3. Karakteristik af deltagere

Dette afsnit giver et overblik over de lærere og ledere, der har deltaget i undersøgelsen. I alt har 418 skoleledere deltaget i undersøgelsen. Dette svarer til en samlet svarprocent på 31%. I alt 308 skoleledere har deltaget med fulde besvarelser (22,8%) og 110 med delvise besvarelser (8,2%). Svarene fra skolelederne repræsenterer 31% af alle skoler i Danmark. I alt 378 klasselærere har besvaret undersøgelsen, hvilket svarer til en svarprocent på 28%. 318 klasselærere gav fulde besvarelser (23,6%) og 60 delvise (4,5%). Klasselærernes besvarelser er estimeret til at repræsentere 11,1% af alle klasselærere i 9. klasse i landet.

Som vist i Tabel 3.1 er cirka halvdelen af lederne mænd (49,8%), mens næsten ligeså mange er kvinder (47,6%). Blandt klasselærerne udgør flertallet kvinder (62,2%). Gennemsnitsalderen er 52 år for skolelederne og 46 år for klasselærerne. Lidt over halvdelen af lederne (57,0%) og klasselærerne (60,8%) er ansat på folkeskoler.

Som forventet er størstedelen af spørgeskemaerne til skoleledere besvaret af den pågældende skoleleder (78,1%). I de øvrige tilfælde er det oftest personer i andre lederpositioner som viceskoleledere eller souschefer, der har besvaret spørgeskemaet. I få tilfælde er spørgeskemaet blevet besvaret af skolesekretærer eller den ansvarlige lærer for førstehjælp. Blandt klasselærerne er langt størstedelen af spørgeskemaerne blevet besvaret af den pågældende klasselærer eller kontaktlærer i 9. klasse (89,1%). I de øvrige tilfælde er det primært faglærere, mens skolesekretærer eller skoleledere også har besvaret nogle klasselærerundersøgelser. I resten af rapporten vil vi benævne deltagerne som henholdsvis skoleledere og klasselærere.

Deltagerne er blevet spurgt om deres ansættelseserfaring på folkeskoler, private grundskoler eller friskoler. Skolelederne er desuden blevet bedt om at oplyse deres ledelseserfaring. Deltagerne har generelt mange års erfaring, med skolelederne, der i gennemsnit har været ansat i 22 år, og klasselærerne i 17 år. Skolelederne har i gennemsnit 12 års ledelseserfaring på en folkeskole, privat grundskole eller friskole.

Tabel 3.1. Karakteristika over deltagere i spørgeskemaundersøgelsen.

Karakteristika	Skoleledere n=418		Klasselærere n=378	
	n	%	n	%
Køn				
Kvinde	150	47,6	202	62,2
Mand	157	49,8	106	32,6
Andet/Vil ikke oplyse	8	2,5	17	5,2
Ikke besvaret	103	-	53	-
Alder				
≤35 år	7	2,5	42	16,2
36-44 år	42	15,2	79	30,4
45-54 år	125	45,1	82	31,5
≥ 55 år	103	37,2	57	21,9
Ikke besvaret	141	-	118	-

Karakteristika	Skoleledere n=418		Klasselærere n=378	
<i>Gennemsnit</i>	<i>52 år</i>		<i>46 år</i>	
Stilling				
Skoleleder	246	78,1	-	-
Viceskoleleder/souschef	29	9,2	-	-
Anden lederstilling	29	9,2	-	-
Andet	11	3,5	-	-
Ikke besvaret	103	-	-	-
Skoletype				
Folkeskole	238	57,0	230	60,8
Fri- eller privatskole	177	42,3	140	37,0
Ikke oplyst	3	-	8	-
Type lærer for klassen				
Klasselærer	-	-	266	74,5
Kontaktlærer for alle	-	-	30	8,4
Kontaktlærer for nogle	-	-	22	6,2
Andet	-	-	39	10,9
Ikke besvaret	-	-	21	-
Undervisningsfag (primære)*				
Dansk	-	-	196	51,9
Matematik	-	-	108	28,6
Idræt	-	-	97	25,7
Øvrige humanistiske fag	-	-	365	96,3
Øvrige naturvidenskabelige fag	-	-	184	48,7
Øvrige praktiske/kreative fag	-	-	77	20,4
År ansat på en skole				
≤5 år	24	7,9	41	12,7
6-10 år	24	7,9	56	17,3
11-20 år	90	29,6	121	37,3
≥ 21 år	166	64,6	106	32,7
Ikke besvaret	114	-	54	-
<i>Gennemsnit</i>	<i>22 år</i>		<i>17 år</i>	
År som leder				
≤5 år	69	23,1	-	-
6-10 år	84	28,1	-	-
11-20 år	101	33,8	-	-
≥ 21 år	45	15,0	-	-
Ikke besvaret	119	-	-	-
<i>Gennemsnit</i>	<i>12 år</i>			

Ikke-udfyldte felter indikerer, at informationen ikke er relevant for gruppen af deltagere.

Procenterne summerer til mere end 100%, da der har været mulighed for at afgive flere svar. Totalen angiver det antal deltagere, der har givet mindst ét svar. Da ikke alle deltagere har besvaret samtlige spørgsmål, varierer antallet af besvarelser for de enkelte spørgsmål.

4. Førstehjælpsundervisning på skolerne

Ifølge svar fra skolelederne:

- Omkring halvdelen af skolerne (48,8%) har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin i skoleårene 2021/22, 2022/23 og/eller 2023/24.
- 28,3% af skolerne har ikke gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin i samme periode. De resterende skoleledere ved ikke, om der er blevet gennemført undervisning i livreddende førstehjælp.

Ifølge svar fra klasselærerne:

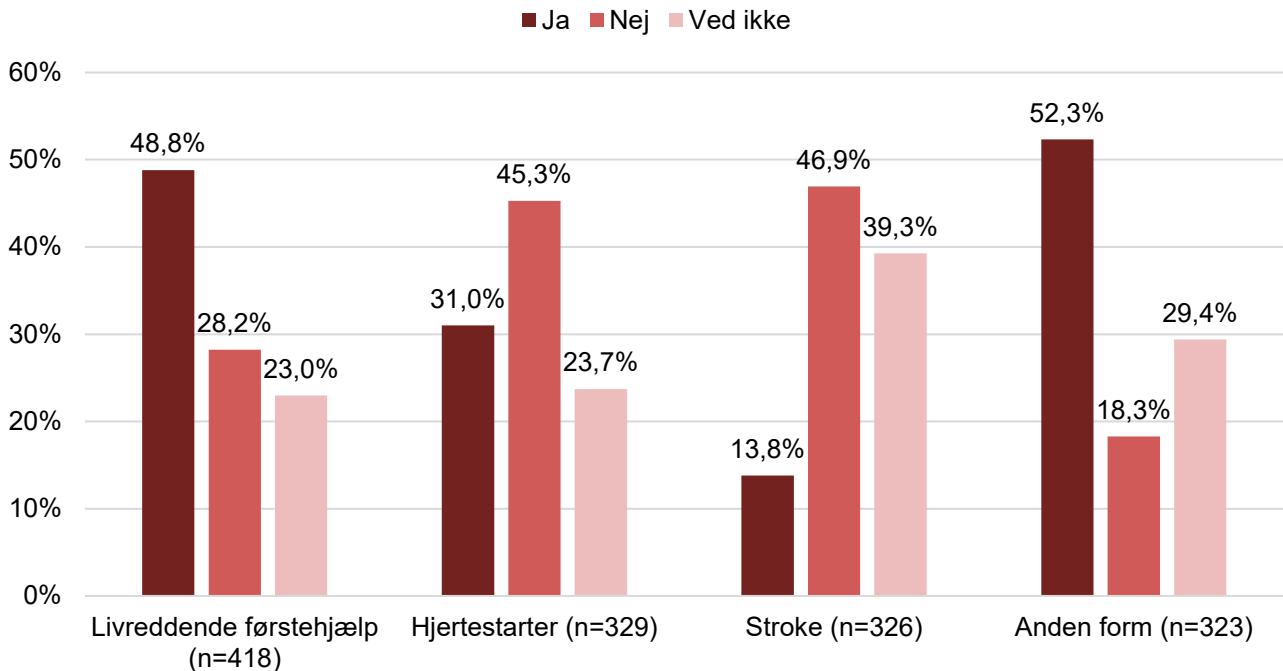
- Undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin er gennemført hos cirka en tredjedel (35,7%) af de afsluttede 9. klasser i skoleåret 2023/2024.
- I alt 46,2% angiver, at ingen eller de færreste af de 9. klasser, der er afsluttet i skoleårene 2021/22, 2022/23 og/eller 2023/24, har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp i løbet af hele deres skoletid. De resterende klasselærere ved ikke, om klasserne har modtaget undervisningen.

Forekomsten af førstehjælpsundervisning ifølge skoleledere

I undersøgelsen er skolelederne blevet spurgt ind til undervisning i livreddende førstehjælp, brug af hjertestartere, symptomer på stroke og anden førstehjælp i de seneste tre skoleår på 6.-9. klassetrin. Anden form for førstehjælp inkluderer undervisning i førstehjælp ved tilskadekomst, såsom mindre knoglebrud, forstuvninger, blødninger, forbrændinger, forgiftninger, kvælning, nakkeskader samt psykisk førstehjælp og stabilt sideleje.

Af Figur 4.1 fremgår det, at cirka halvdelen af skolelederne oplyser, at der har været gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin på deres skole inden for de seneste tre år (48,8%). En lidt højere procentdel oplyser, at der har været gennemført undervisning i anden form for førstehjælp (52,3%). I alt 45,3% af skolelederne mener, at der er blevet undervist i brugen af hjertestartere, og 13,8% i symptomer på stroke på 6.-9. klassetrin. I alt 28,2% af skoleledere oplyser, at der ikke er blevet undervist i livreddende førstehjælp. Lige under halvdelen af skoleledere mener, at der ikke er blevet undervist i brugen af hjertestartere (45,3%) eller symptomer på stroke (46,9%), og 18,3%, at der ikke er blevet undervist i andre former for førstehjælp. Det er værd at bemærke, at en stor andel af skolelederne ikke ved, om der er blevet undervist i de forskellige former for førstehjælp på skolen på 6.-9. klassetrin. Flest skoleledere oplyser, at de ikke ved, om der er blevet undervist i symptomer på stroke (39,3%) og anden form for førstehjælp (29,4%) (Figur 4.1).

Figur 4.1. Førstehjælpsundervisning på 6.-9. klassetrin. Andelen af skoleledere, der har svaret ja, nej eller ved ikke til, om der inden for de seneste tre skoleår er blevet undervist i livreddende førstehjælp, brug af hjertestarter, symptomer på stroke og anden form for førstehjælp.

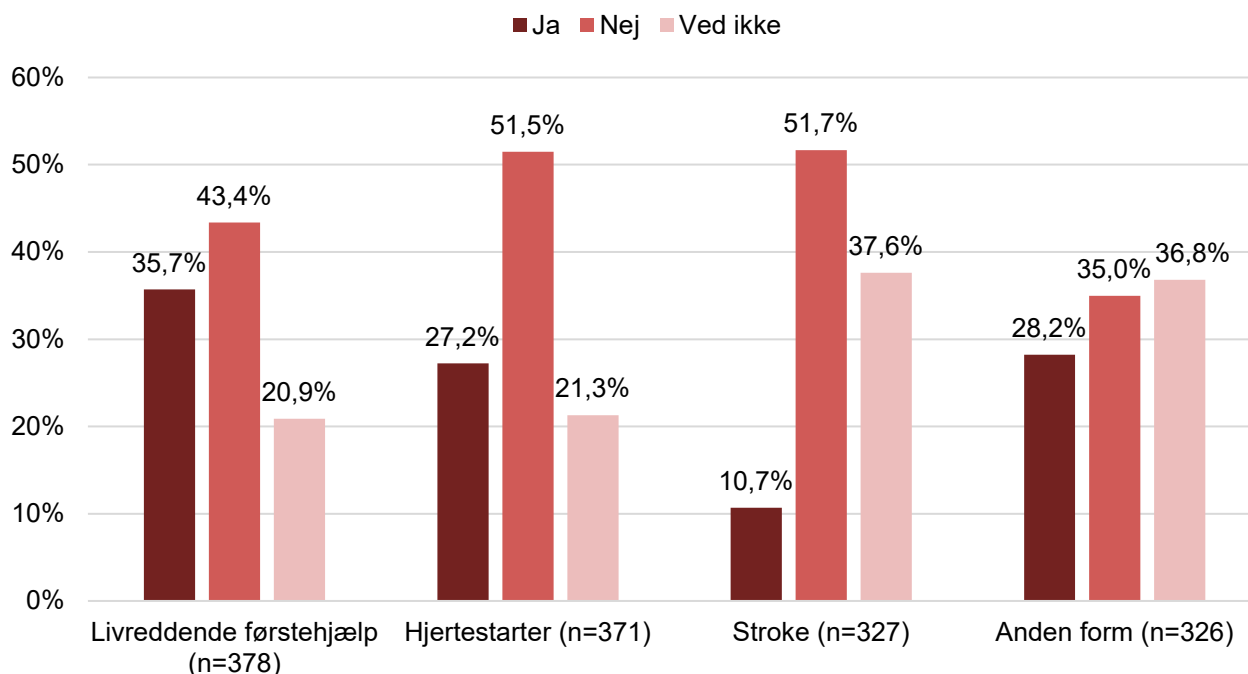

Forekomsten af førstehjælpsundervisning ifølge klasselærere

Klasselærerne er blevet spurgt ind til, om den 9. klasse, de underviste i skoleåret 2023/24, er blevet undervist i livreddende førstehjælp, brug af hjertestarter, symptomer på stroke og/eller anden form for førstehjælp på 6.-9. klassetrin.

Figur 4.2 viser, at 35,7% af klasselærerne mener, at deres klasse er blevet undervist i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin. Det fremgår også, at lidt under halvdelen (43,4%) af klasselærerne oplyser, at deres klasse ikke er blevet undervist i livreddende førstehjælp i løbet af 6.-9. klasse. Endnu flere mener, at deres klasse ikke er blevet undervist i brugen af hjertestarter (51,5%) eller symptomer på stroke (51,7%).

Figur 4.2. Førstehjælpsundervisning på 6.-9. klassetrin. Andelen af klasselærere, der har svaret ja, nej eller ved ikke til, om deres 9. klasse er blevet undervist i livreddende førstehjælp, brug af hjertestarter, symptomer på stroke og andre former for førstehjælp inden for de seneste tre skoleår.

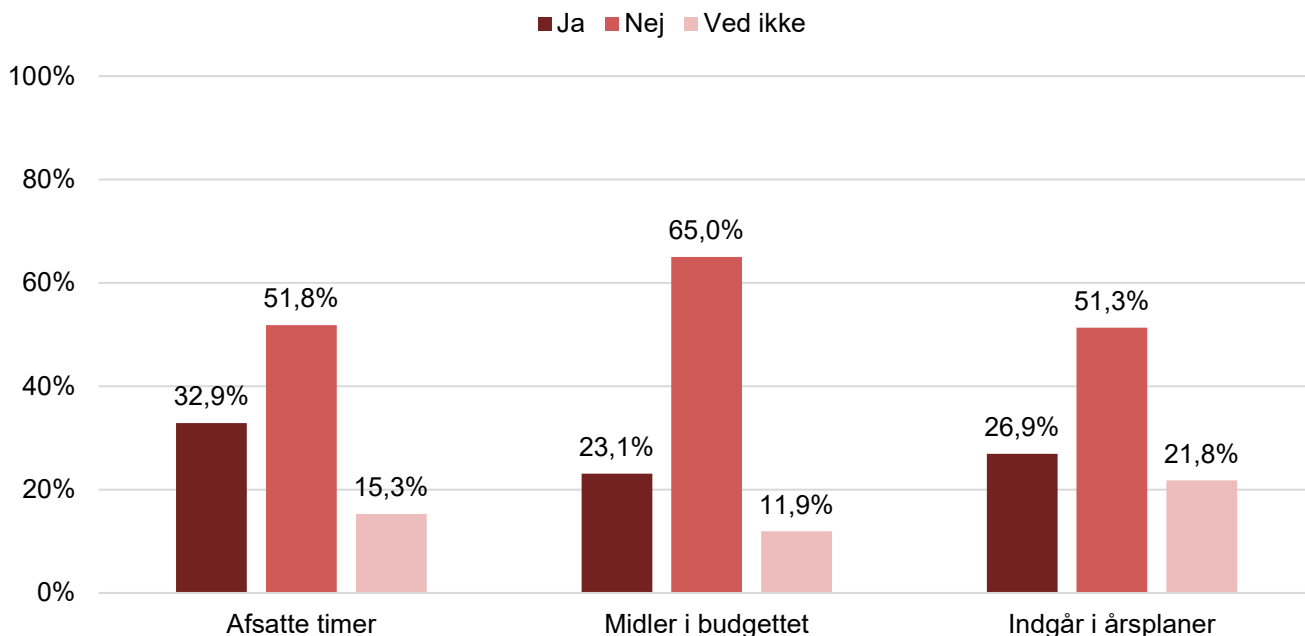
Planlægning af undervisningen

Skolelederne er blevet spurgt, om der er afsat timer og midler i budgettet til undervisning i livreddende førstehjælp på skolen, herunder midler til eksterne instruktører, indkøb af materialer eller opkvalificering af lærere. De er også blevet spurgt, om undervisning i livreddende førstehjælp indgår i lærernes årsplaner. En årsplan er et planlægningsværktøj til at sikre, at undervisningen dækker de fælles mål for klassetrinene, og skal sikre løbende evaluering.

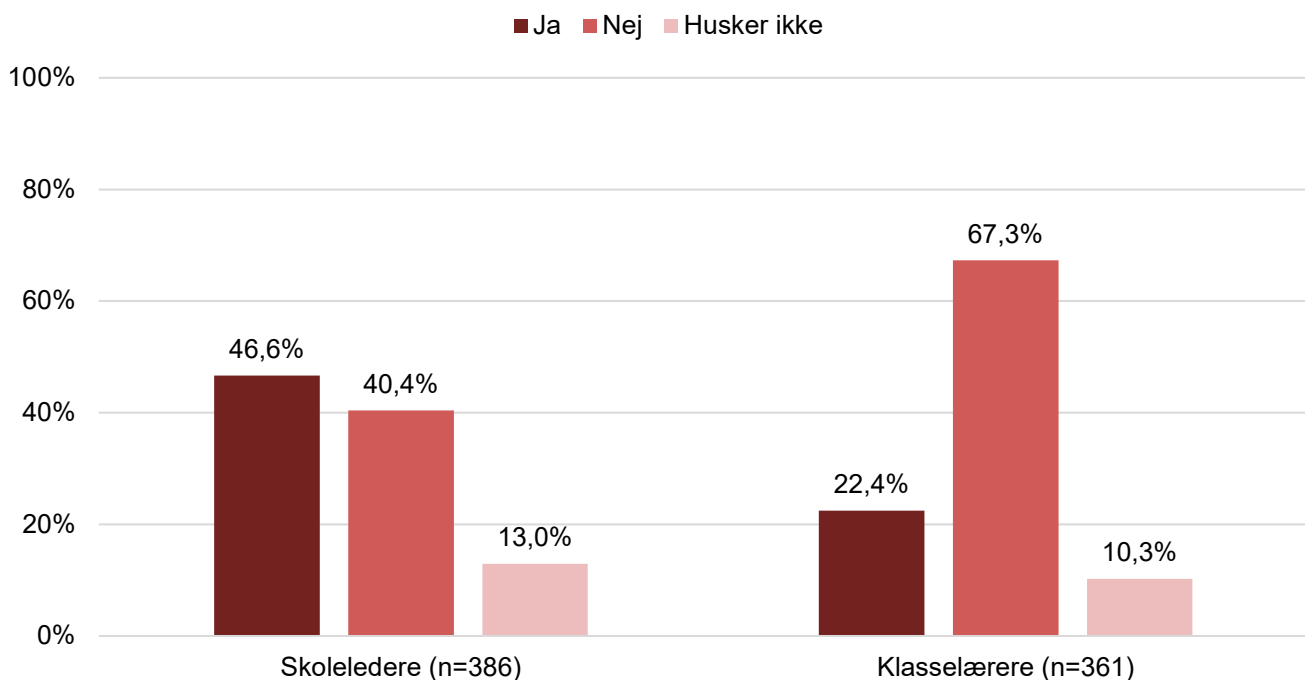
Af Figur 4.3 fremgår det, at over halvdelen af skoleledere oplyser, at der ikke er afsat timer til undervisningen (51,8%), og at det ikke indgår i lærernes årsplaner (51,3%). Endnu flere skoleledere oplyser, at der ikke er afsat midler i budgettet til undervisning i livreddende førstehjælp på skolen (65%). Både skolelederne og klasselærerne er desuden blevet bedt om svare på, om de har talt om undervisning i livreddende førstehjælp inden for de seneste tre skoleår (Figur 4.4). Skolelederne har skullet svare på, om de har drøftet emnet med lærerne på skolen, mens klasselærerne har angivet, om de har talt med deres leder om det. Formålet er at undersøge, om undervisning i livreddende førstehjælp er et emne, der bliver inddraget i planlægningen af undervisningen, og om det er noget, de er opmærksomme på ude på skolerne. Der er betydelig forskel i deres svar: Op mod halvdelen af skolelederne oplyser, at de har haft samtaler med deres lærere om undervisning i livreddende førstehjælp i løbet af de seneste tre skoleår. I alt 22,4% af klasselærere oplyser, at de har haft sådanne samtaler med deres leder, mens en stor andel mener, at de ikke har haft sådanne samtaler med deres leder i løbet af de seneste tre skoleår (67,3%).

Klasselærerne er også blevet spurgt, om de har talt med andre lærere om undervisning i livreddende førstehjælp i løbet af de seneste tre skoleår. Her oplyser lidt flere, at de har haft sådanne samtaler (33%), mens over halvdelen af klasselærerne ikke har talt med andre lærere om det (58,5%) (Figur 4.5).

Figur 4.3. Planlægning af undervisning i livreddende førstehjælp. Andelen af skoleledere, der har svaret ja, nej eller ved ikke til, om der inden for de seneste tre år har været afsat timer og midler i budgettet til undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassesetrin, og om undervisningen har været en del af årsplanerne (n=386).

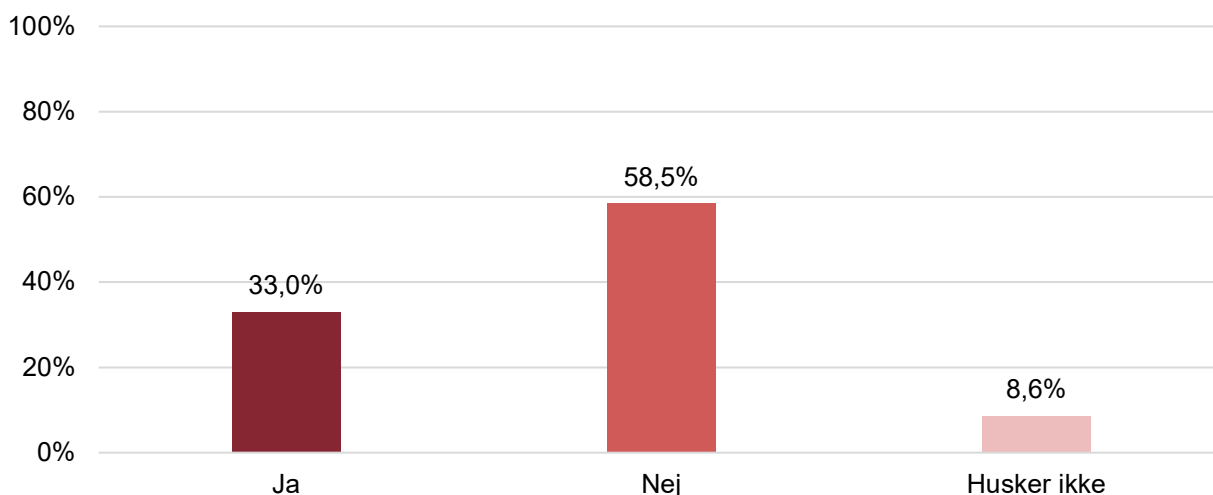

Figur 4.4. Kommunikation mellem skoleledere og lærere. Andelen af skoleledere, der har svaret ja, nej eller husker ikke til, om de har talt med lærere på skolen om undervisning i livreddende førstehjælp inden for de seneste tre skoleår, samt andel af klasselærere, der har svaret ja, nej eller husker ikke til, om de har talt med deres leder om det.

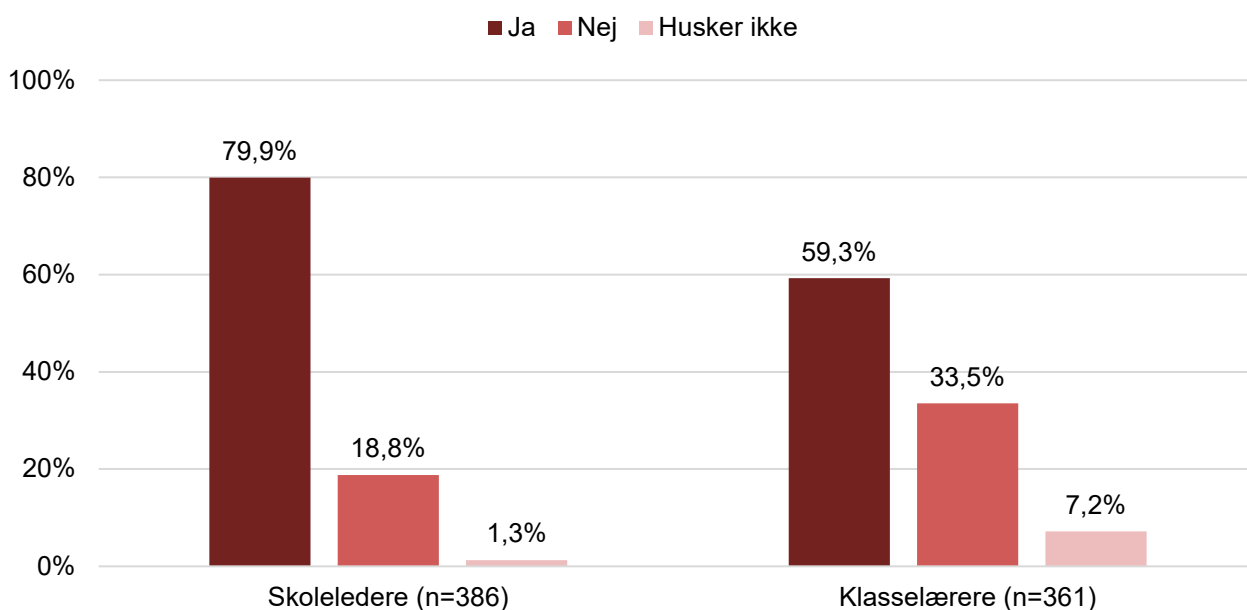

Både skoleledere og klasselærere er også blevet spurgt, om de har gjort sig overvejelser om undervisning i livreddende førstehjælp, før de deltog i denne undersøgelse. Til dette svarer 79,5% af skolelederne og 59,3% af klasselærerne ja (Figur 4.6). Det kan altså tyde på, at selvom undervisning af elever i livreddende førstehjælp er et emne, som størstedelen af både skoleledere og klasselærere kender til og har haft overvejelser omkring, er det ikke et emne, som fylder meget for dem i planlægningen af undervisning.

Figur 4.5. Kommunikation lærer og lærer imellem. Andelen af klasselærere, der har svaret ja, nej eller husker ikke til, om de inden for de seneste tre skoleår har talt med andre lærere på deres skole om undervisning i livreddende førstehjælp (n=361).

Figur 4.6. Overvejelser om undervisning i livreddende førstehjælp. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har svaret ja, nej eller husker ikke til, om de har gjort sig overvejelser om undervisning i livreddende førstehjælp, før de deltog i denne undersøgelse.

5. Organisering af førstehjælpsundervisning

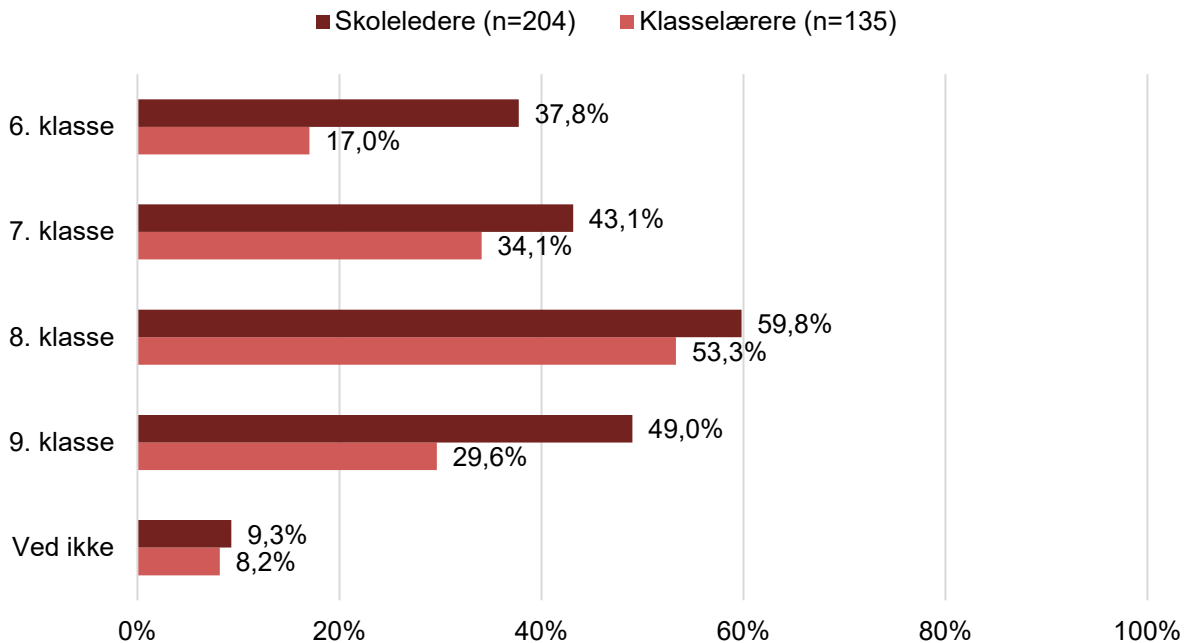
- Undervisning i førstehjælp, herunder livreddende førstehjælp, organiseres forskelligt på grundskoler og er sjældent integreret i færdselsundervisningen til trods for, at førstehjælp er omfattet af det obligatoriske emne færdselslære i folkeskolens Fælles Mål. Ofte planlægges undervisningen som tema-dag i klasserne (36,3%).
- Ifølge både skoleledere og klasselærere foregår undervisningen oftest på 8. klasses-trin. I alt 44,6% af skoleledere og 44,4% af klasselærere oplyser, at primært eksterne instruktører underviser eleverne i livreddende førstehjælp.
- Af lærere er det primært idrætslærere, klasselærere eller faglærere med førstehjælpskursus, som underviser eleverne i livreddende førstehjælp.
- Størstedelen af både skoleledere og klasselærere oplyser, at deres skole ikke har en tovholder, som er ansvarlig for at planlægge og koordinere undervisning i livreddende førstehjælp (henholdsvis 72,1% og 64,9%).

Klasses-trin med førstehjælpsundervisning

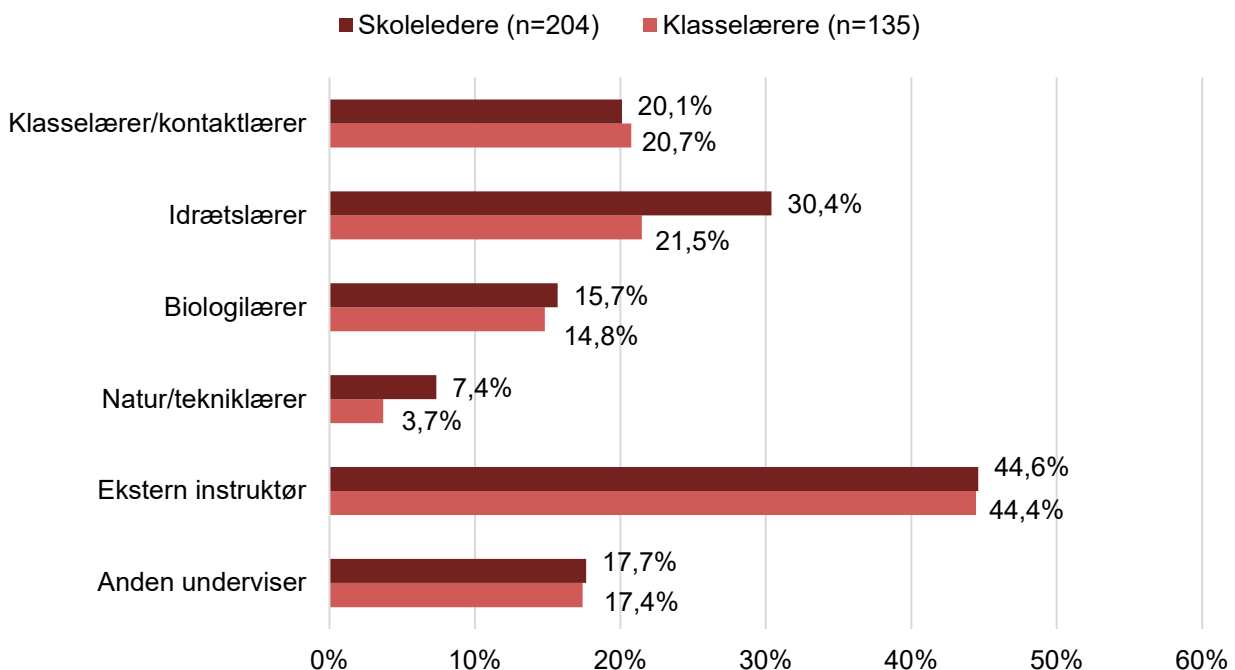
Af Figur 5.1 ses det, at undervisning i livreddende førstehjælp foregår på både 6., 7., 8. og 9. klasses-trin. Både skoleledere og klasselærere vurderer, at undervisningen oftest foregår på 8. klasses-trin.

I alt 44,6% af skolelederne og 44,4% af klasselærerne oplyser, at undervisningen varetages af eksterne instruktører. I de øvrige tilfælde varetages undervisningen af faglærere, som oftest enten idrætslærere, klasselærere eller biologilærere (Figur 5.2). I alt 17,7% af skolelederne og 17,4% af klasselærerne oplyser, at det er en anden underviser, som varetager undervisningen i førstehjælp. Da de blev bedt om at uddybe hvilken, svarede en stor del af deltagerne, at det som oftest var en lærer med kursus i førstehjælp, som varetog undervisningen.

Figur 5.1. Klassesettrin med undervisning i livreddende førstehjælp. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har svaret, at undervisning i livreddende førstehjælp er blevet gennemført på 6., 7., 8. og/eller 9. klassesettrin. Deltagerne har kunne vælge flere klassesettrin, hvorfor procentandelene kan summere til mere end 100%.

Figur 5.2. Undervisere i livreddende førstehjælp. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har svaret, at én eller flere af følgende undervisere eller eksterne instruktører har undervist i livreddende førstehjælp i løbet af 6.-9. klasse. Deltagerne har kunne vælge flere klassesettrin, hvorfor procentandelene kan summere til mere end 100%. Underviserkategorier med under 5 besvarelser er udeladt.

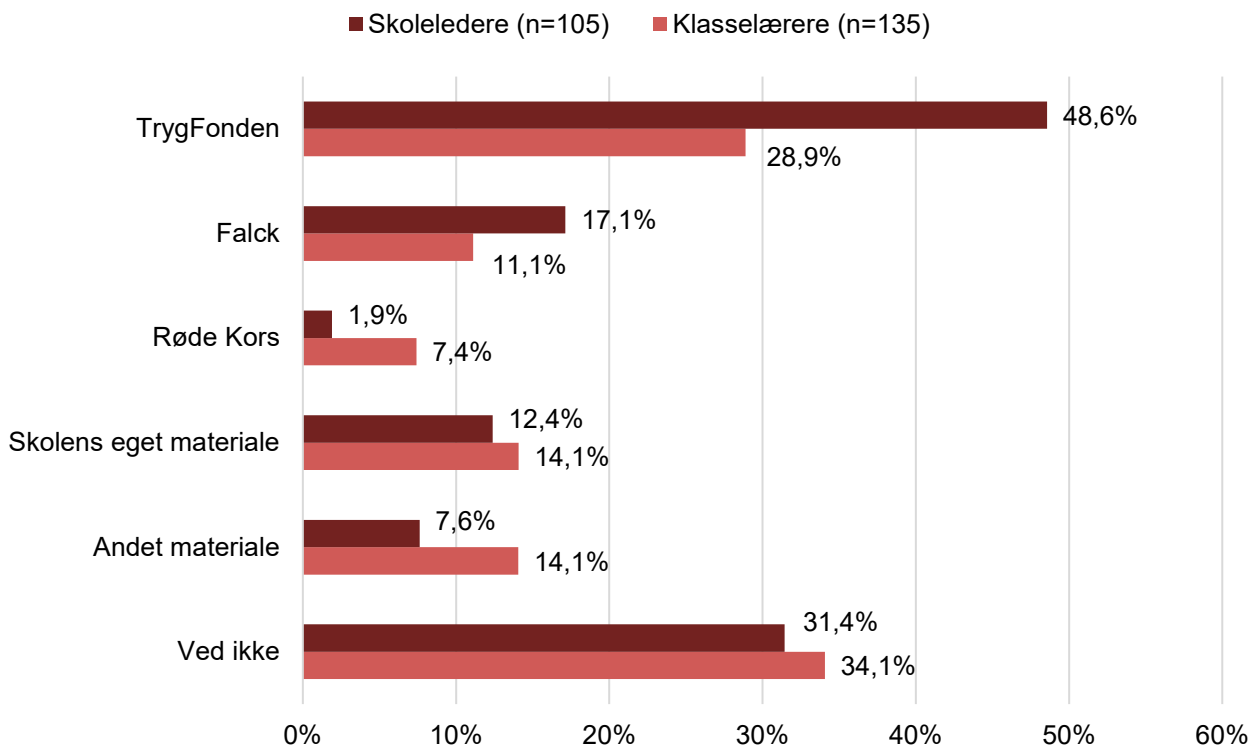

Materiale til undervisning

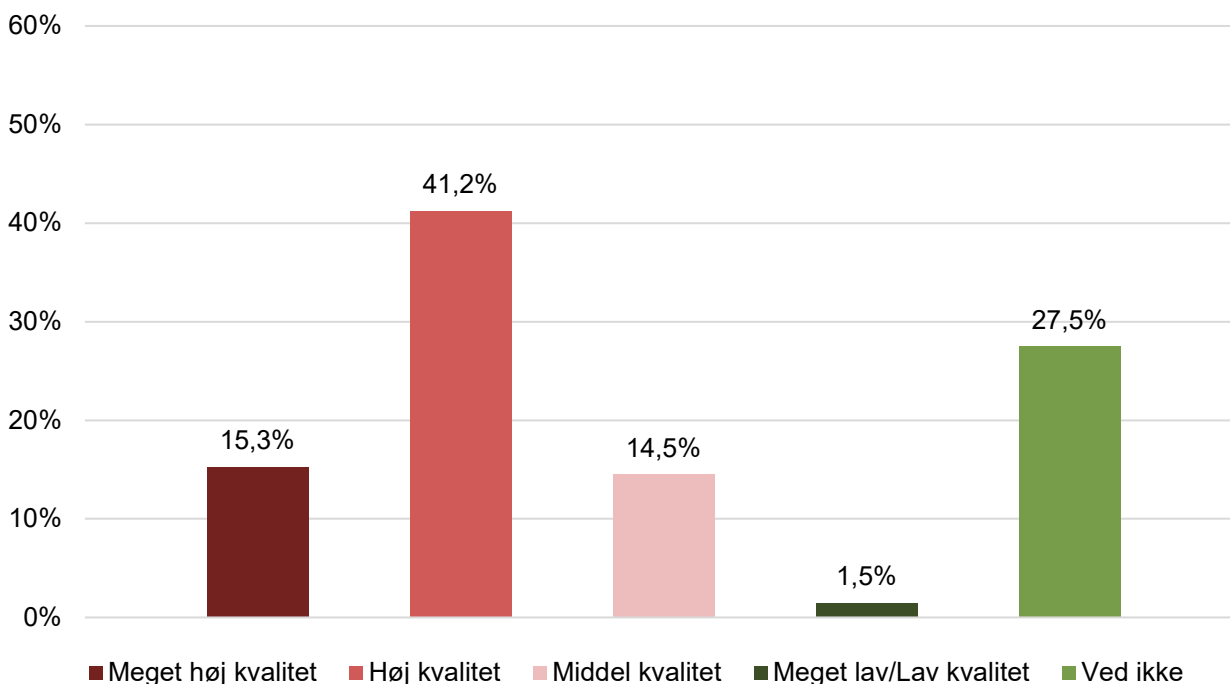
Både skoleledere og klasselærere er blevet spurgt om, hvilket materiale de har anvendt til undervisning i livreddende førstehjælp, og klasselærerne er yderligere blevet spurgt ind til kvaliteten af dette. Skolelederne er ikke blevet spurgt ind til kvaliteten af materialet, da de som udgangspunkt ikke er involveret i selve undervisningen.

Af Figur 5.3 fremgår det, at en stor andel af skoleledere og klasselærere ikke ved, hvilket materiale der er blevet anvendt (henholdsvis 31,4% og 34,1%), men generelt er tilfredsheden med materialet stor blandt klasselærerne. Over halvdelen af klasselærerne vurderer, at materialet enten er af meget høj eller høj kvalitet (56,5%), og næsten ingen vurderer, at kvaliteten er lav (Figur 5.4).

Figur 5.3. Materiale brugt til undervisning. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har svaret, at de har anvendt materiale til undervisning i livreddende førstehjælp, der er lavet af én eller flere af nedenstående. Deltagerne har kunne vælge flere kategorier, hvorfor procentandelene kan summere til mere end 100%. Svarkategorier med under 5 besvarelser er udeladt.

Figur 5.4. Kvaliteten af materiale. Andelen af klasselærere, der har anvendt materiale til undervisning i livreddende førstehjælp, som vurderer materialet af meget høj kvalitet, høj kvalitet, middel kvalitet, lav/meget lav kvalitet eller ikke ved det (n=131).

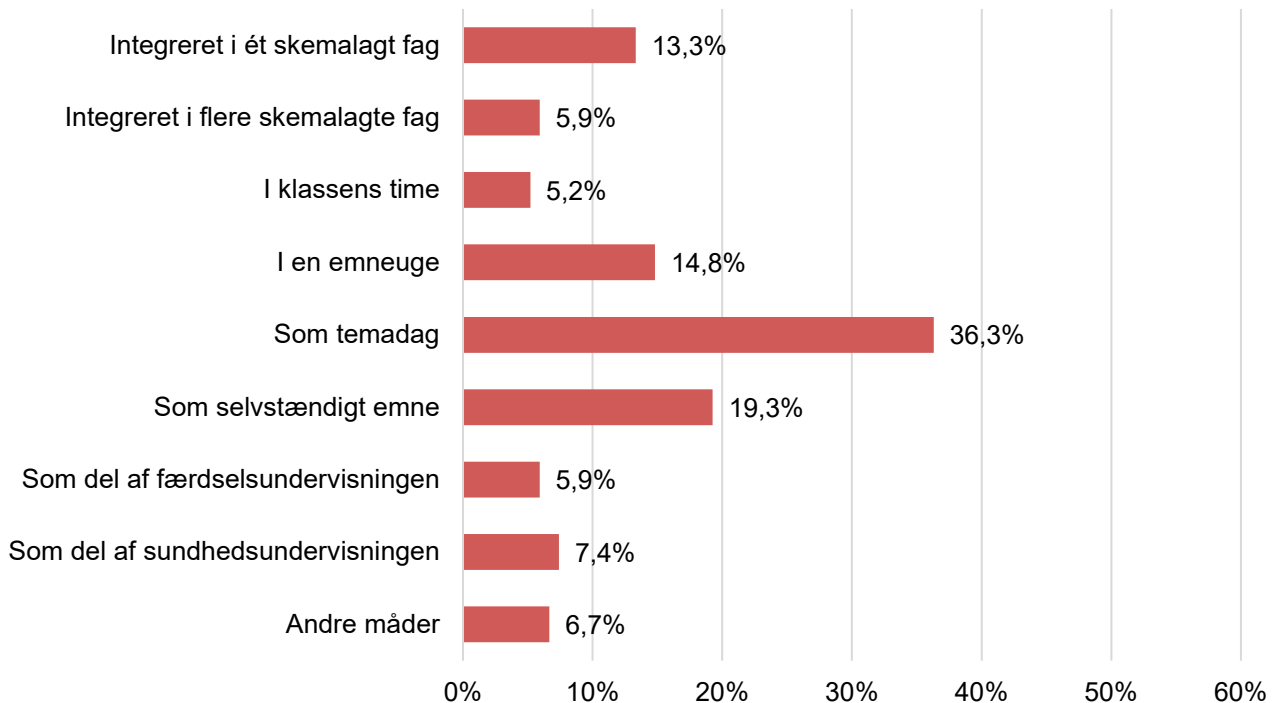

Organisering af undervisning

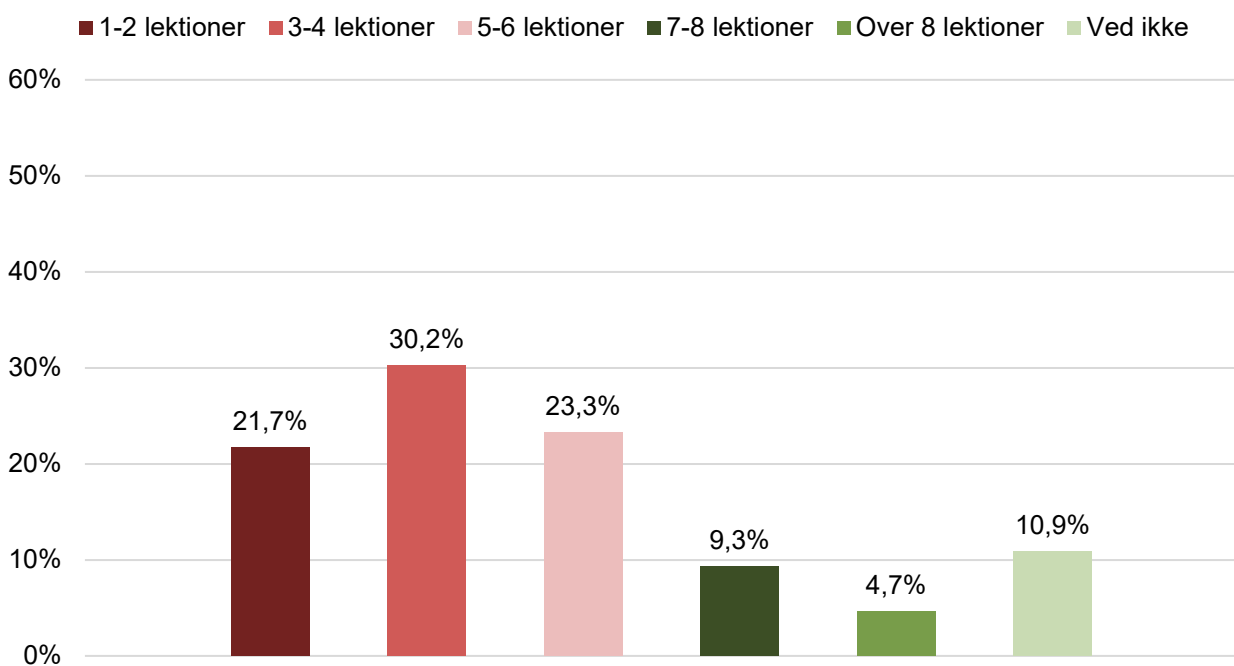
Ifølge klasselærerne er undervisning i livreddende førstehjælp i de fleste tilfælde blevet gennemført som temadag blandt klasserne (Figur 5.5). Selvom undervisning i førstehjælp er beskrevet i folkeskolens Fælles Mål under emnet "Færdselslære", oplyser kun 5,9% af klasselærerne, at undervisningen er foregået i forbindelse med færdselsundervisningen. Flere klasselærere oplyser, at undervisningen i førstehjælp er blevet integreret i ét eller flere fag (19,3%). Spurgt ind til dette angiver klasselærerne oftest, at undervisningen foregår i idrætsundervisningen eller de fag, som eleverne har den dag, hvor det er besluttet, at de skal undervises i førstehjælp.

Figur 5.6 viser, at undervisningen i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin ifølge klasselærerne typisk strækker sig over 1-6 lektioner, hvor 3-4 lektioner er det hyppigste (30,2%). Kun meget få klasselærere oplyser, at der undervises i livreddende førstehjælp i over 8 lektioner (4,7%).

Figur 5.5. Organisering af undervisning. Andelen af klasselærere, der har svaret, at de har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp i løbet af 6.-9. klasse på én eller flere af følgende måder. Deltagerne har kunne vælge flere svar, hvorfor procentandelen kan summe til over 100%. Svarmuligheder med under 5 besvarelser er udeladt. (n=135).

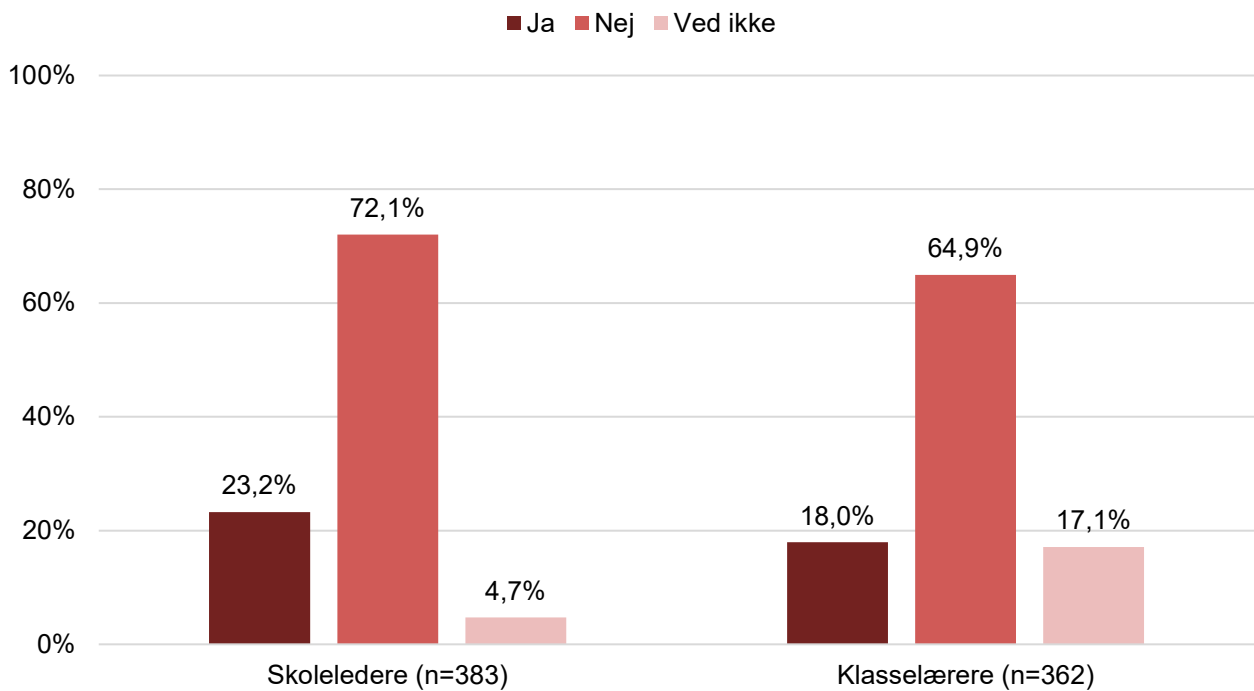
Figur 5.6. Antal lektioner i livreddende førstehjælp. Andelen af klasselærere, som har svaret, at deres 9. klasse er blevet undervist i livreddende førstehjælp i løbet af 6.-9. klassetrin i 1-2, 3-4, 5-6, 7-8 over 8 lektioner eller ikke ved det. (n=129).

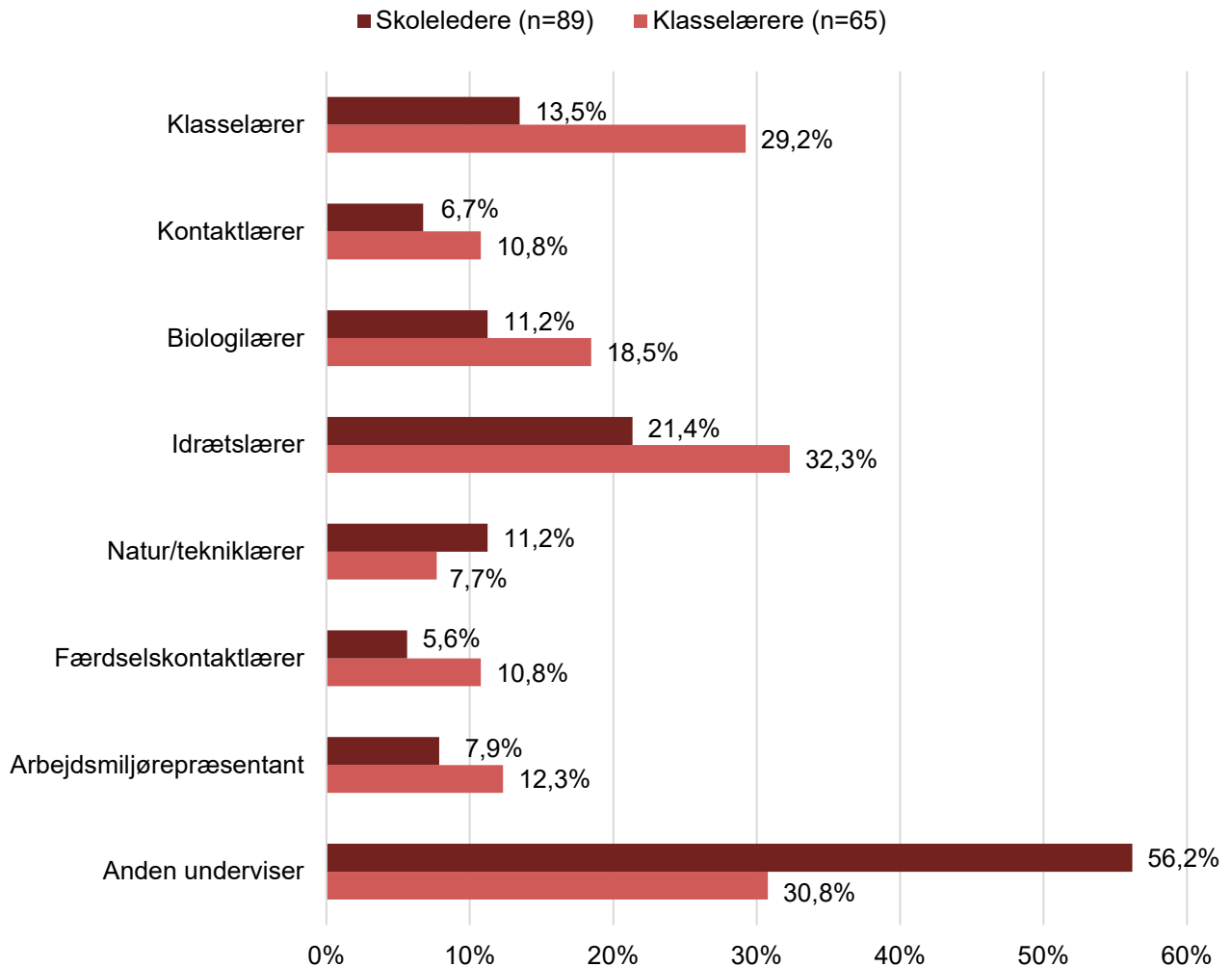
Tovholdere for undervisning

Deltagerne er blevet spurgt ind til, om de på skolen har en tovholder, som står for at koordinere og planlægge undervisning i livreddende førstehjælp. Figur 5.7 viser, at dette som oftest ikke er tilfældet. Kun henholdsvis 23,2% af skolelederne og 18% af klasselærerne oplyser, at deres skole har en tovholder i livreddende førstehjælp. Af Figur 5.8 fremgår det, at i de tilfælde, hvor der er en tovholder, er det oftest en klasselærer, idrætslærer eller en anden faglærer, der har taget kursus i førstehjælp.

Figur 5.7. Tovholdere for undervisning. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har svaret ja, nej eller ved ikke til, om der på deres skole er én eller flere tovholdere for undervisning i livreddende førstehjælp.

Figur 5.8. Hvem er skolens tovholder? Andelen af skoleledere og lærere, der har angivet, at skolen har en tovholder, som svarede, at én eller flere af følgende personer er tovholder på deres skole. Deltagerne har kunne vælge flere svar, hvorfor procentandelen kan summe til over 100%. Svarmuligheder med under 5 besvarelser er udeladt.

6. Ønsker til organisering

- Størstedelen af både skoleledere og klasselærere ønsker, at undervisningen i førstehjælp, herunder livreddende førstehjælp, organiseres som en temadag i klasserne eller integreret i eksempelvis fagene idræt eller biologi.
- Både skoleledere og klasselærere foretrækker, at undervisning i førstehjælp bliver afholdt af eksterne undervisere (henholdsvis 57,4% og 74,9%).
- Cirka halvdelen af klasselærere mener, at det bør være skoleledelsens ansvar, at undervisning i livreddende førstehjælp bliver gennemført.

Ønsker til organisering af undervisning i livreddende førstehjælp

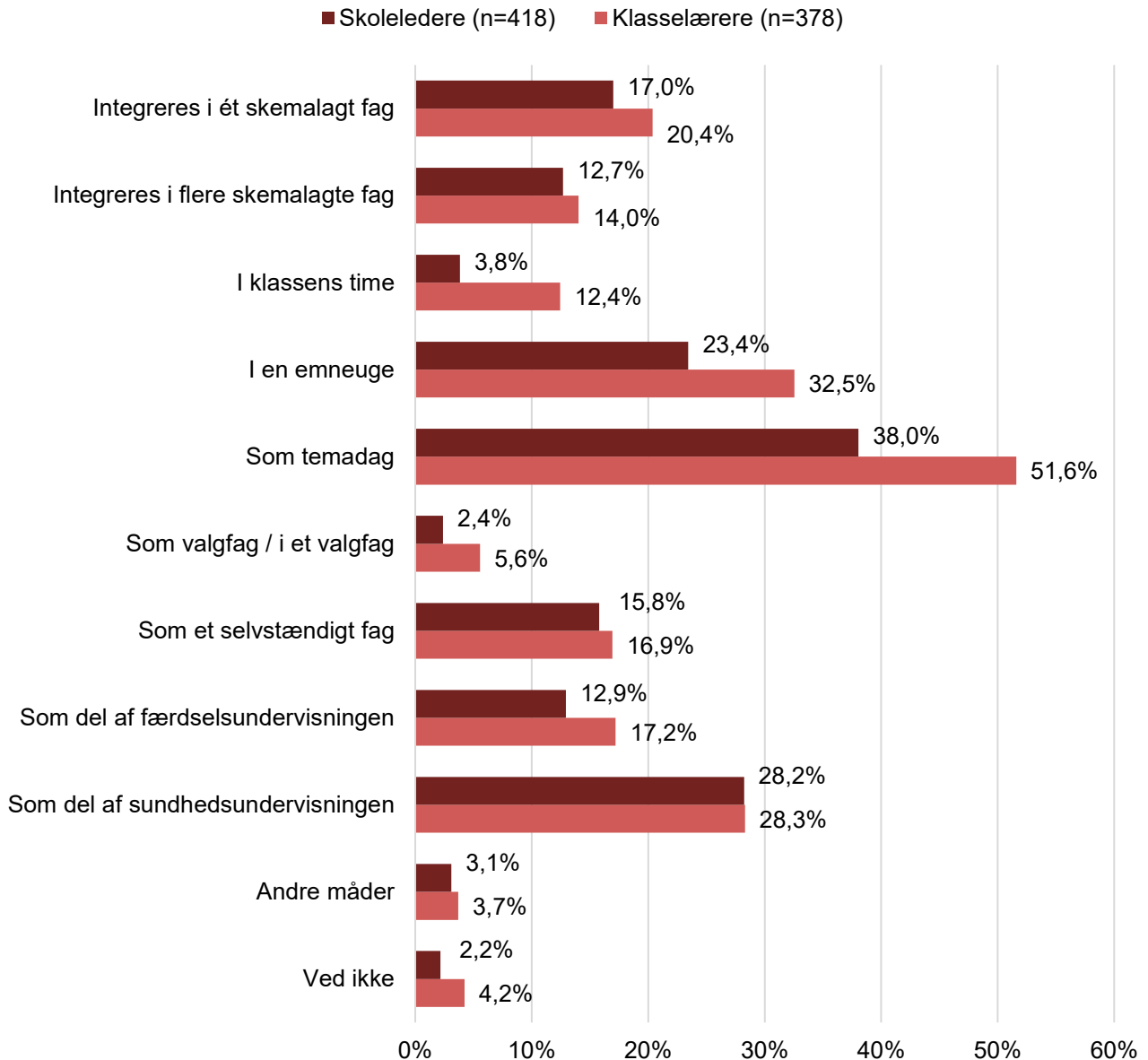
Ud over at blive spurgt ind til, hvordan undervisningen i livreddende førstehjælp er blevet gennemført de seneste tre år, er deltagerne også blevet spurgt om, hvordan de vil foretrække, at undervisningen i livreddende førstehjælp bliver organiseret.

Størstedelen af både skoleledere og klasselærere foretrækker, at undervisningen bliver gennemført som temadag, hvilket, som det ses i Figur 5.5, også oftest er tilfældet på skolerne. Dette kan sandsynligvis tilskrives skolernes frihed til at bestemme, hvordan de organiserer førstehjælpsundervisningen. Figur 6.1 viser, at der dog også er en betydelig andel af både skoleledere (23,4%) og klasselærere (32,5%), som ønsker, at undervisningen indgår i en emneuge, og over 20% foretrækker, at undervisning i livreddende førstehjælp bliver integreret i sundhedsundervisningen.

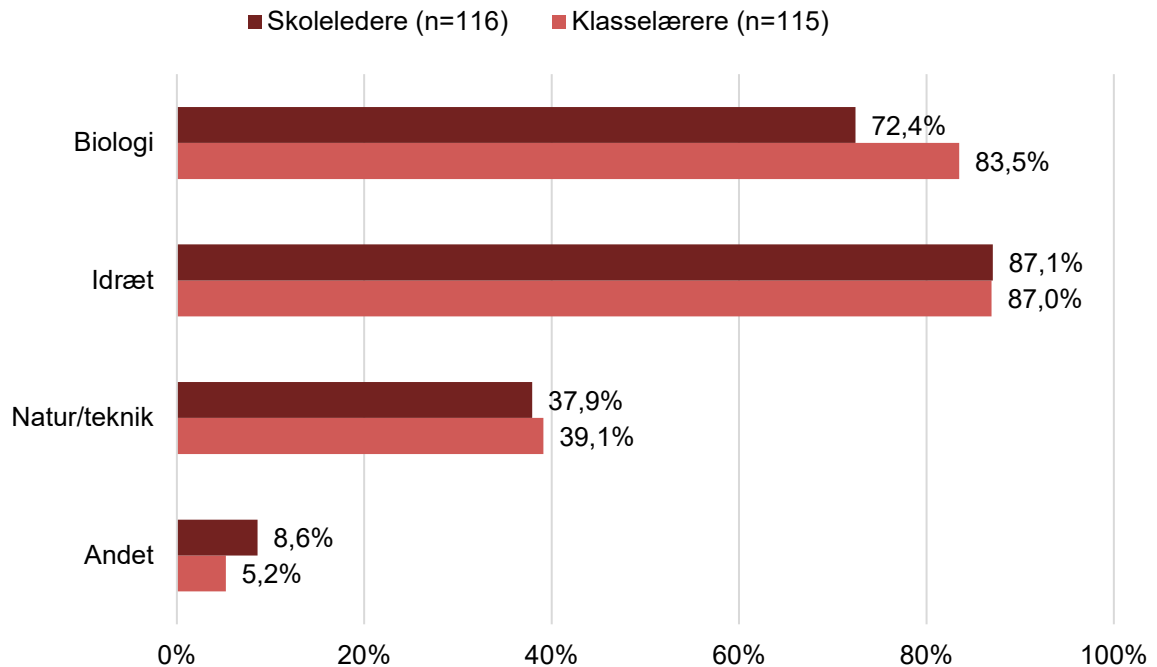
Af Figur 6.2 fremgår det, at 29,7% af skolelederne og 30,4% af klasselærerne ønsker, at undervisning i livreddende førstehjælp bliver integreret i ét eller flere skemalagte fag. Spurgt ind til dette svarer størstedelen, at de ønsker, at undervisningen integreres i enten biologi eller idræt.

Størstedelen af skoleledere og særligt klasselærere ønsker, at eksterne undervisere gennemfører undervisningen i livreddende førstehjælp, hvor 74,9% af klasselærerne ønsker, at eksterne instruktører varetager undervisningen. 37,6% af klasselærerne ønsker, at lærerne selv står for undervisningen, og 45,7% af skolelederne ønsker det samme (Figur 6.3). På spørgsmålet om, hvem de synes, der bør have ansvaret for undervisningen, mener 58,5% af klasselærerne, at dette bør være skoleledelsens ansvar (Figur 6.4).

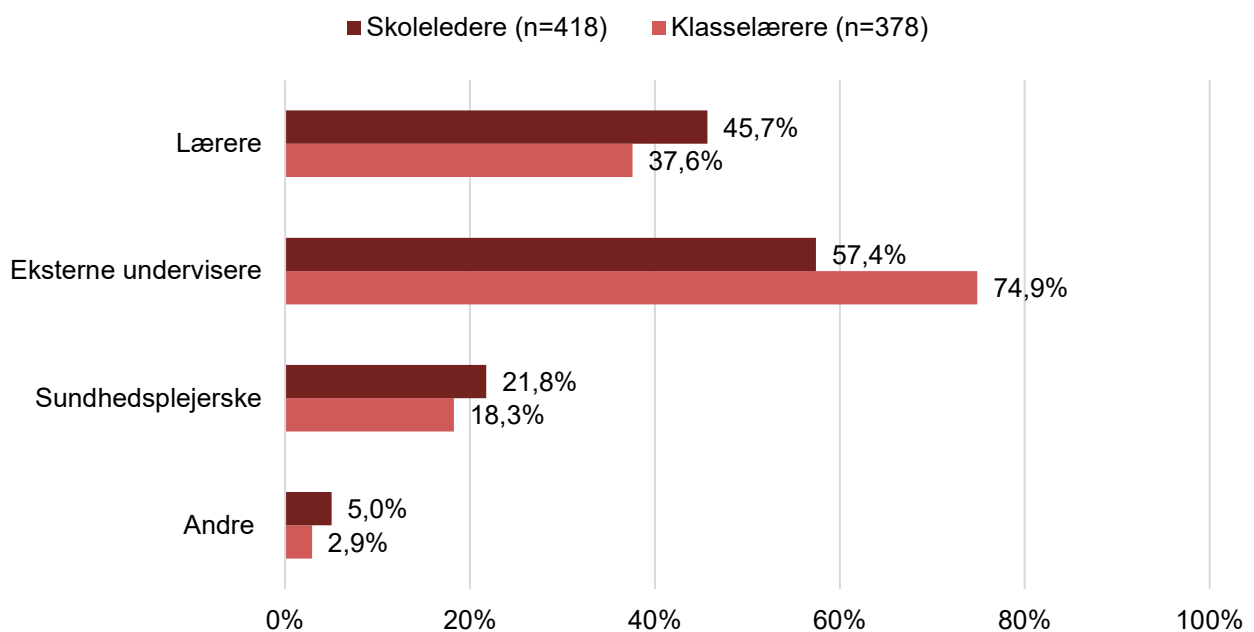
Figur 6.1. Ønsker til organisering af undervisning. Andelen af skoleledere og klasselærere, der ønsker, at undervisning i livreddende førstehjælp gennemføres på én eller flere af følgende måder. Deltagerne har kunne vælge flere svarmuligheder, hvorfor procentandelen kan summere til over 100%.

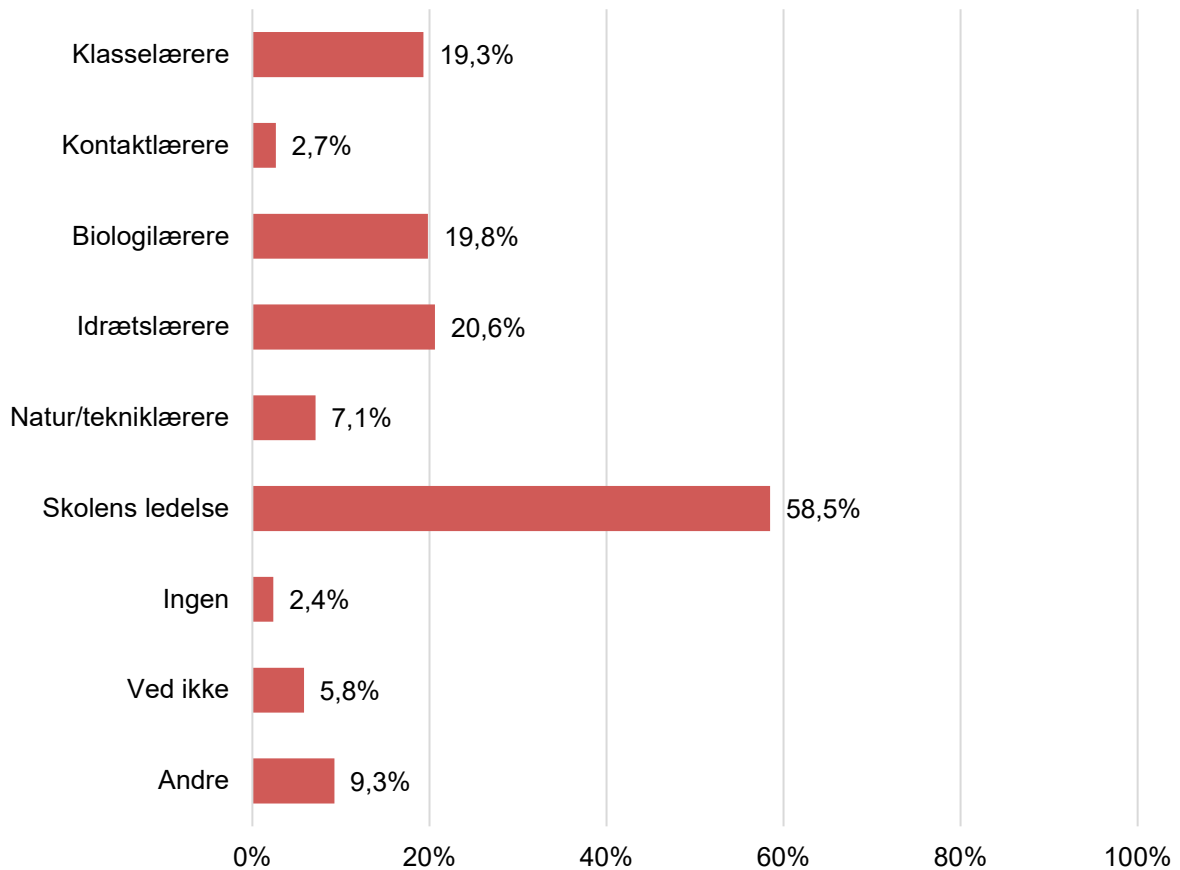
Figur 6.2. Ønsker til hvilke fag undervisning i førstehjælp skal integreres i. Andelen af skoleledere og klasselærere, der ønsker undervisning i livreddende førstehjælp integreret i ét eller flere af nedenstående fag. Deltagerne har kunne vælge flere svar, hvorfor procentandelen kan summere til over 100%. Svarmuligheden "ved ikke" er udeladt pga. under 5 besvarelser.

Figur 6.3. Ønsker til undervisere. Andelen af skoleledere og klasselærere, der ønsker, at lærere, eksterne undervisere, sundhedsplejersker og/eller andre underviser i livreddende førstehjælp i løbet af 6.-9. klasse. Deltagerne har kunne vælge flere svar, hvorfor procentandelen kan summere til over 100%. Svarmuligheden "ved ikke" er udeladt pga. under 5 besvarelser.

Figur 6.4. Ønsker til ansvar for undervisning. Andelen af klasselærere der ønsker, at én eller flere af følgende skal have ansvaret for undervisning i livreddende førstehjælp i løbet af 6.-9. klasse. Deltagerne har kunne vælge flere svar, hvorfor procentandelen kan summere til over 100% (n=378).

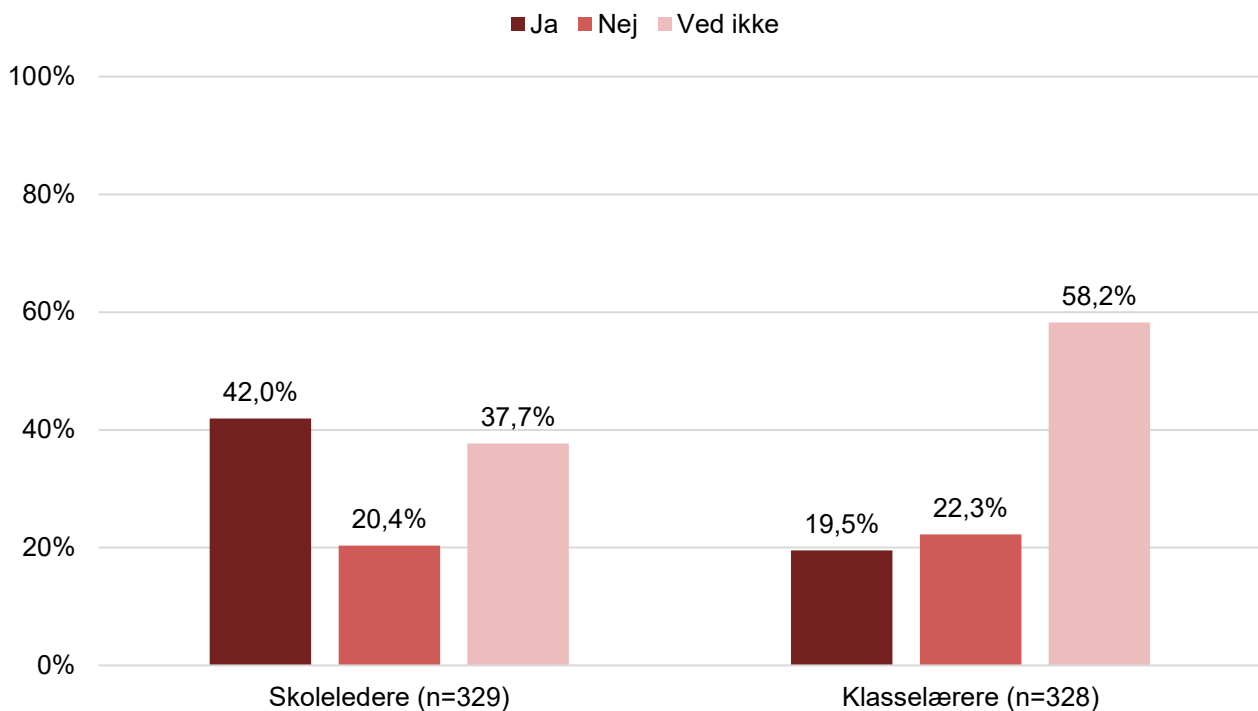
7. Kendskab til lovgivningen

- I alt 42,0% af skoleledere og 19,5% af klasselærere har kendskab til, at undervisning i førstehjælp, herunder livreddende førstehjælp, er obligatorisk.
- Der ses en stærk sammenhæng mellem, om skoleledere og klasselærere har kendskab til lovgivningen, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp.
- Når skolelederen har kendskab til lovgivningen, er der 2,5 gange større chance for, at skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin.
- Der er 4,3 gange større chance for, at 9. klasser har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, når klasselæreren har kendskab til lovgivningen.

Kendskab til lovgivningen

Af Figur 7.1 fremgår det, at under halvdelen af skolelederne (42,0%) og endnu færre klasselærere (19,5%) ved, at undervisning i førstehjælp og livreddende førstehjælp er obligatorisk i folkeskolen. I alt 24,4% af skoleledere og 22,3% af klasselærere mener ikke, at det er obligatorisk, og de resterende ved ikke, om det er obligatorisk.

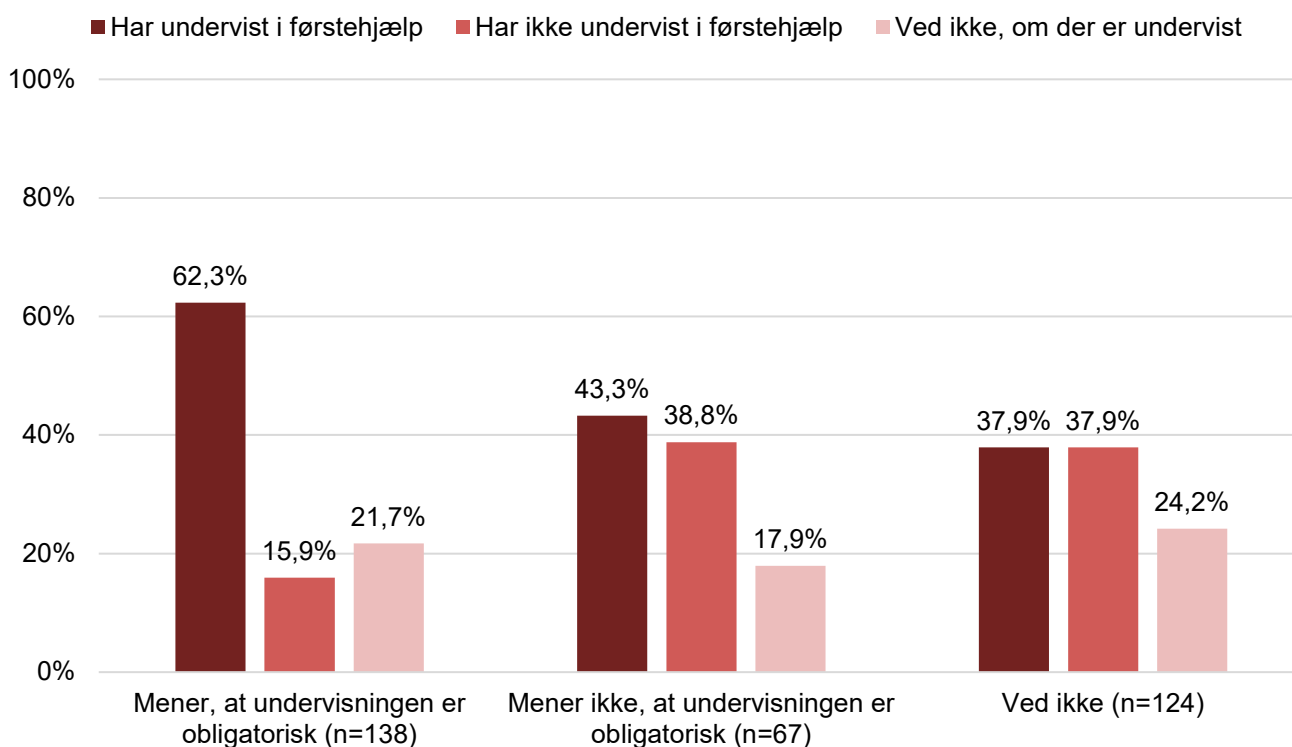
Figur 7.1. Kendskab til lovgivning. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har svaret ja, nej eller ved ikke til, om undervisning i livreddende førstehjælp er obligatorisk.

Blandt de skoleledere og klasselærere, som ved, at undervisning i førstehjælp, herunder livreddende førstehjælp, er obligatorisk, har størstedelen af dem (henholdsvis 62,3% og 62,5%) også angivet, at der er gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin inden for de seneste tre skoleår (Figur 7.2 og Figur 7.3). Det fremgår af Figur 7.2, at en stor andel af de skoleledere, som ikke ved, om undervisning i førstehjælp og livreddende førstehjælp er obligatorisk, eller som tror, at det ikke er obligatorisk, heller ikke har gennemført undervisningen (37,9% og 38,8%).

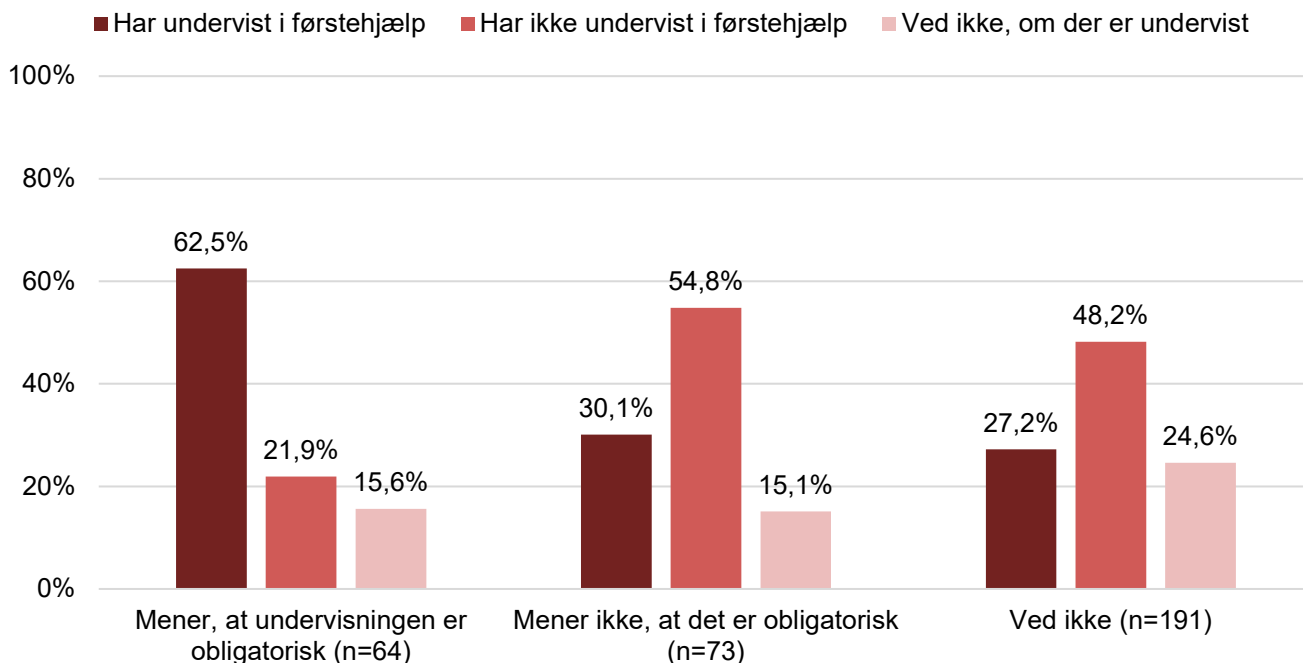
Af Figur 7.3 fremgår det, at blandt klasselærere, som ikke kender til lovgivningen, er det flertallet, som heller ikke mener, at der har været gennemført undervisning i deres 9. klasse inden for de seneste tre skoleår (54,8%).

Figur 7.2. Kendskab til lovgivningen, inddelt i gennemført undervisning i livreddende førstehjælp. Andelen af skoleledere, der har svaret, ja, nej eller ved ikke til, om undervisning i livreddende førstehjælp er obligatorisk, inddelt efter om de har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp for 6.-9. klassetrin inden for de seneste tre skoleår. (n=329).

Figur 7.3. Kendskab til lovgivningen, inddelt i gennemført undervisning i livreddende førstehjælp.

Andelen af klasselærere, der har svaret, ja, nej eller ved ikke til, om undervisning i livreddende førstehjælp er obligatorisk, inddelt efter om de har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp for 6.-9. klassetrin inden for de seneste tre skoleår. (n=328).

Der ses således en stærk sammenhæng mellem, om skoleledere og klasselærere kender til lovgivningen, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp.

Af Tabel 7.1 fremgår det, at der er 2,5 gange større chance for, at skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, når skolelederen ved, at det er obligatorisk, end når skolelederen ikke ved om eller tror, at undervisningen *ikke* er obligatorisk. Der er 4,3 gange større chance for, at 9. klasser har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, når klasselæreren har kendskab til lovgivningen.

Tabel 7.1. Sammenhængen mellem skolelederens og klasselæreres kendskab til lovgivningen og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp i løbet af de seneste tre skoleår.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp								
	Skoleledere (n=329)				Klasselærere (n=328)			
	%	OR	95% CI	n	%	OR	95% CI	n
Ved at undervisning i livreddende førstehjælp er obligatorisk								
Ja	62,3	2,5	1,6-3,9	138	62,5	4,3	2,4-7,6	64
Nej/Ved ikke	39,8	1	-	191	28,0	1	-	264

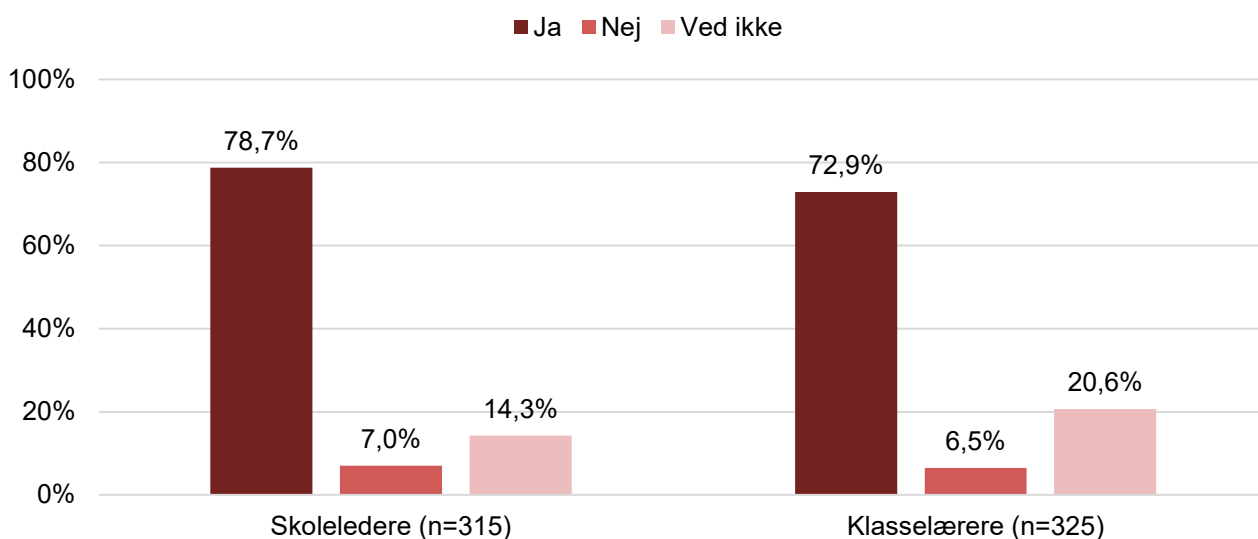
8. Holdning til førstehjælpsundervisning

- I alt 78,7% af skoleledere og 72,9% af klasselærere synes, at førstehjælpsundervisning hører til i grundskolen.
- Der ses en stærk sammenhæng mellem, om skoleledere og klasselærere synes, at førstehjælpsundervisning hører til i grundskolen, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp.
- Når skolelederen synes, at undervisning i førstehjælp hører til i grundskolen, er der 2,6 gange større chance for, at skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp. Der er 2,2 gange større chance for, at 9. klasser har modtaget undervisning på 6.-9. klassetrin, når klasselæreren synes det.
- 72,4% af skoleledere synes, at undervisning i førstehjælp bør prioriteres lige så højt som andre timeløse fag og emner.

Holdning til førstehjælpsundervisning i grundskolen

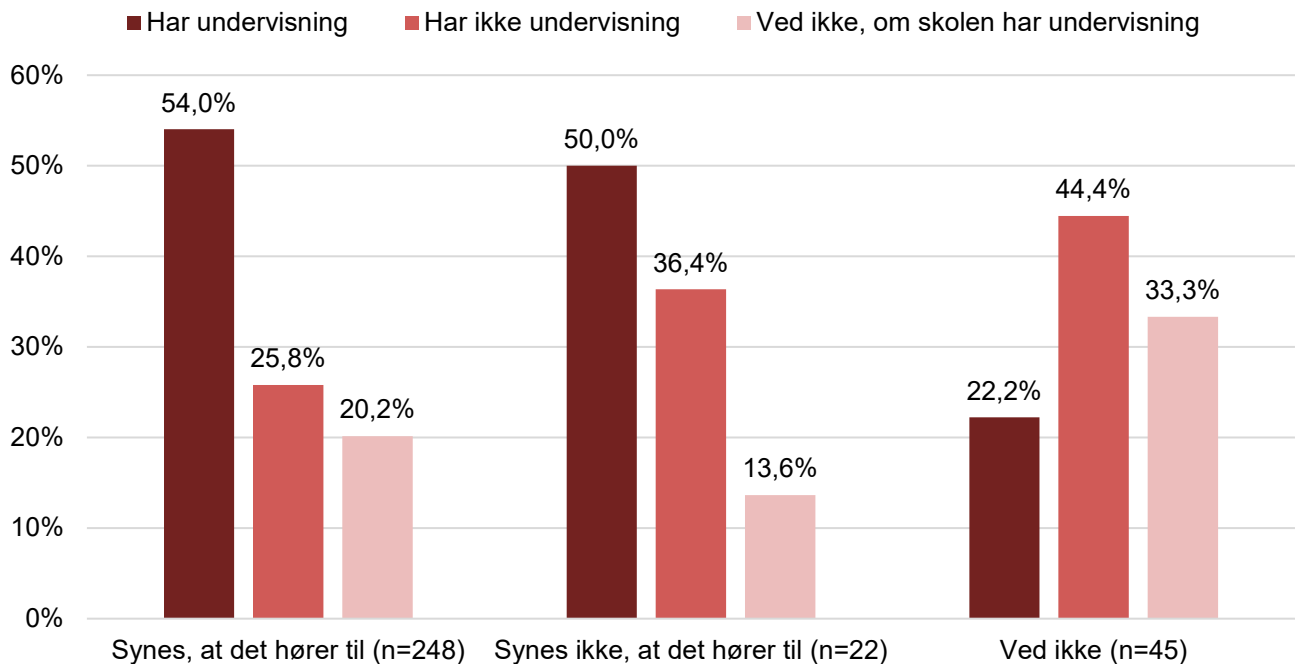
Både skoleledere og klasselærere er blevet spurgt om deres holdninger til at gennemføre førstehjælpsundervisning i grundskolen på 6.-9. klassetrin, herunder om de synes, at undervisningen hører til i grundskolen. Af Figur 8.1 fremgår det, at størstedelen af både skoleledere (78,7%) og klasselærere (72,9%) mener, at undervisning i førstehjælp hører til i grundskolen, herunder både undervisning i livreddende førstehjælp, brug af hjertestarter, symptomer på stroke og anden form for førstehjælp. Kun meget få mener, at undervisningen ikke hører til.

Figur 8.1. Holdning til førstehjælpsundervisning. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har svaret ja, nej eller ved ikke til, om undervisning i livreddende førstehjælp, brug af hjertestarter, symptomer på stroke og anden form for førstehjælp hører til i grundskolen.

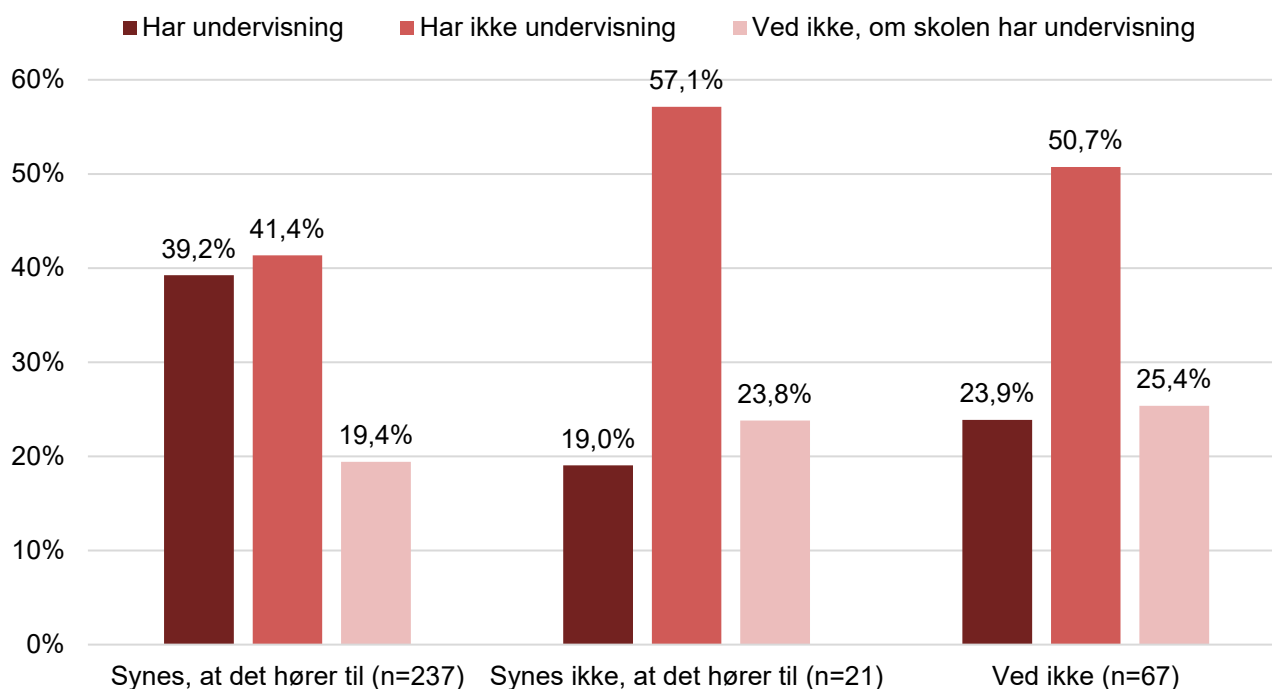
Af Figur 8.2 fremgår det, at af de skoleledere, der synes, at undervisning i førstehjælp hører til i grundskolen, er der 54,0%, som oplyser, at skolen også underviser i livreddende førstehjælp. Blandt de skoleledere, som mener, at undervisning i førstehjælp ikke hører til i grundskolen, er procentdelen, der underviser, en anelse lavere (50,0%).

Figur 8.2. Skolelederes holdning til om førstehjælpsundervisning hører til i grundskolen, inddelt i om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin. (n=315).

Af Figur 8.3 fremgår det, at blandt de klasselærere, som synes, at undervisning i førstehjælp ikke hører til i grundskolen, angiver 57,1%, at deres nuværende 9. klasse ikke har modtaget undervisning på 6.-9. klassetrin. Kun 19,1% svarer, at klassen har modtaget undervisning. Blandt de klasselærere, der synes, at undervisning i førstehjælp hører til i grundskolen, oplyser 39,2%, at der også bliver undervist i det.

Figur 8.3. Klasselæreres holdning til om førstehjælpsundervisning hører til i grundskolen, inddelt i om deres 9. klasse har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin. (n=325).

Der ses således en stærk sammenhæng mellem, om skoleledere og klasselærere synes, at undervisning i førstehjælp hører til i grundskolen, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp. Som det fremgår af Tabel 8.1, er der 2,6 gange større chance for, at der har været undervisning i førstehjælp på skolen på 6.-9. klassetrin, hvis skoleledere synes, at undervisning i førstehjælp hører til i grundskolen, i forhold til hvis de synes, at det ikke hører til eller ikke ved, om de synes det. Blandt klasselærerne er der 2,2 gange større chance for, at deres 9. klasse har modtaget undervisning i førstehjælp på 6.-9. klassetrin, hvis klasselærerne synes, at undervisningen hører til i grundskolen, i forhold til hvis de synes det ikke hører til eller ikke har taget stilling.

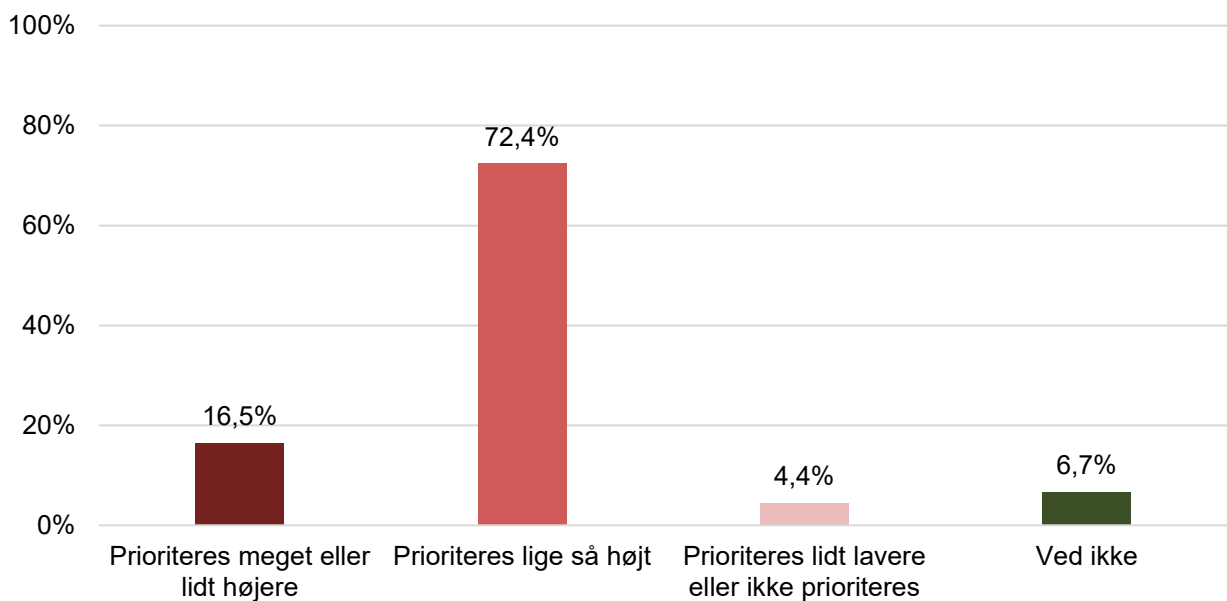
Tabel 8.1. Sammenhængen mellem skolelederes og klasselæreres holdning til førstehjælpsundervisning og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp i løbet af de seneste tre skoleår.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp								
	Skoleledere (n=315)				Klasselærere (n=325)			
	%	OR	95% CI	n	%	OR	95% CI	n
Synes, at førstehjælpsundervisning hører til i grundskolen								
Ja	54,0	2,6	1,5-4,6	248	39,2	2,2	1,3-3,9	237
Nej/Ved ikke	31,3	1	-	67	22,7	1	-	88

Prioritering af undervisningen

Skolelederne er yderligere blevet spurgt ind til, hvordan de synes, at undervisning i førstehjælp bør prioriteres i forhold til de øvrige timeløse fag og emner, der også skal prioriteres. Dette for at få et indblik i, om de mener, at emnet er vigtigt nok til også at blive prioriteret i planlægningen. Det lader det generelt set til, at skolelederne synes. Som vist i Figur 8.4 oplyser langt størstedelen af skolelederne (72,4%), at de mener, at undervisning i førstehjælp skal prioriteres lige så højt som de øvrige emner.

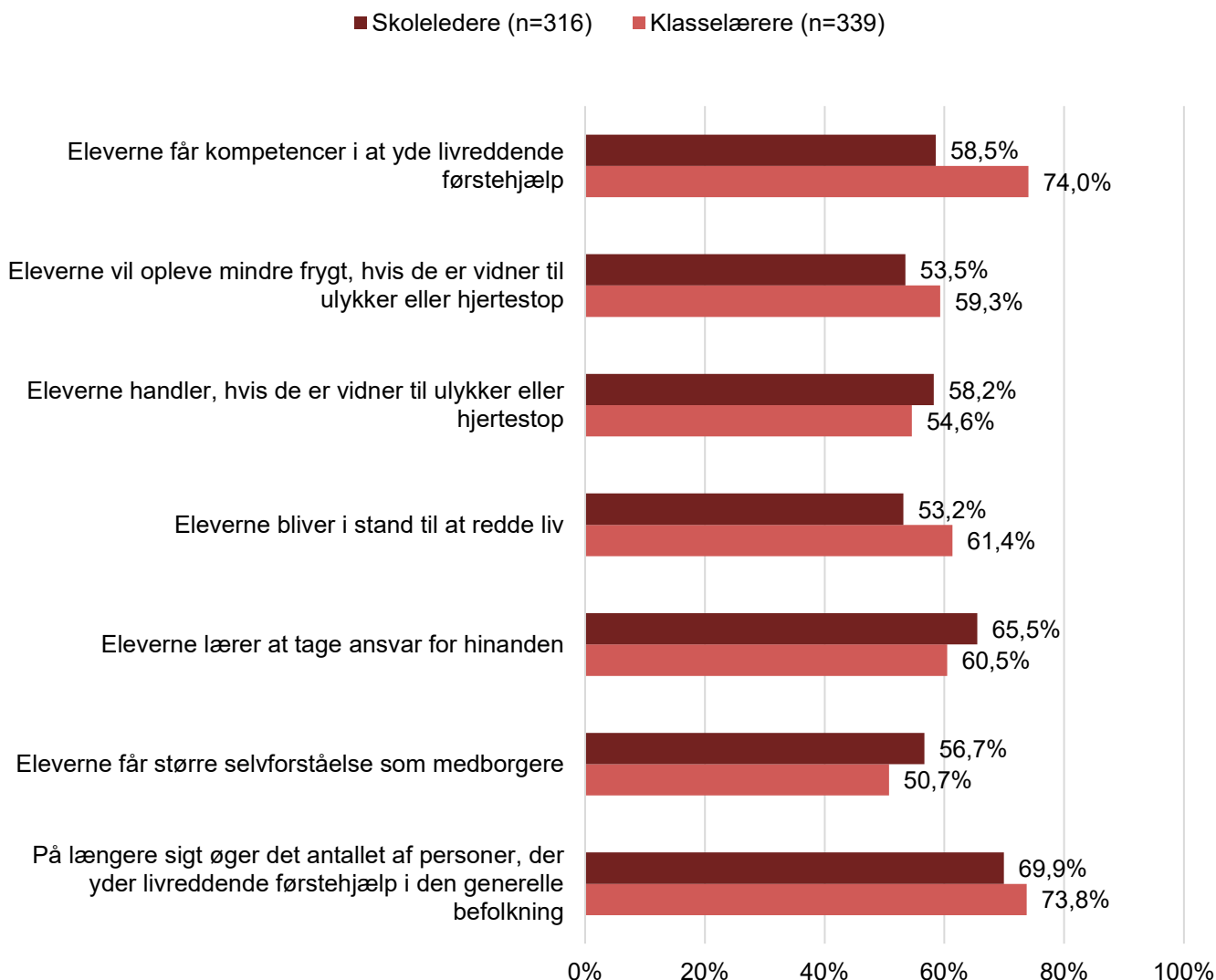
Figur 8.4. Prioritering af førstehjælpsundervisning. Andelen af skoleledere, der har svaret, at undervisning i førstehjælp på 6.-9. klassetrin bør prioriteres meget højere, lidt højere, lige så højt, lidt lavere end øvrige timeløse fag og emner, eller slet ikke bør prioriteres (n=315).

Udbytte af undervisning i livreddende førstehjælp

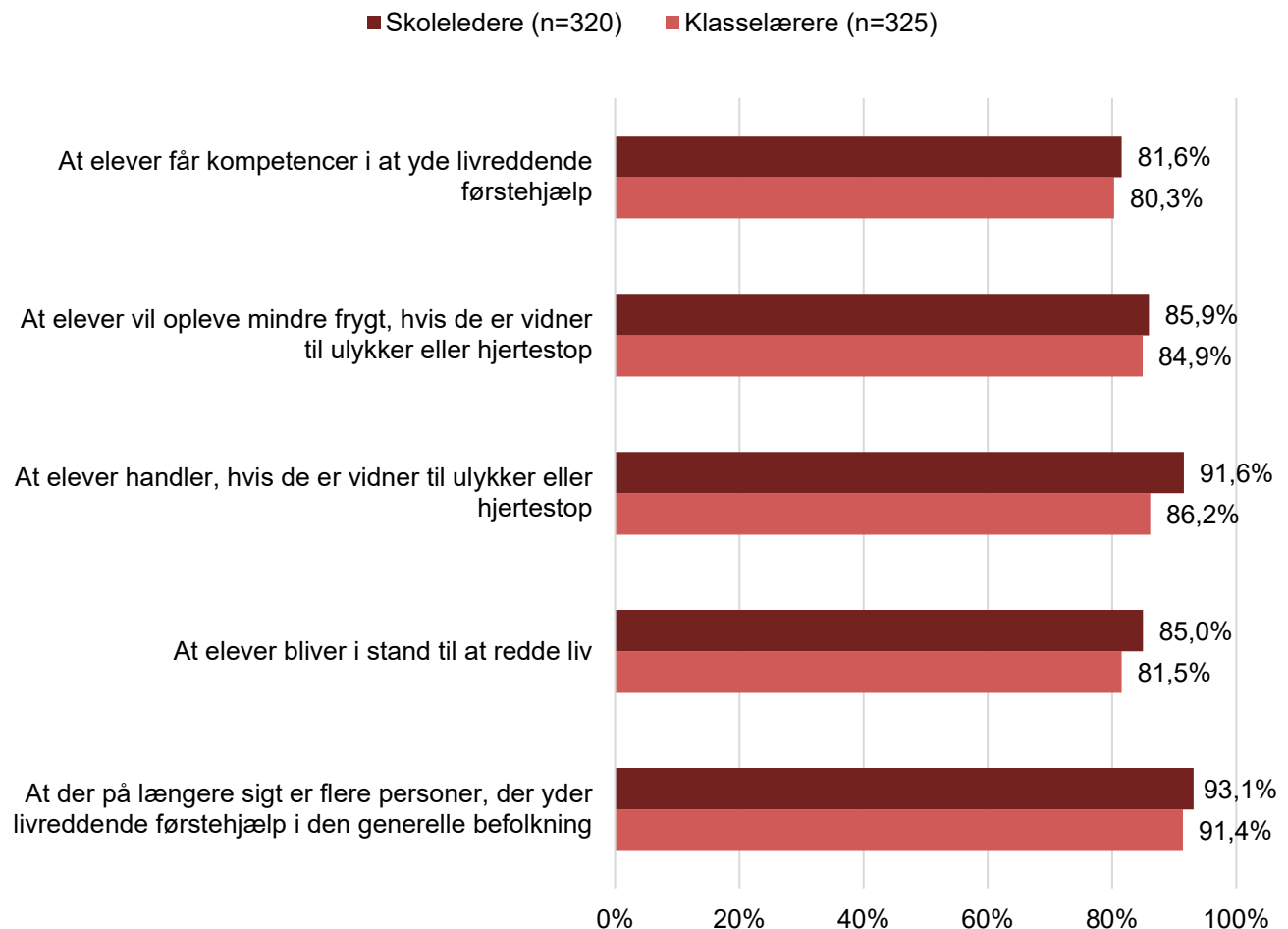
I Figur 8.5 ses det, at over halvdelen af alle skoleledere og klasselærere vurderer, at undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin i meget høj eller høj grad vil medføre et positivt udbytte, fx i form af, at eleverne får kompetencerne i at yde livreddende førstehjælp, og også at flere i den generelle befolkning på sigt vil få disse kompetencer. De resterende deltagere har svaret i nogen grad, i ringe grad eller i meget ringe grad. På tværs af spørgsmålene har meget få har svaret i ringe grad (0,3-5,6%) eller i meget ringe grad (0%-1,5%) på spørgsmålene.

Figur 8.5. Udbytte af undervisning. Andelen af skoleledere og lærere, der vurderer, at undervisning i livreddende førstehjælp i meget høj grad eller i høj grad vil medføre følgende udbytte. Deltagerne har kunne vælge flere svar, hvorfor procentandelen kan summere til over 100%.

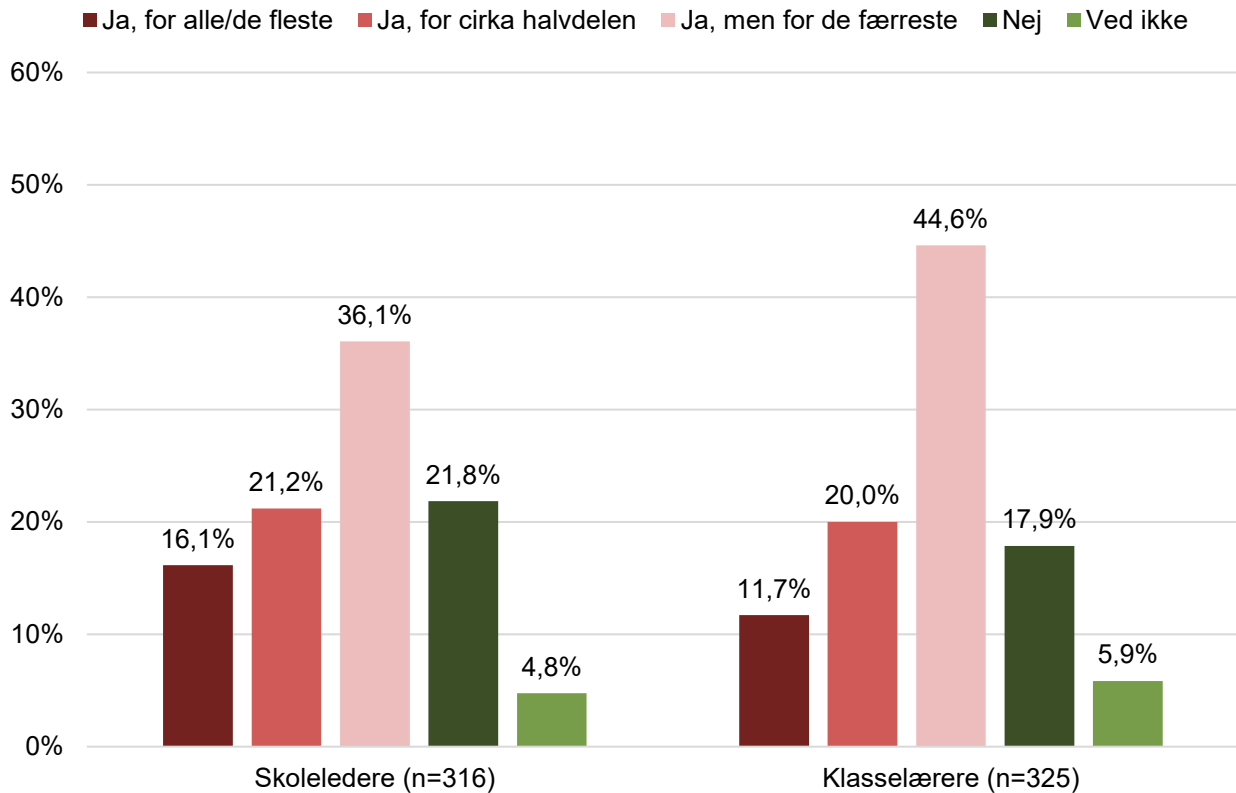
Dernæst er deltagerne blevet spurgt, om de vurderer, at udvalgte udbytter af undervisningen er vigtige. Dette for at få et indblik i, om det er noget, som de vurderer er værd at prioritere. Som det fremgår af Figur 8.6, har over 80% af skoleledere og klasselærere svaret, at det er meget vigtigt eller vigtigt for dem, at eleverne får kompetencer i at yde livreddende førstehjælp at de oplever mindre frygt som vidne til hjertestop mv. Dette indikerer en positiv holdning blandt skoleledere og klasselærere til undervisning i livreddende førstehjælp, og hvad en sådan undervisning kan medføre.

Figur 8.6. Betydning af udbytte af undervisning. Andel skoleledere og lærere, der vurderer, at følgende udbytte af undervisning i livreddende førstehjælp er meget vigtigt eller vigtigt. Deltagerne har kunne vælge flere svar, hvorfor procentandelen kan summere til over 100%.

Figur 8.7 viser, at en relativt stor andel af både klasselærere og skoleledere mener, at undervisning i livreddende førstehjælp vil være grænseoverskridende for elever på 6.-9. klassetrin. Kun 21,8% af skolelederne og 17,9% af klasselærerne mener, at undervisningen ikke vil være grænseoverskridende for nogle elever. Der ses dog ingen sammenhæng med mellem, om skoleledere og klasselærere tror, at undervisning i livreddende førstehjælp vil være grænseoverskridende for elever, og om hvorvidt skolen har gennemført undervisningen (Tabel 8.2).

Figur 8.7. Om undervisning i livreddende førstehjælp er grænseoverskridende for elever. Andel skoleledere og lærere, der vurderer, om undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin er grænseoverskridende for ingen elever, de færreste, for cirka halvdelen, for de fleste eller for alle elever.

Tabel 8.2. Sammenhængen mellem om skoleledere og klasselærere tror at førstehjælpsundervisning er grænseoverskridende for elever, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp i løbet af de seneste tre skoleår.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp								
	Skoleledere (n=316)				Klasselærere (n=325)			
	%	OR	95% CI	n	%	OR	95% CI	n
Tror, at førstehjælpsundervisning er grænseoverskridende								
For alle, de fleste eller nogle	55,1	1,3	0,8-2,3	247	34,8	1,0	0,5-1,8	267
For de færreste eller ingen/Ved ikke	47,8	1	-	69	34,5	1	-	58

9. Lærernes kompetencer

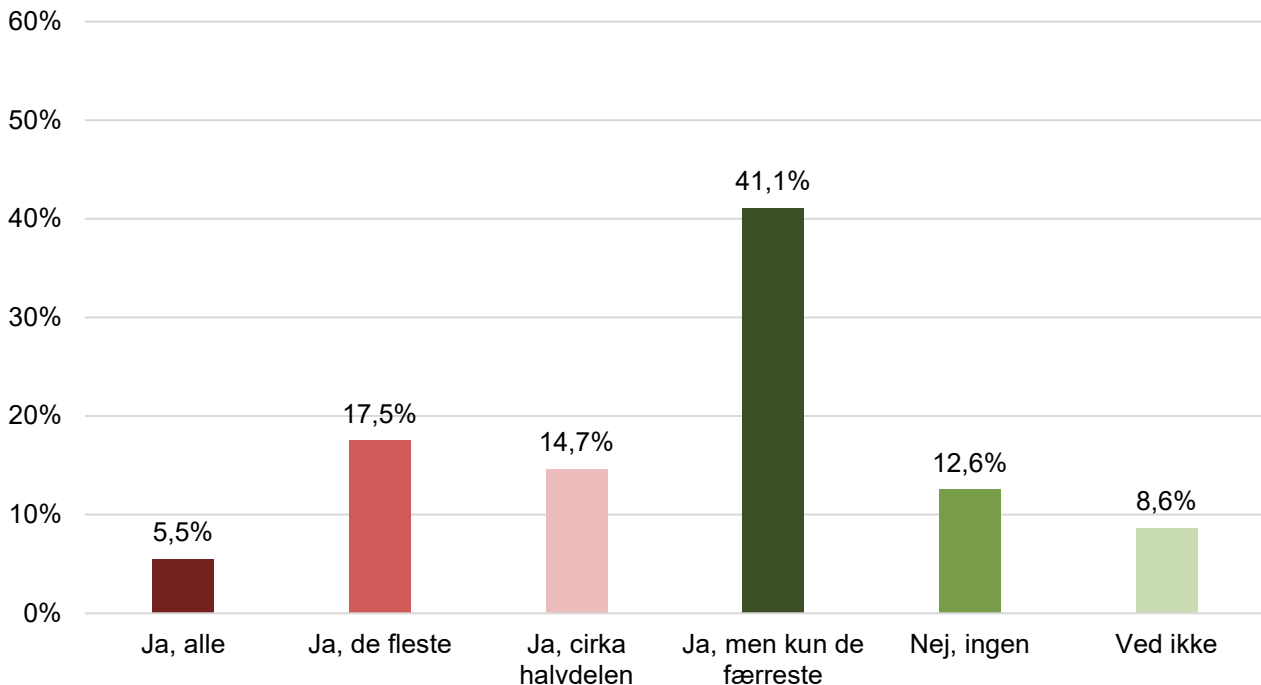
- I alt 41,1% af skolelederne vurderer, at det er de færreste lærere på skolen, som har kompetencer til at undervise i førstehjælp.
- I alt 16,3% af klasselærerne vurderer, at de på nuværende tidspunkt i meget høj eller høj grad har kompetencerne til at undervise elever i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin.
- Der ses en stærk sammenhæng mellem, om skoleledere vurderer, at over halvdelen af lærere på skolen har kompetencer i at undervise i førstehjælp, samt om klasselærere vurderer, at de selv har kompetencer til at undervise i livreddende førstehjælp, og om der er gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på skolen.
- Når skolelederne vurderer, at over halvdelen af lærere på skolen har kompetencerne, er der 2,5 gange større chance for, at skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp, sammenlignet med når de vurderer, at det er de færreste eller ingen lærere, der har kompetencerne. Når klasselærere vurderer, at de selv har kompetencerne, er der 2,8 gange større chance for, at deres 9. klasser har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp, end når de vurderer, at de ikke har tilstrækkelige kompetencer.

Vurdering af lærernes kompetencer i at undervise elever i livreddende førstehjælp

Skolelederne er blevet spurgt om, hvor mange lærere på skolen, der generelt har kompetencer til at undervise elever i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin. Af Figur 9.1 fremgår det, at 41,1% af skolelederne mener, at de færreste lærere på deres skole har de nødvendige kompetencer.

Der ses en stærk sammenhæng mellem, hvor mange lærere på skolen der har kompetencer i at undervise i førstehjælp, og om skolen har gennemført undervisningen. Af Tabel 9.1 fremgår det, at når skoleledere vurderer, at alle, de fleste eller cirka halvdelen af lærerne på skolen har kompetencer til at undervise i livreddende førstehjælp, er der 2,5 gange større chance for, at eleverne er blevet undervist i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin i løbet af de seneste tre skoleår, end hvis de vurderer, at det er de færreste eller ingen lærere, som har disse kompetencer, eller hvis de ikke ved, om lærerne har de fornødne kompetencer.

Figur 9.1. Skolelederes vurdering af lærernes kompetencer. Andelen af skoleledere, der har svaret, at alle, de fleste, halvdelen, de færreste eller ingen af lærerne, har kompetencer til at undervise elever i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin (n=382).

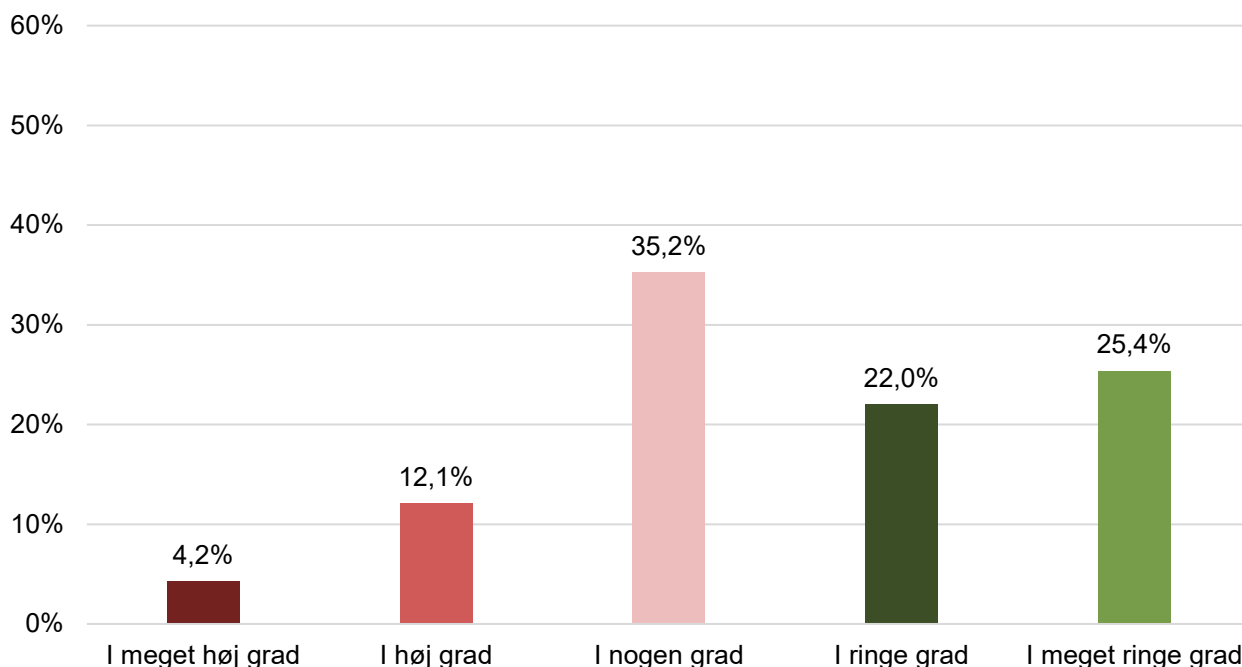
Tabel 9.1. Sammenhængen mellem om skolelederne vurderer, at alle, de fleste eller cirka halvdelen af lærerne på skolen har kompetencer i at undervise i livreddende førstehjælp, og om skolen har gennemført undervisning i løbet af de seneste tre skoleår.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp				
Skoleledere (n=382)				
	%	OR	95% CI	n
Vurderer, at lærerne har de fornødne kompetencer til at undervise i livreddende førstehjælp				
Alle, de fleste eller cirka halvdelen	63,2	2,5	1,6-3,8	144
De færreste eller ingen/Ved ikke	40,8	1	-	238

Figur 9.2 viser, at i alt 16,3% af klasselærere vurderer, at de selv i meget høj eller høj grad har kompetencer til at undervise elever i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, mens næsten halvdelen føler, at de kun i ringe grad (22%) eller i meget ringe grad (25,4%) har de nødvendige kompetencer. Der ses en stærk sammenhæng mellem, om klasselærere føler, at de selv har kompetencer til at undervise i førstehjælp, og om hvorvidt deres 9. klasse er blevet undervist i dette.

Tabel 9.2 viser, at når klasselærere angiver, at de i meget høj eller høj grad har kompetencer til at undervise eleverne i livreddende førstehjælp, er der 2,8 gange større chance for, at deres 9. klasse har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, end når de i nogen grad, ringe grad eller meget ringe grad har kompetencerne eller ikke ved, om de har (Tabel 9.2).

Figur 9.2. Klasselærerne vurdering af egne kompetencer. Andelen af klasselærere, der vurderer, at de i meget høj grad, i høj grad, i nogen grad, i ringe grad eller i meget ringe grad har kompetencer i at undervise elever i livreddende førstehjælp. Svarmuligheden "Ved ikke" er udeladt pga. under 5 besvarelser. (n=355).

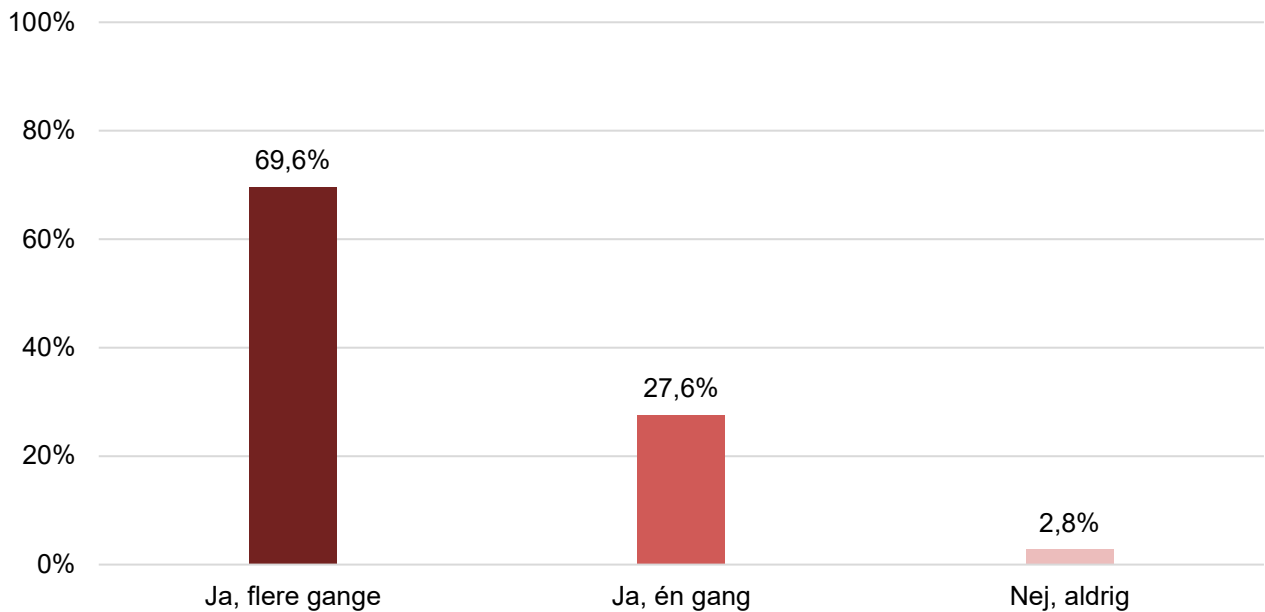
Tabel 9.2. Sammenhængen mellem om klasselærere vurderer, at de i høj eller meget høj grad har kompetencer i at undervise i førstehjælp, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp i løbet af de seneste tre skoleår.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp				
Klasselærere (n=355)				
	%	OR	95% CI	n
Vurderer, at de i meget høj eller høj grad har de fornødne kompetencer til at undervise i førstehjælp				
I meget høj eller høj grad	55,2	2,8	1,6-5-0	58
I meget ringe eller ringe grad/Ved ikke	30,3	1	-	297

Deltagelse på førstehjælpskurser

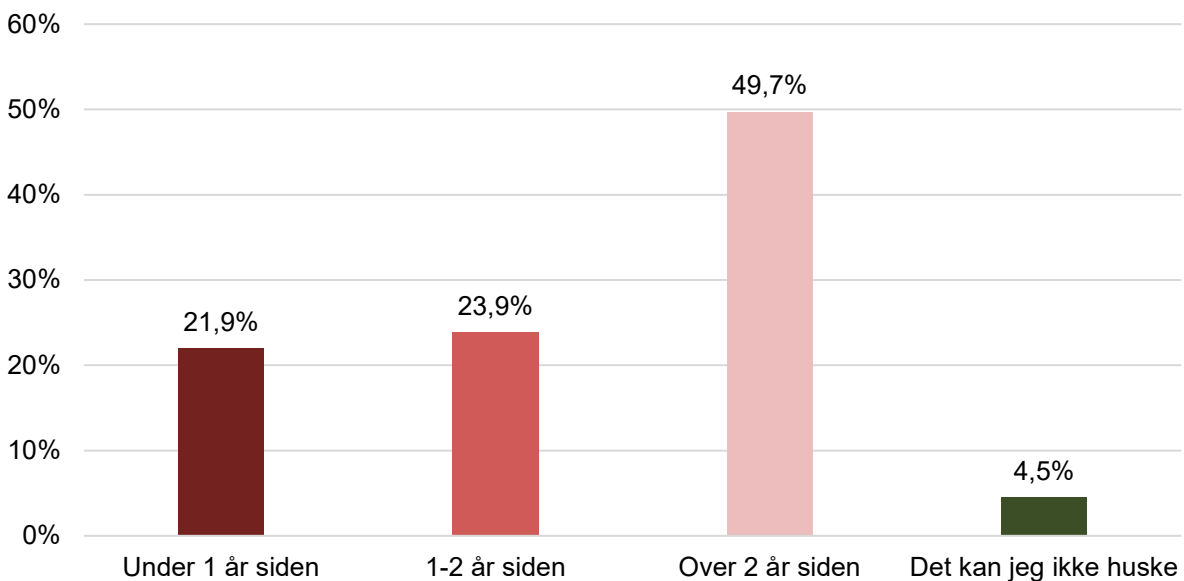
Både skoleledere og klasselærere er blevet spurgt ind til lærernes deltagelse på førstehjælpskursus. Figur 9.3 viser, at 69,6% af klasselærerne har været på førstehjælpskursus flere gange. Blot 2,8% af klasselærerne har aldrig været på kursus i førstehjælp.

Figur 9.3. Deltagelse på førstehjælpskursus. Andelen af klasselærere, der har været på førstehjælpskursus flere gange, én gang eller aldrig (n=319).

Blandt de klasselærere, der har deltaget i førstehjælpskursus én eller flere gange, oplyser 49,7%, at det er over to år siden, de sidst deltog i et førstehjælpskursus (Figur 9.4).

Figur 9.4. Varighed siden sidste førstehjælpskursus. Andelen af klasselærere, som oplyser, at det er under 1 år siden, 1-2 år siden eller over to år siden, at de sidst var på et førstehjælpskursus, eller at de ikke kan huske det (n=310).

Der ses en moderat sammenhæng mellem, om klasselæreren har deltaget i førstehjælpskursus mere en én gang, og om deres 9. klasse har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp. Det fremgår af Tabel 9.3, at chancen for, at en 9. klasse har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin er 1,8 gange større, når klasselæreren har deltaget i flere kurser, sammenlignet med når klasselærere aldrig eller kun én gang har deltaget på et førstehjælpskursus. Der er ingen sammenhæng mellem, om klasselæreren har deltaget i et førstehjælpskursus inden for de seneste to år, og om deres 9. klasse har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp (Tabel 9.4).

Tabel 9.3. Sammenhængen mellem om klasselærerne har været på førstehjælpskursus flere gange, én gang eller aldrig, og om 9. klassen har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp				
Klasselærere (n=319)				
	%	OR	95% CI	n
Deltagelse på førstehjælpskursus				
Flere gange	38,7	1,8	1,1-3,1	222
Én gang eller aldrig	25,8	1	-	97

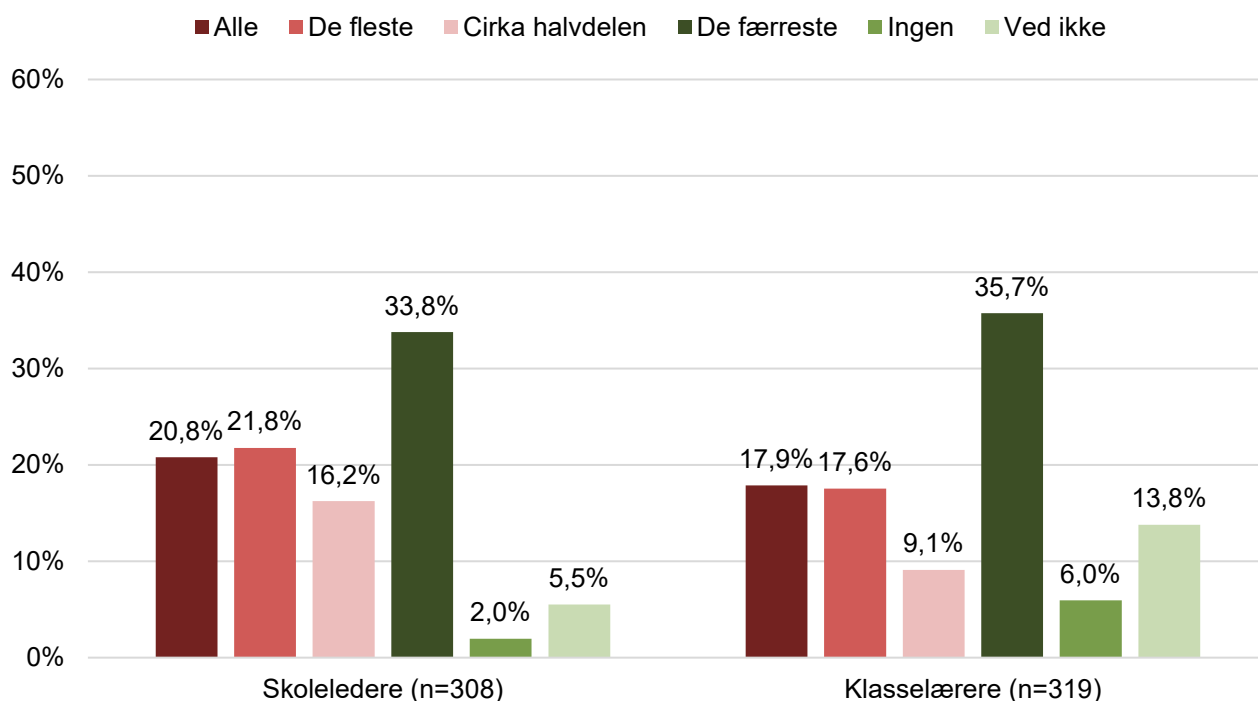
Tabel 9.4. Sammenhængen mellem om klasselærerne har været på førstehjælpskursus for under to år siden, og om 9. klassen har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp				
Klasselærere (n=310)				
	%	OR	95% CI	n
Deltagelse på førstehjælpskursus inden for de sidste to år				
Ja	40,9	1,5	1,0-2,5	142
Nej	31,0	1	-	168

Både skoleledere og klasselærere er også blevet bedt om at vurdere, hvor mange lærere på skolen, de tror, der har deltaget på førstehjælpskurser inden for de sidste to år.

Af Figur 9.5 fremgår det, at 33,8% af skoleledere og 35,7% af klasselærere mener, at det kun er de færreste lærere, som har deltaget i et førstehjælpskursus i denne periode.

Figur 9.5. Deltagelse på førstehjælpskursus. Andelen af skoleledere og klasselærere, der vurderer, at ingen, de færreste, cirka halvdelen, de fleste eller alle lærere på deres skole har deltaget på et førstehjælpskursus inden for de sidste to år, eller som ikke ved det.

Der ses en stærk sammenhæng mellem, hvor mange lærere på skolen der har deltaget i førstehjælpskursus inden for de seneste to år, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp. Af Tabel 9.5 fremgår det, at der er 2,3 gange større chance for, at der har været gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på skolen, når skolelederen vurderer, at alle, de fleste eller cirka halvdelen af lærerne på skolen har deltaget i et førstehjælpskursus inden for de sidste to år, end hvis skolelederne vurderer, at det er de færreste eller ingen lærere, eller de ikke ved det.

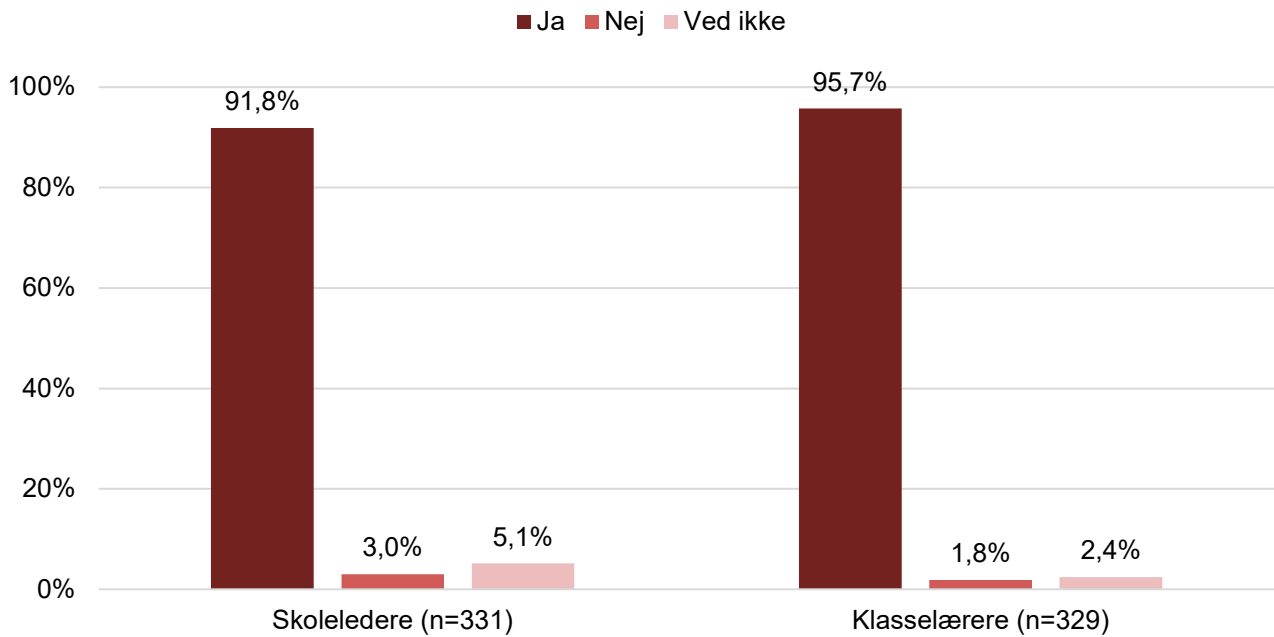
Tabel 9.5. Sammenhængen mellem om skolelederne vurderer, at alle, de fleste eller cirka halvdelen af lærerne på skolen har været på førstehjælpskursus inden for de sidste to år, og om 9. klassen har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp				
Skoleledere (n=308)				
	%	OR	95% CI	n
Vurderer, om lærerne på skolen har været på førstehjælpskursus inden for de sidste to år				
Alle, de fleste eller cirka halvdelen	58,6	2,3	1,5-3,7	181
De færreste eller ingen/Ved ikke	37,8	1	-	127

Nødvendigheden af førstehjælpskursus

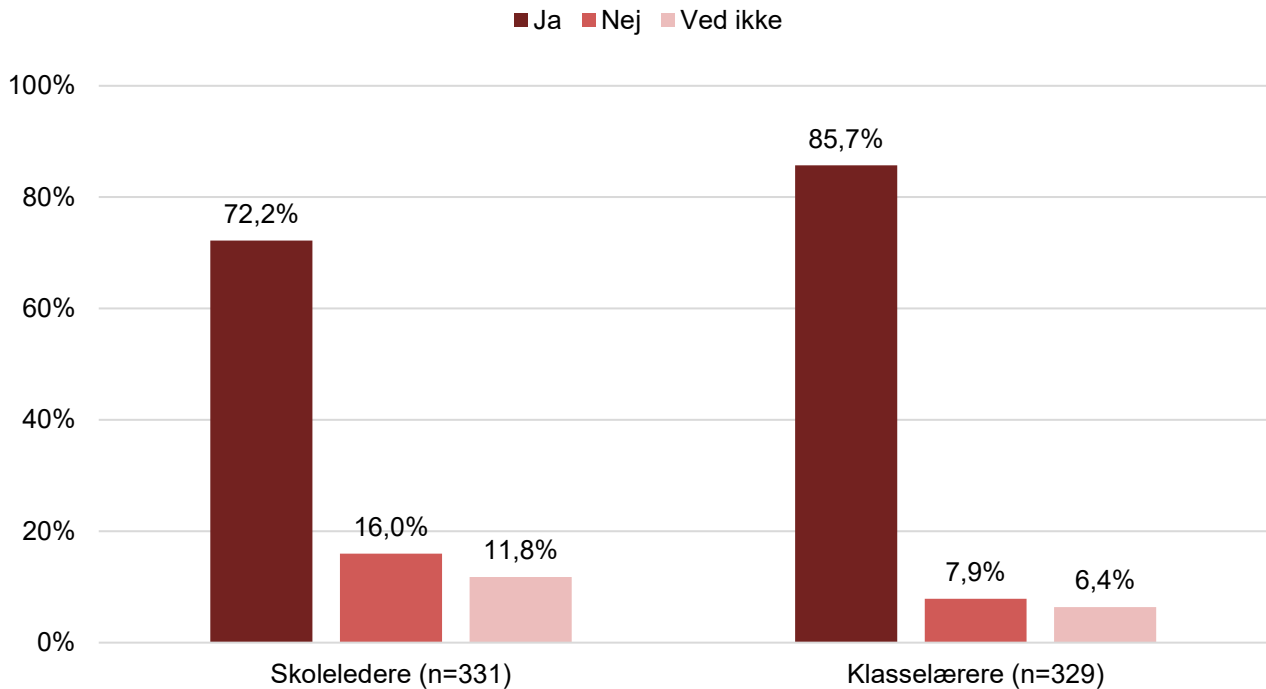
Skolelederne og klasselærerne er også blevet spurgt, om de vurderer, at det er nødvendigt at have et kursus i førstehjælp for at kunne undervise elever i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin. Her har næsten alle, både skoleledere og klasselærere, svaret ja (Figur 9.6).

Figur 9.6. Nødvendigheden af førstehjælpskursus for at kunne undervise i livreddende førstehjælp.
Andelen af skoleledere og klasselærere, der har svaret ja, nej eller ved ikke til, om de synes, at lærere skal have et førstehjælpskursus, før de kan undervise elever i livreddende førstehjælp.

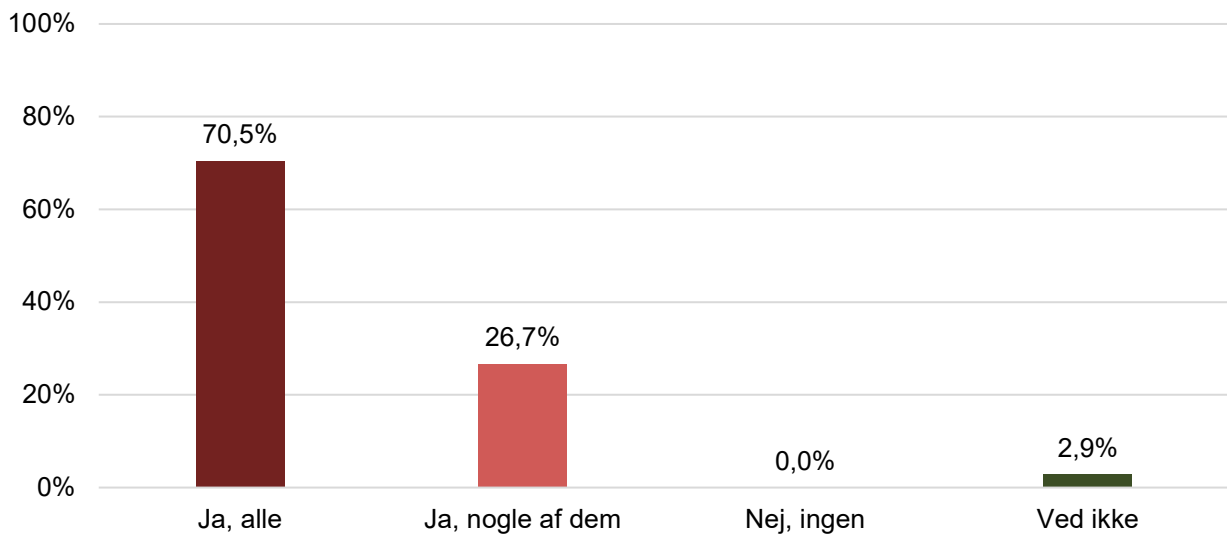
De er dernæst blevet spurgt, om de vurderer, at det er nødvendigt at have et specifikt kursus i at undervise i livreddende førstehjælp, førend man kan undervise eleverne. Til dette har stadig størstedelen af skoleledere og klasselærere også svaret ja (henholdsvis 72,2% og 85,7%) (Figur 9.7).

Figur 9.7. Nødvendigheden af specifikt kursus i at undervise i livreddende førstehjælp. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har svaret ja, nej eller ved ikke til, om de synes, at lærere skal have et specifikt kursus i at undervise i livreddende førstehjælp, før de kan undervise elever i det.

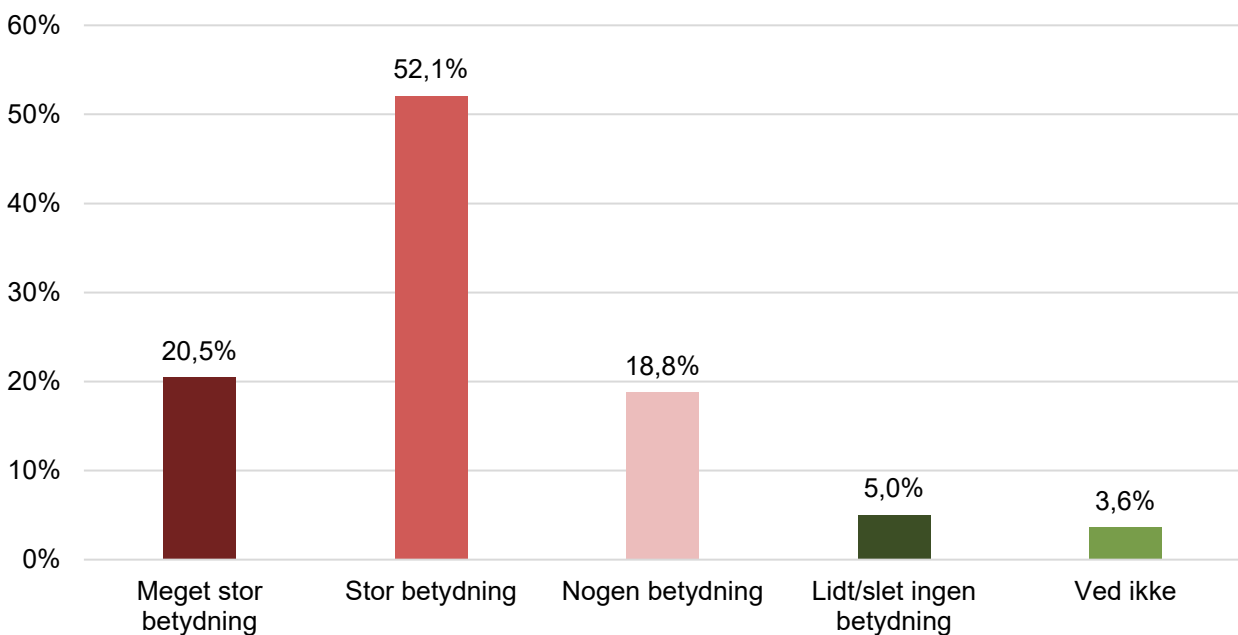
Skolelederne er yderligere blevet spurgt, om de lærere på skolen, der underviser i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, generelt har deltaget i førstehjælpskursus selv. Af Figur 9.8 fremgår det, at langt størstedelen af skolelederne mener, at alle disse lærere har været på kursus (70,5%). De øvrige mener, at nogle af dem har været deltaget på et førstehjælpskursus eller ved ikke, om de har. Ingen skoleledere mener, at ingen af lærerne har været på førstehjælpskursus.

Figur 9.8. Om lærere, der underviser i livreddende førstehjælp, har været på førstehjælpskursus. Andelen af skoleledere, der har angivet at alle, nogle eller ingen af de lærere, der underviser elever i livreddende førstehjælp, har været på et førstehjælpskursus selv (n=105).

Dernæst er skolelederne blevet bedt om at vurdere, hvor stor betydning lærernes kompetencer i førstehjælp har for, om hvorvidt skolen underviser i livreddende førstehjælp. Figur 9.9 viser, at størstedelen af skolelederne mener, at lærernes kompetencer enten har meget stor betydning (20,5%), stor betydning (52,1%) eller nogen betydning (18,8%) for, om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp. Meget få svarede, at lærernes kompetencer har lidt eller slet ingen betydning.

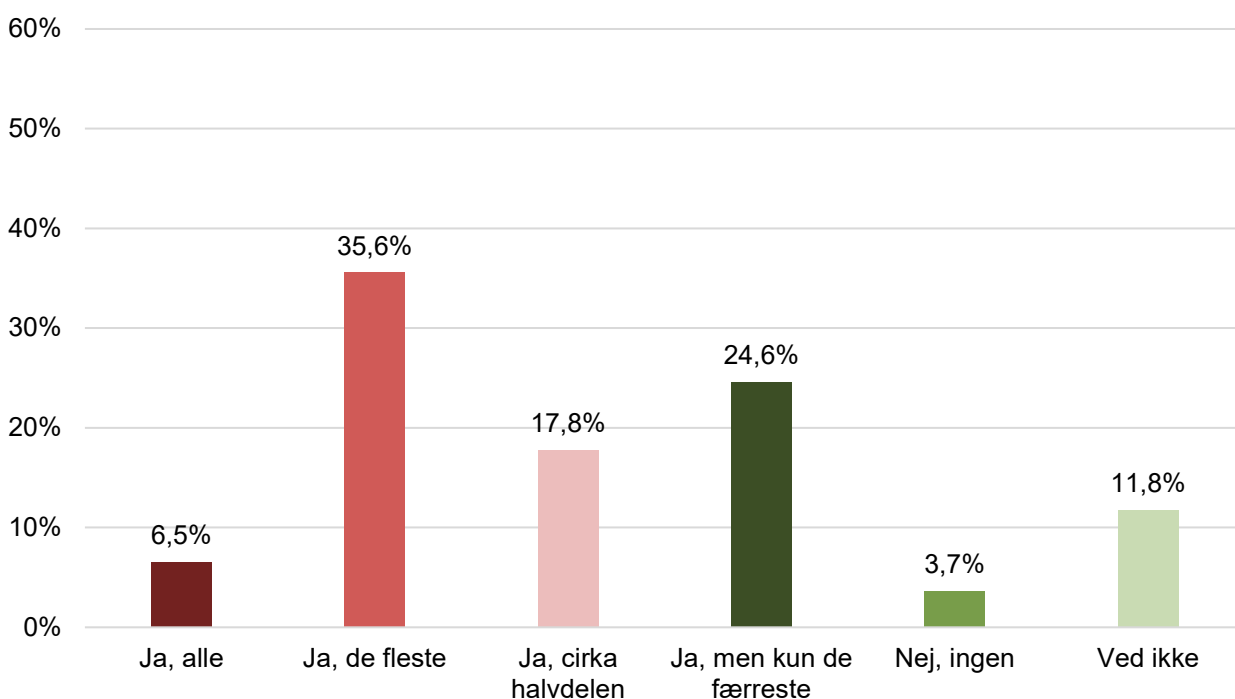
Figur 9.9. Betydning af lærernes førstehjælpskompetencer. Andelen af skoleledere, der vurderer, at lærernes kompetencer har meget stor, stor, nogen, lidt eller slet ingen betydning for, om der bliver undervist i livreddende førstehjælp på skolen i løbet af 6.-9. klassetrin (n=357).

Interesse i at undervise i livreddende førstehjælp

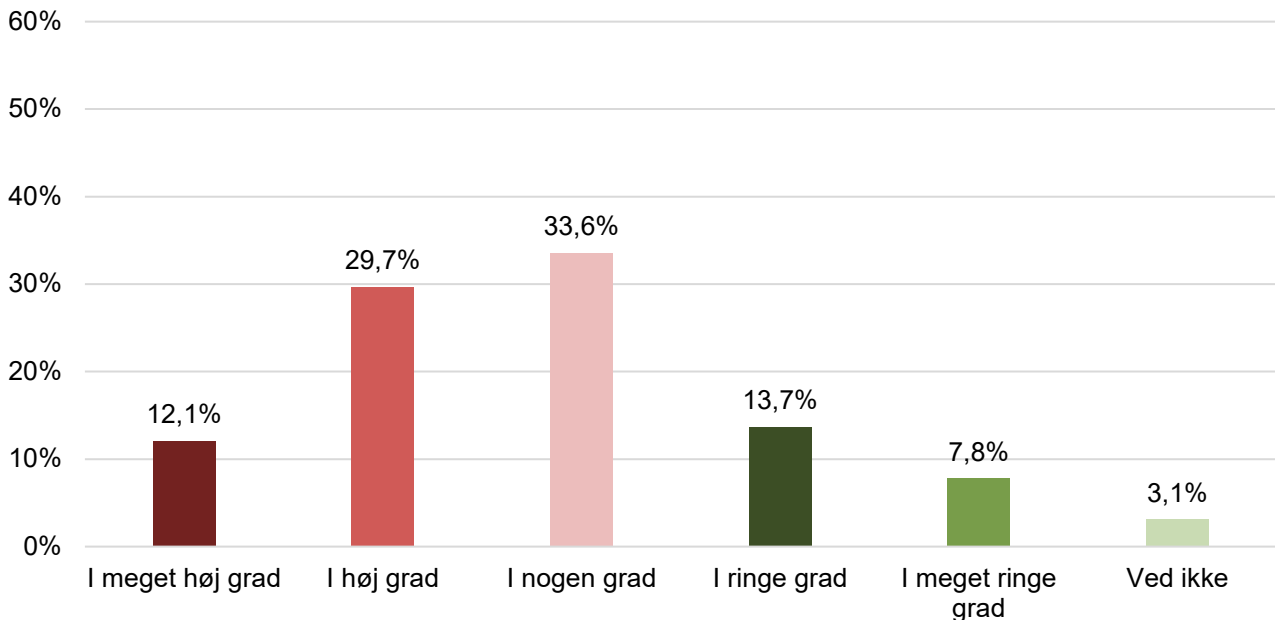
Både skoleledere og klasselærere er også blevet spurgt ind til, om de vurderer, at lærerne har interesse i at undervise i livreddende førstehjælp. Af Figur 9.10 fremgår det, at 35,6% af skolelederne vurderer, at de fleste lærere på skolen vil have interesse i at undervise i livreddende førstehjælp, såfremt de har eller får de nødvendige kompetencer og undervisningsmaterialer. Kun 3,7% af skolelederne vurderer, at ingen lærere vil have interessen, hvis de får kompetencerne.

Figur 9.10. Interesse i at undervise i livreddende førstehjælp. Andelen af skoleledere, der vurderer, at alle, de fleste, cirka halvdelen, de færreste eller ingen lærere vil være interesseret i at undervise i livreddende førstehjælp, hvis de har eller får de fornødne kompetencer (n=382).

Klasselærerne er blevet spurgt ind til, om hvorvidt de selv vil have interesse i at undervise i livreddende førstehjælp, såfremt de har eller får de nødvendige kompetencer og materialer. Figur 9.11 viser, at 12,1% af klasselærere mener, at de i meget høj grad og 29,7% at de i høj grad vil have interesse i at undervise i livreddende førstehjælp. Flest mener, at de i nogen grad har interessen (33,6%). Færre oplyser, at de i ringe eller meget ringe grad vil have interesse i at undervise i livreddende førstehjælp (henholdsvis 13,7% og 7,8%).

Figur 9.11. Om klasselærere er interesseret i at undervise elever i livreddende førstehjælp. Andelen af klasselærere, der har svaret, at de i meget høj grad, i høj grad, i nogen grad, i ringe grad eller i meget ringe grad er interesseret i at undervise elever i livreddende førstehjælp i løbet af 6.-9. klasse.

Der ses en svag sammenhæng mellem, om klasselærere har interesse i at undervise i førstehjælp, og om deres 9. klasse har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp. Af Tabel 9.6 fremgår det, at der er 1,4 gange større chance for, at 9. klasserne har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, når klasselæreren i meget høj eller høj grad har interesse i at undervise i førstehjælp.

Tabel 9.6. Sammenhængen mellem om klasselærerne har interesse i at undervise i livreddende førstehjælp, og om 9. klassen har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp				
Klasselærere (n=355)				
	%	OR	95% CI	n
Interesse i at undervise i førstehjælp				
I meget høj eller høj grad	40,0	1,4	0,9-2,3	105
I nogen, ringe eller meget ringe grad/Ved ikke	32,0	1	-	250

10. Organisatoriske forhold

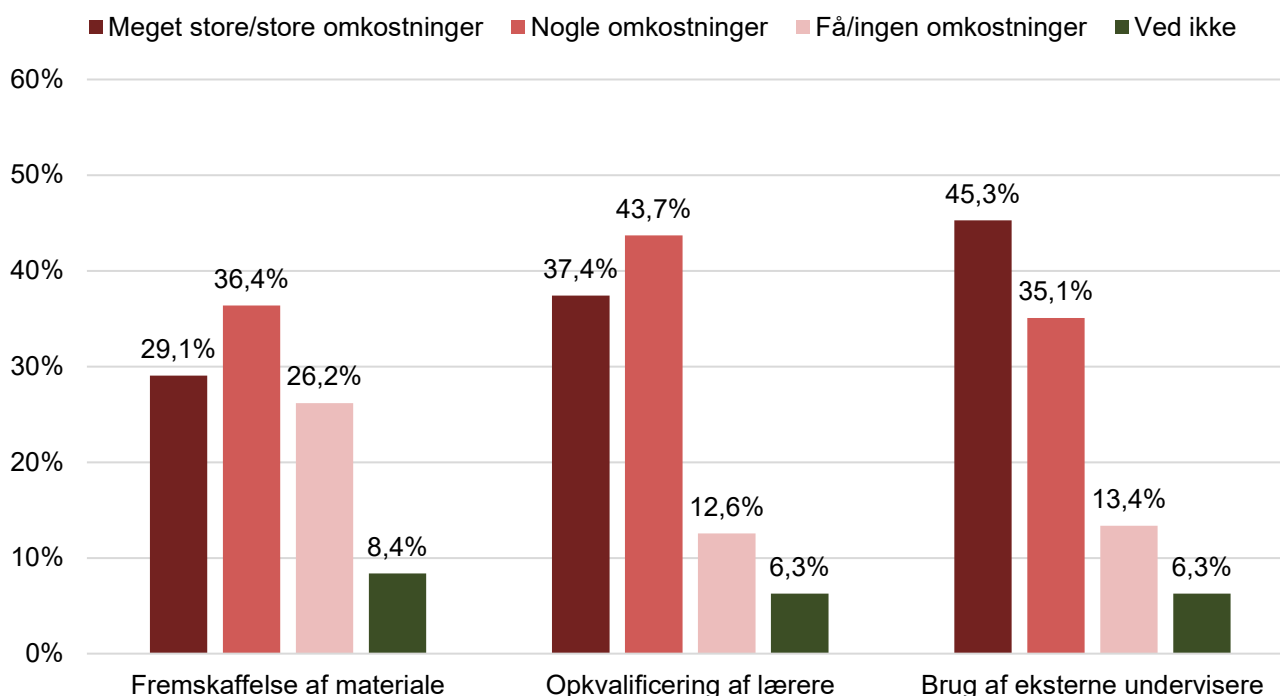
- I alt 45,3% af skoleledere vurderer, at eksterne undervisere i førstehjælp er forbundet med meget store eller store omkostninger.
- I alt 32,9% af skoleledere og 24% af klasselærere synes, at der er klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret for, at undervisning i livreddende førstehjælp gennemføres på skolen.
- Der ses en stærk sammenhæng mellem, om skoleledere og klasselærere vurderer, at der er klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret for undervisning i livreddende førstehjælp, og om skolen har gennemført undervisningen.
- Når skolelederne vurderer, at der er klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret for, at undervisningen gennemføres, er der 2,9 gange større chance for, at skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp. Der er 4 gange større chance for, at 9. klasserne har modtaget undervisning i løbet af 6.-9. klasse, når klasselærerne vurderer, at der er klare retningslinjer.

Økonomiske omkostninger

Skolelederne vurderer generelt, at undervisning i livreddende førstehjælp medfører betydelige omkostninger. Af Figur 10.1 fremgår det, at 45,3% af skoleledere mener, at brugen af eksterne undervisere er forbundet med meget store eller store omkostninger, mens 37,4% vurderer, at opkvalificering af lærere medfører meget store eller store omkostninger. Flest skoleledere anser fremskaffelse af materiale for at være forbundet med få eller ingen omkostninger (26,2%).

Der ses en stærk sammenhæng mellem skolelederes vurdering af omkostninger forbundet med at skaffe eksterne undervisere til undervisning i førstehjælp, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp. Af Tabel 10.1 fremgår det, at der er 3,5 gange større chance for, at en skole har gennemført undervisning på 6.-9. klassetrin, når skolelederen vurderer, at der er få eller ingen omkostninger forbundet med at skaffe eksterne undervisere til undervisning i livreddende førstehjælp. Der er ingen sammenhæng mellem, om skolelederne vurderer, at der er omkostninger forbundet med at øge lærernes kompetencer, og om hvorvidt skolen har gennemført undervisning.

Figur 10.1. Omkostninger ved undervisning. Andelen af skoleledere, der vurderer, om undervisningsmateriale i livreddende førstehjælp, opkvalificering af lærere og brug af eksterne undervisere er forbundet med meget store/store omkostninger, nogle omkostninger eller få/ingen omkostninger (n=382).

Undervisningstid

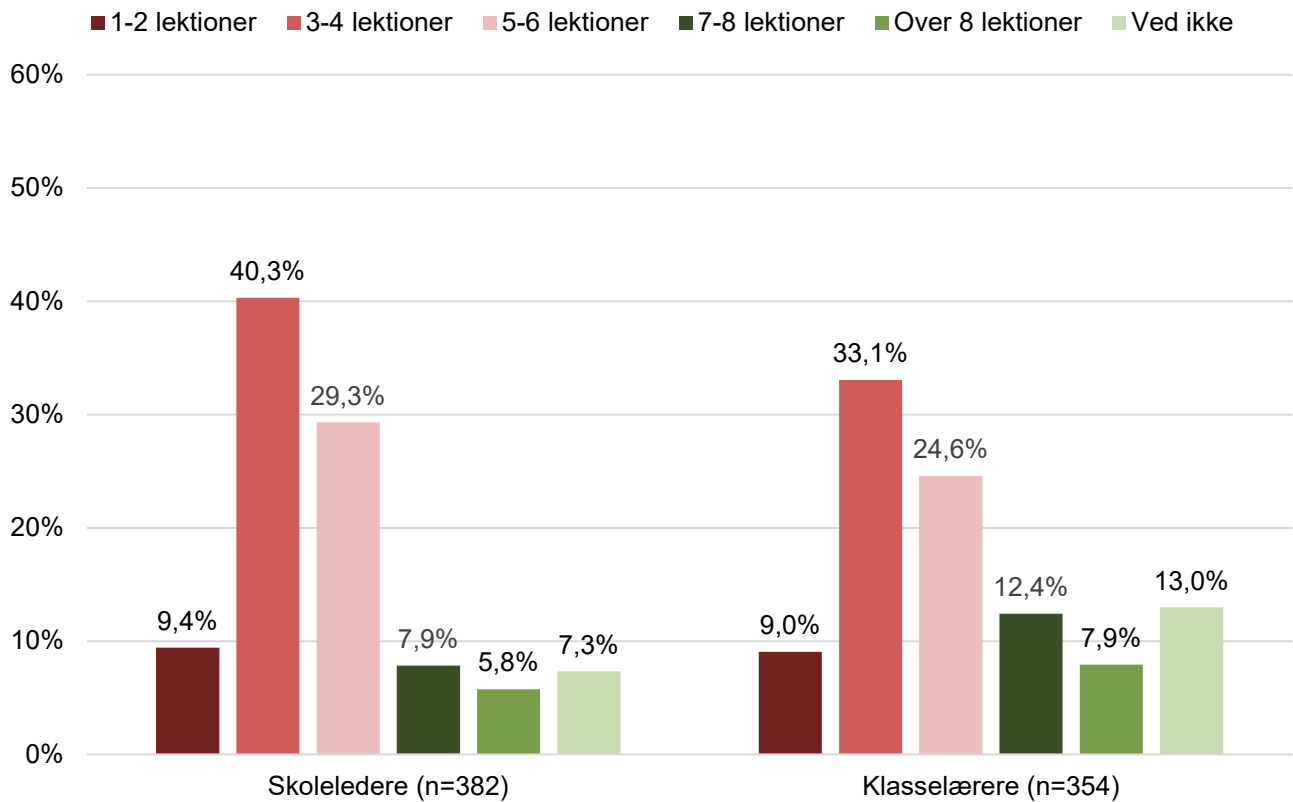
Både skoleledere og klasselærere er blevet bedt om at vurdere, hvor lang tid de tror, det tager at undervise elever på 6.-9. klassetrin i livreddende førstehjælp. Af Figur 10.2 fremgår det, at flest mener, at det vil tage mellem 3-6 lektioner, og færrest mener, at det vil tage over 8 lektioner. Der ses ingen sammenhæng mellem, hvor lang tid skoleledere og klasselærere tror, at undervisning i livreddende førstehjælp tager, og om hvorvidt der har været gennemført undervisning på 6.-9. klassetrin (Tabel 10.1).

Skolelederne og klasselærerne er dernæst blevet bedt om at vurdere, om de synes, at undervisning i livreddende førstehjælp passer ind i den almindelige undervisning, om der er klare retningslinjer omkring, hvem der har ansvar for, at undervisning i livreddende førstehjælp bliver gennemført, og om hvorvidt det er nemt at få adgang til undervisningsmateriale. Figur 10.3 og 10.4 viser, at størstedelen af både skoleledere og klasselærere vurderer, at undervisning i livreddende førstehjælp passer ind i den almindelige undervisning i grundskolen (72,4% og 67,1%). En stor del af skolelederne (34,8%) og endnu flere af klasselærere (41,4%) mener til gengæld, at der ikke er klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret for, at undervisningen i livreddende førstehjælp gennemføres på skolen.

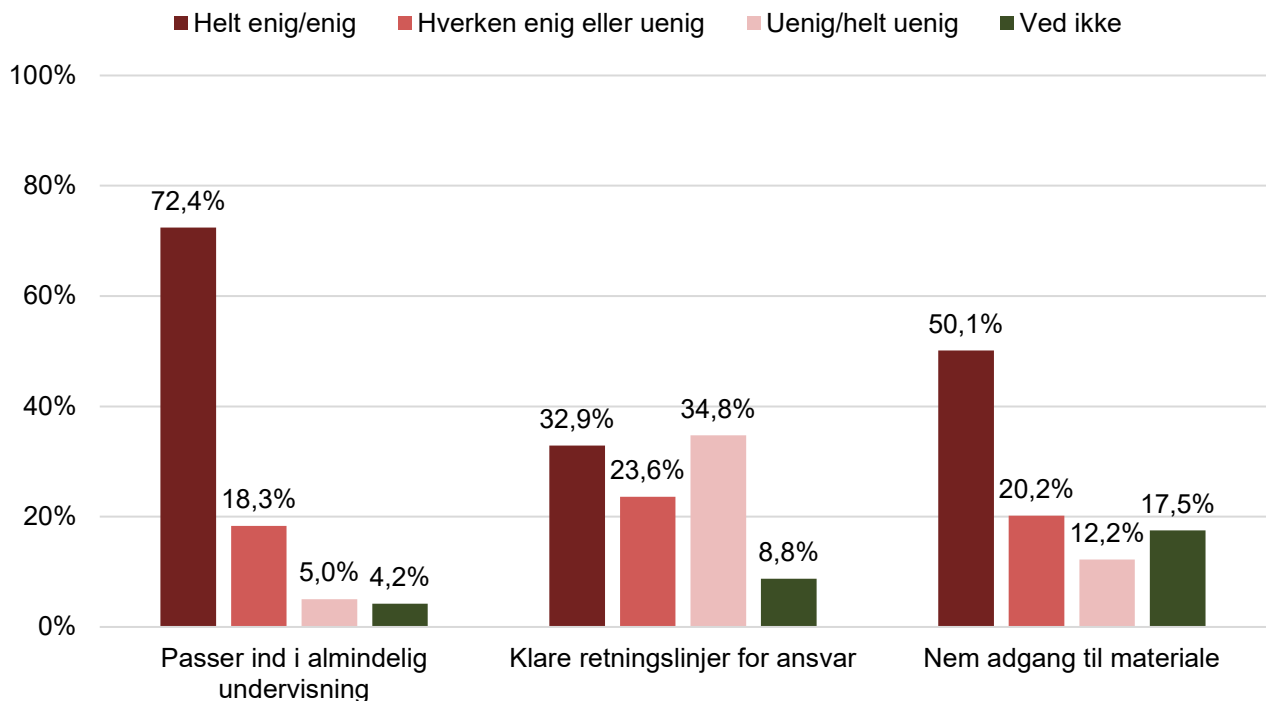
Der ses en stærk sammenhæng mellem, om skoleledere og klasselærere vurderer, at der er klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret for undervisning i livreddende førstehjælp, og om skolen har gennemført undervisningen. Som det fremgår af Tabel 10.1, er der 2,9 gange større chance for, at skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, når skolelederen synes, at der er klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret for, at undervisningen bliver gennemført. Der er 4 gange større chance for, at 9. klasser har modtaget undervisning i

livreddende førstehjælp, når klasselærerne vurderer, at der er klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret.

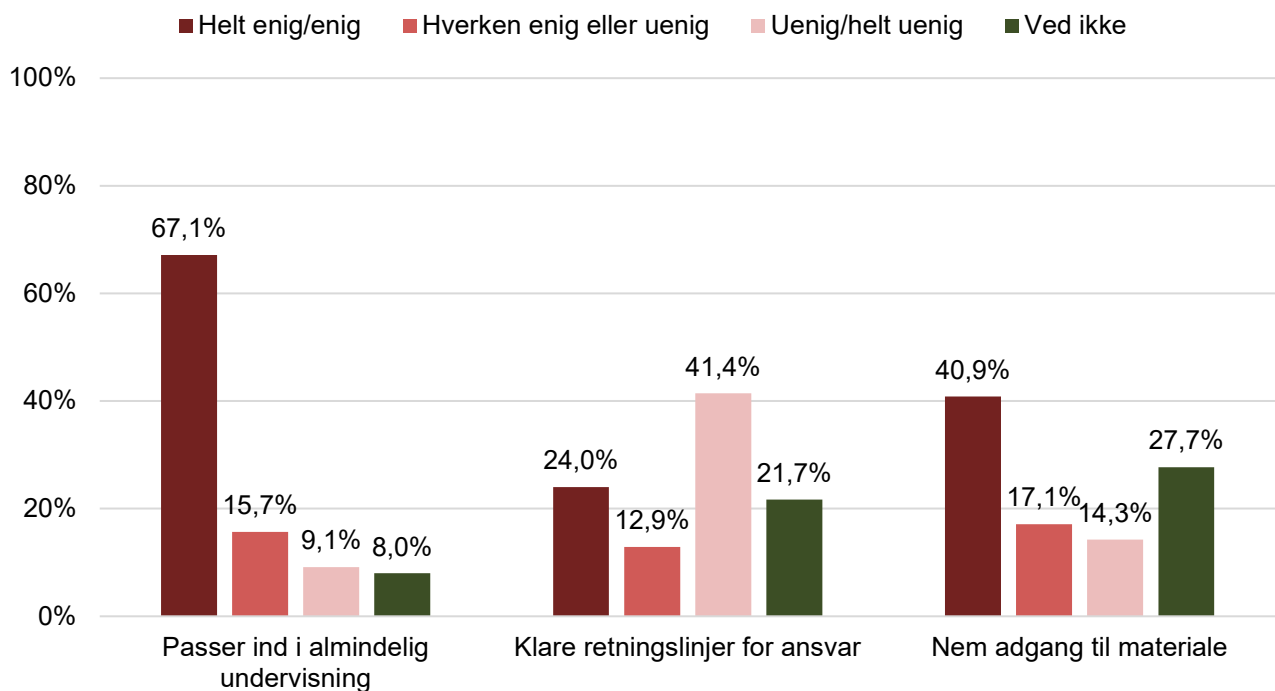
Figur 10.2. Nødvendig undervisningstid. Andelen af skoleledere og klasselærere, der vurderer, at det vil tage 1-2, 3-4, 5-6, 7-8 eller over 8 lektioner at undervise elever i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin.

Figur 10.3. Forhold omkring undervisning i livreddende førstehjælp. Andelen af skoleledere, der er enige, hverken enige eller uenige eller uenige/helt uenige i nedenstående forhold omkring undervisning i livreddende førstehjælp.

Figur 10.4. Forhold omkring undervisning i livreddende førstehjælp. Andelen af klasselærere, der er enige, hverken enige eller uenige eller uenige/helt uenige i nedenstående forhold omkring undervisning i livreddende førstehjælp.

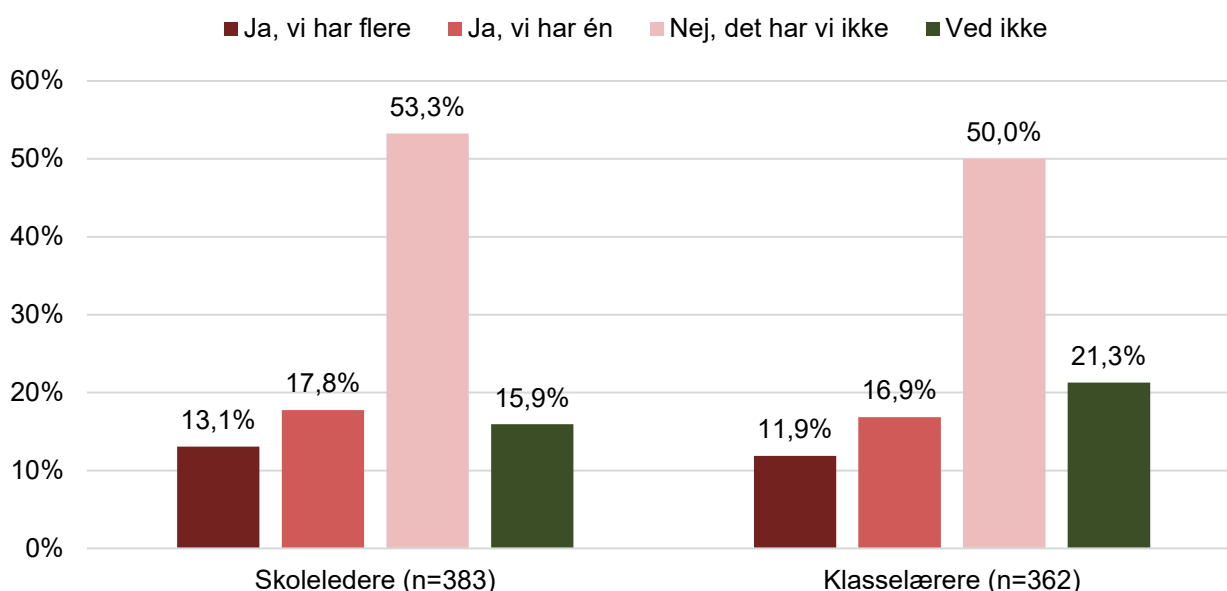
Ildsjæle i førstehjælp

Skolelederne og klasselærerne er ligeledes blevet spurgt ind til, om skolen har en ildsjæl i førstehjælp; altså en person, der er særligt interesseret i og dedikeret til at gennemføre eller organisere undervisning i livreddende førstehjælp. Af Figur 10.5 fremgår det, at 53,3% af skolelederne og 50,0% af klasselærerne svarer nej til, at deres skole har en ildsjæl inden for førstehjælp.

Henholdsvis 13,1% af skolelederne og 11,9% af klasselærerne oplyser, at skolen har flere ildsjæle, og lidt flere skoleledere (17,8%) og klasselærere (16,9%), at skolen har én ildsjæl. De resterende er ikke klar over, om skolen har en ildsjæl i førstehjælp.

Der ses en stærk sammenhæng mellem, om skolen har en ildsjæl inden for førstehjælp, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp. Af Tabel 10.1 fremgår det, at der er 2,9 gange større chance for, at skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp, når skolelederen vurderer, at skolen har én eller flere ildsjæle i førstehjælp. Der er 3,5 gange større chance for, at 9. klasser har modtaget undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, når klasselærerne vurderer, at skolen har én eller flere ildsjæle i førstehjælp.

Figur 10.5. Ildsjæle i førstehjælp. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har svaret ja, nej eller ved ikke til, om der er én eller flere ildsjæle i førstehjælp på deres skole.

Tabel 10.1. Sammenhængen mellem organisatoriske forhold og gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin inden for de seneste tre år.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp								
	Skoleledere				Klasselærere			
	%	OR	95% CI	n	%	OR	95% CI	n
Omkostninger forbundet med materiale og udstyr								
Få eller ingen omkostninger	60,0	1,8	1,1-2,9	100	-	-	-	-
Nogle, store eller meget store omkostninger/Ved ikke	45,4	1	-	282	-	-	-	-
<i>Total</i>	-	-	-	382	-	-	-	-

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp								
	Skoleledere				Klasselærere			
Omkostninger forbundet med at øge lærernes kompetencer								
Få eller ingen omkostninger	52,1	1,1	0,6-2,1	48	-	-	-	-
Nogle, store eller meget store omkostninger/Ved ikke	48,8	1	-	334	-	-	-	-
<i>Total</i>	-	-	-	382	-	-	-	-
Omkostninger forbundet med eksterne undervisere								
Få eller ingen omkostninger	74,5	3,5	1,8-6,9	51	-	-	-	-
Nogle, store eller meget store omkostninger/Ved ikke	45,3	1	-	331	-	-	-	-
<i>Total</i>	-	-	-	382	-	-	-	-
Tror, at undervisning i livreddende førstehjælp tager <6 lektioner								
Ja	50,3	1,2	0,8-2,0	302	36,2	1,3	0,8-2,1	236
Nej/Ved ikke	45,0	1	-	80	30,5	1	-	118
<i>Total</i>	-	-	-	382	-	-	-	354
Førstehjælp passer ind i undervisningen								
Helt enig eller enig	49,1	1,0	0,6-1,5	273	35,3	1,1	0,7-1,8	235
Hverken enige eller uenig, uenig/helt uenig/Ved ikke	50,0	1	-	104	33,0	1	-	115
<i>Total</i>	-	-	-	377	-	-	-	350
Klare retningslinjer og ansvar								
Helt enig eller enig	66,9	2,9	1,9-4,6	124	59,5	4,0	2,4-6,7	84
Hverken enige eller uenig, uenig/helt uenig/Ved ikke	40,7	1	-	253	26,7	1	-	266
<i>Total</i>	-	-	-	377	-	-	-	350
Nem adgang til materiale								
Helt enig eller enig	55,0	1,6	1,1-2,4	189	53,9	4,3	2,7-6,9	143
Hverken enige eller uenig, uenig/helt uenig/Ved ikke	43,6	1	-	188	21,3	1	-	207
<i>Total</i>	-	-	-	377	-	-	-	350
Ildsjæl inden for førstehjælp								
Ja, én eller flere	67,0	2,9	1,8-4,6	118	55,8	3,5	2,2-5,7	104
Nej/Ved ikke	41,1	1	-	265	26,4	1	-	258
<i>Total</i>	-	-	-	383	-	-	-	362

11. Forskellige gruppers syn på førstehjælpsundervisning

- I alt 17,5% af skoleledere og 15,4% af klasselærere oplever, at Børne- og Undervisningsministeriet giver udtryk for, at eleverne bør undervises i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin.
- I alt 40,1% af skoleledere mener, at det i meget høj eller høj grad forventes af dem, at undervisning i livreddende førstehjælp gennemføres på skolen. Kun 9,6% af klasselærerne oplever, at det forventes af dem.
- Der ses en stærk sammenhæng mellem, om klasselærere oplever, at det forventes af dem, at der bliver undervist i førstehjælp, og om de har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp.
- Når klasselærere oplever, at det forventes af dem, at der bliver undervist i livreddende førstehjælp, er der 6,8 gange større chance for, at deres 9. klasse har modtaget undervisning i 6.-9. klassetrin.

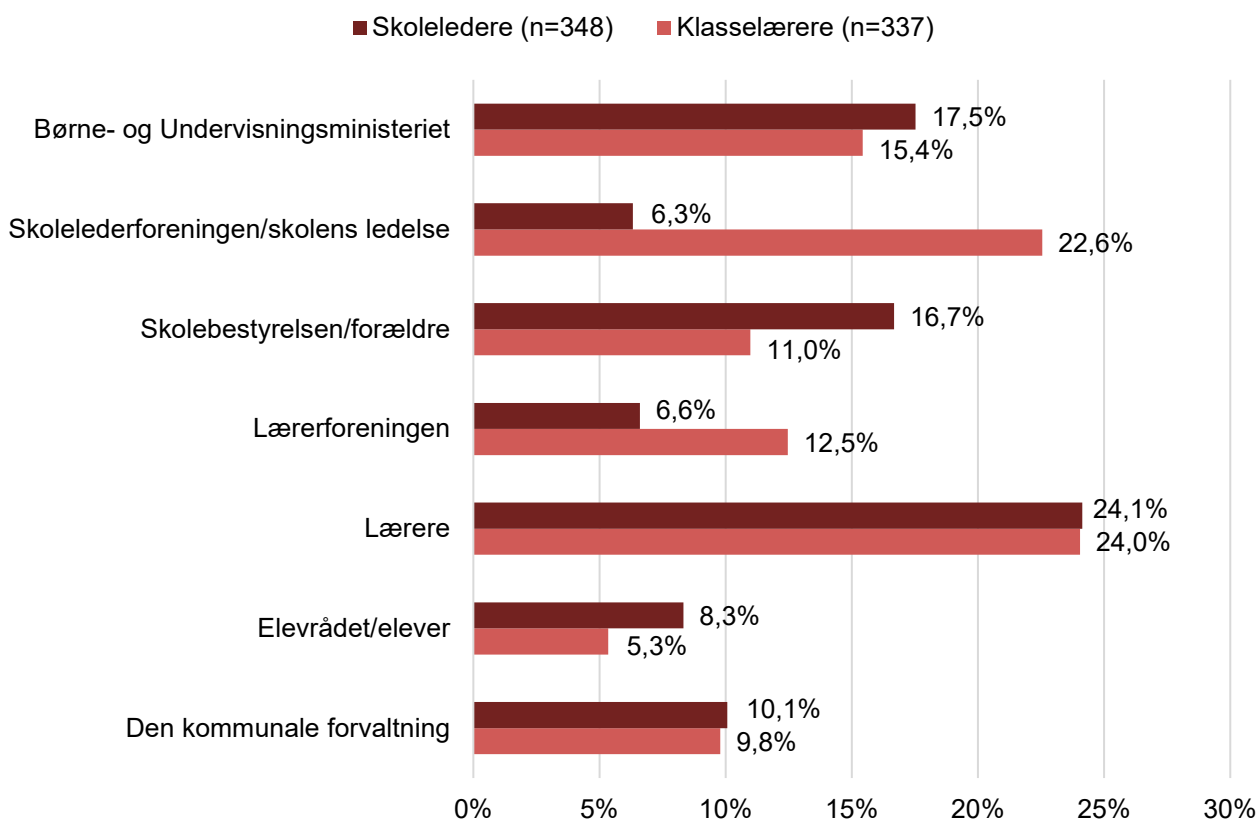
Forskellige gruppers syn på undervisning i livreddende førstehjælp

Der ses en lille forskel på skolelederes og klasselæreres indtryk af, i hvilken grad forskellige grupper giver udtryk for, at elever bør undervises i livreddende førstehjælp i løbet af 6.-9. klassetrin. Af Figur 11.1 fremgår det, at særligt klasselærerne mener, at skolens ledelse og øvrige lærere giver udtryk for dette (22,6% og 24%), mens meget få klasselærere mener, at eleverne på skolen udtrykker ønske om at blive undervist i livreddende førstehjælp (5,3%).

Flest skoleledere mener, at lærere på skolen (24,1%) og Børne- og Undervisningsministeriet (17,5%) giver udtryk for, at elever skal undervises i livreddende førstehjælp, og få skoleledere mener, at Lærereforeningen giver udtryk for dette (6,6%). Kun 15,4% af klasselærerne mener, at Børne- og Undervisningsministeriet giver udtryk for, at eleverne skal undervises i livreddende førstehjælp, og 12,5% mener, at Lærereforeningen giver udtryk for dette (Figur 11.1).

Der ses en stærk sammenhæng mellem, om skolelederne oplever, at lærerne giver udtryk for, at eleverne skal undervises i førstehjælp, og om skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp. Af Tabel 11.1 fremgår det, at når skolelederne mener, at lærerne på skolen giver udtryk for, at eleverne skal undervises i førstehjælp, er der 5 gange større chance for, at skolen har gennemført undervisningen inden for de seneste tre skoleår. Hvis de mener, at skolebestyrelsen eller forældrene giver udtryk for dette, er der 4 gange større chance for, at undervisningen er blevet gennemført. Når klasselærerne mener, at ledelsen på skolen giver udtryk for, at eleverne skal undervises i livreddende førstehjælp, er der 4,8 gange større chance for, at deres 9. klasse har modtaget undervisningen (Tabel 11.1).

Figur 11.1. Forskellige gruppers syn på undervisning i livreddende førstehjælp. Andel skoleledere og lærere, der vurderer, at forskellige grupper i meget høj grad eller høj grad giver udtryk for, at elever bør undervises i livreddende førstehjælp i løbet af 6.-9. klasse. Deltagerne har kunne vælge flere svar, hvorfor procentandelen kan summere til over 100%.

Tabel 11.1. Sammenhængen mellem skolelederes og klasselæreres oplevelse af, om udvalgte grupper ønsker undervisning i livreddende førstehjælp, og om der er gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin inden for de seneste tre år.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp								
	Skoleledere (n=348)				Klasselærere (n=337)			
	%	OR	95% CI	n	%	OR	95% CI	n
Børne- og Undervisningsministeriet								
I høj eller meget høj grad	67,2	2,4	1,4-4,4	61	51,9	2,3	1,3-4,3	52
I nogen, ringe eller meget ringe grad/Ved ikke	45,6	1	-	287	31,6	1	-	285
Den kommunale forvaltning								
I høj eller meget høj grad	71,4	2,8	1,3-6,1	35	54,6	2,5	1,2-5,1	33
I nogen, ringe eller meget ringe grad/Ved ikke	47,0	1	-	313	32,6	1	-	304

Skolelederforeningen/skolens ledelse								
I høj eller meget høj grad	54,6	1,2	0,5-3,0	22	63,2	4,8	2,8-8,2	76
I nogen, ringe eller meget ringe grad/Ved ikke	49,1	1	-	326	26,4	1	-	261
Lærerforeningen								
I høj eller meget høj grad	52,2	1,1	0,5-2,6	23	42,9	1,5	0,8-2,9	42
I nogen, ringe eller meget ringe grad/Ved ikke	49,2	1	-	325	33,6	1	-	295
Lærere								
I høj eller meget høj grad	77,4	5,0	2,8-8,9	84	56,8	3,4	2,0-5,7	81
I nogen, ringe eller meget ringe grad/Ved ikke	40,5	1	-	264	27,7	1	-	256
Skolebestyrelsen/forældre								
I høj eller meget høj grad	75,9	4,0	2,1-7,6	58	43,2	1,5	0,8-3,0	37
I nogen, ringe eller meget ringe grad/Ved ikke	44,1	1	-	290	33,7	1	-	300
Elevrådet/elever								
I høj eller meget høj grad	75,9	3,5	1,5-8,5	29	66,7	4,1	1,5-11,2	18
I nogen, ringe eller meget ringe grad/Ved ikke	47,0	1	-	319	32,9	1	-	319

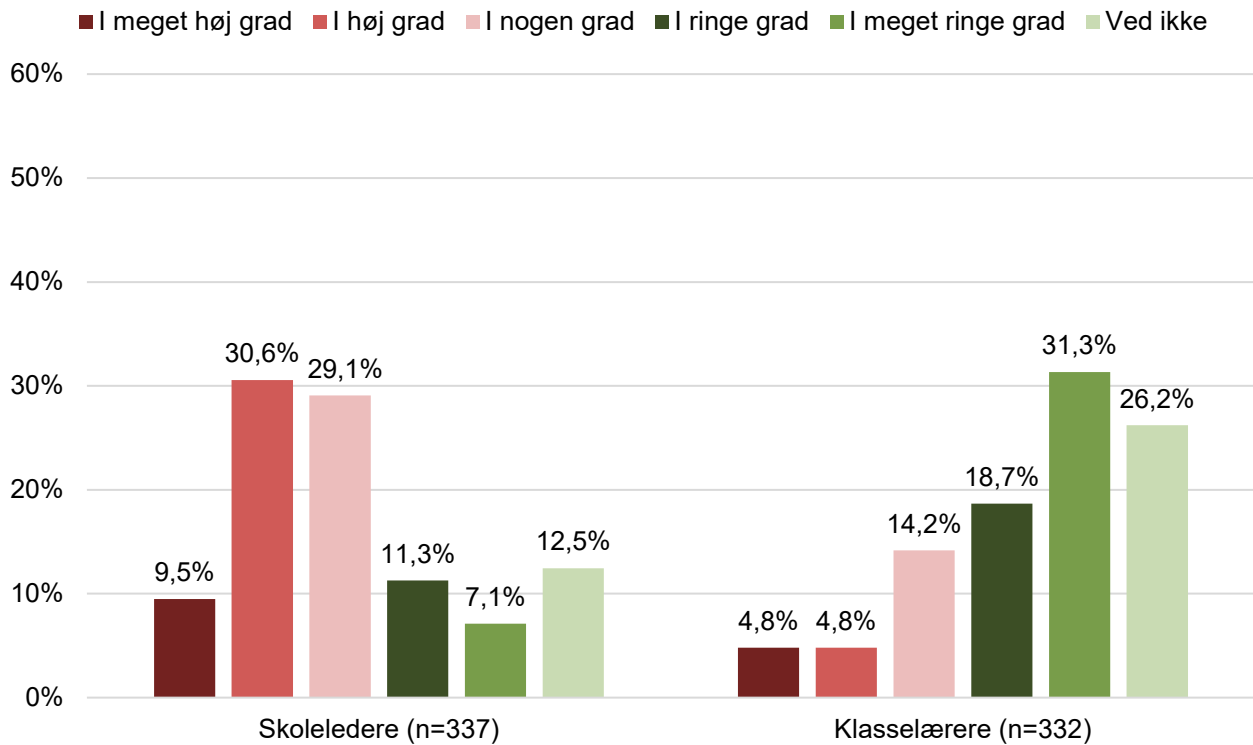
Forventninger om undervisning i livreddende førstehjælp

Af Figur 11.2 fremgår det, at 40,1% af skolelederne oplever, at der i meget høj eller høj grad forventes af dem, at undervisning i livreddende førstehjælp gennemføres på deres skole. I alt 29,1% oplever, at det i nogen grad forventes af dem. Dette tal er betydeligt lavere blandt klasselærerne, hvor kun 9,6% i meget høj eller høj grad oplever, at det forventes af dem. I alt 50% af klasselærerne oplever, at det i ringe eller meget ringe grad forventes af dem, at undervisning i livreddende førstehjælp bliver gennemført i deres 9. klasse på 6.-9. klassetrin.

Der ses en stærk sammenhæng mellem, om klasselærerne oplever, at det forventes af dem, at undervisning i livreddende førstehjælp bliver gennemført, og om de har gennemført undervisningen. Af Tabel 11.2 fremgår der, at når klasselærere oplever, at det forventes af dem, at undervisning i livreddende førstehjælp bliver gennemført, er der 6,8 gange større chance for, at deres 9. klasse har modtaget undervisning i dette på 6.-9. klassetrin.

Figur 11.2. Forventning til skoleledere og klasselærere. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har indtryk af, at det i meget høj, høj, nogen, ringe eller meget ringe grad forventes af dem, at undervisning i

livreddende førstehjælp bliver gennemført.

Tabel 11.2. Sammenhængen mellem om skoleledere og klasselærere i høj eller meget høj grad har indtryk af, at det forventes af dem at sørge for, at elever bliver undervist i førstehjælp, og om der er gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin inden for de seneste tre år.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp								
	Skoleledere (n=337)				Klasselærere (n=332)			
	%	OR	95% CI	n	%	OR	95% CI	n
Har indtryk af, at det forventes af dem at sørge for, at elever bliver undervist i livreddende førstehjælp								
I meget høj eller høj grad	65,2	3,0	1,0-4,8	135	75,0	6,8	2,9-15,6	32
I nogen og ringere grad/Ved ikke	38,1	1	-	202	30,7	1	-	300

12. Betydningen af individuelle karakteristika

- Størstedelen af skoleledere (70,6%) og klasselærere (60,1%) har personlig erfaring med familie eller andre bekendte, som har været ramt af stroke.
- Der ses ingen sammenhæng mellem, om skoleledere og klasselærere har personlig erfaring med at yde livreddende førstehjælp eller har kendskab til familie eller andre, der har haft hjertestop eller stroke, og om hvorvidt der er gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin inden for de seneste tre år.

Betydningen af personlige forhold

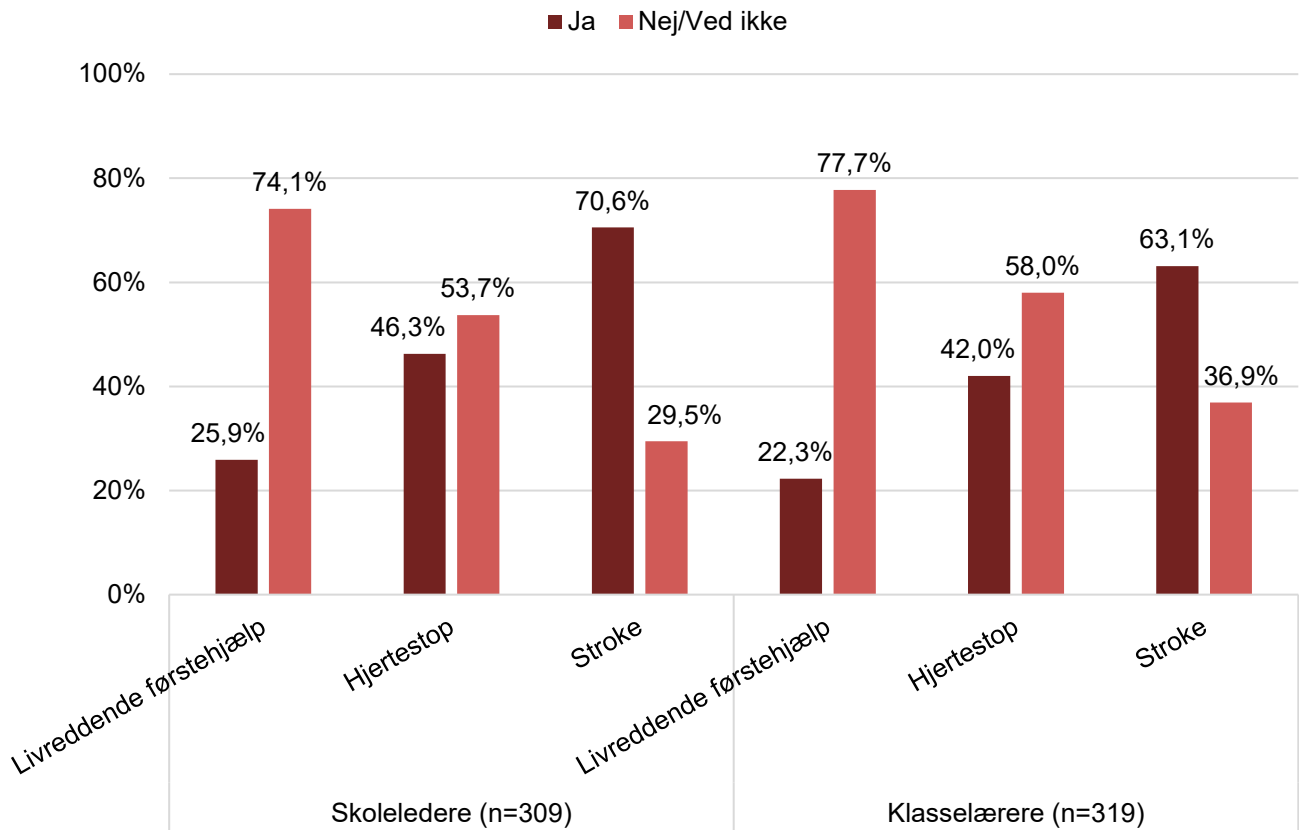
Skolelederne og klasselærerne er også blevet spurgt ind til deres personlige erfaringer med livreddende førstehjælp, hjertestop og stroke, herunder om de selv har været involveret i at yde livreddende førstehjælp, eller om de har kendskab til familiemedlemmer eller andre, der har haft hjertestop eller stroke.

Af Figur 12.1 fremgår det, at størstedelen af både skoleledere og klasselærere har kendskab til familie eller andre, som havde været ramt af stroke (henholdsvis 70,6% og 63,1%). Der ses svage sammenhænge mellem skolelederes og klasselæreres personlige erfaringer, og om hvorvidt der er gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på skolen på 6.-9. klassetrin inden for de seneste tre skoleår, men disse er ikke statistiske signifikante (Tabel 12.1).

Tabel 12.1. Sammenhængen mellem om skoleledere og klasselærere har erfaringer med livreddende førstehjælp, hjertestop og stroke, og om der er gennemført undervisning i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin inden for de seneste tre år.

Gennemført undervisning i livreddende førstehjælp								
	Skoleledere n=309				Klasselærere n=319			
	%	OR	95% CI	n	%	OR	95% CI	n
Været involveret i at yde livreddende førstehjælp								
Ja	60,0	1,7	1,0-2,9	80	31,0	0,8	0,5-1,4	71
Nej/Ved ikke	46,7	1	-	229	35,9	1	-	248
Kendskab til familie m.fl. der har haft hjertestop								
Ja	56,6	1,6	1,0-2,5	166	40,3	1,5	1,0-2,4	134
Nej/Ved ikke	44,6	1	-	143	30,8	1	-	185
Kendskab til familie m.fl. der har haft stroke								
Ja	52,8	1,4	0,9-2,3	218	35,8	1,1	0,7-1,8	201
Nej/Ved ikke	44,0	1	-	91	33,1	1	-	118

Figur 12.1. Personlige erfaringer med livreddende førstehjælp, hjertestop og stroke. Andelen af skoleledere og klasselærere, der har personlige erfaringer med at yde livreddende førstehjælp og kendskab til familie m.fl., som har haft hjertestop eller stroke. Deltagerne har kunne vælge flere svar, hvorfor procentandelen kan summere til over 100%.

13. Ændringer siden 2014

- Der er moderat færre skoleledere, der vurderer, at der er gennemført livreddende førstehjælp i 2024, end der var i 2014 (OR 0,6). Der ses ingen ændring blandt klasselærere.
- Der er henholdsvis 1,9 og 3,4 gange større chance for, at skoleledere og klasselærere vurderer, at der er gennemført undervisning i brug af hjertestarter i 2024 i forhold til i 2014.
- Der er moderat større chance for, at skoleledere ved, at undervisning i førstehjælp er obligatorisk i 2024 end i 2014.

Ændring i forekomst af undervisning i livreddende førstehjælp

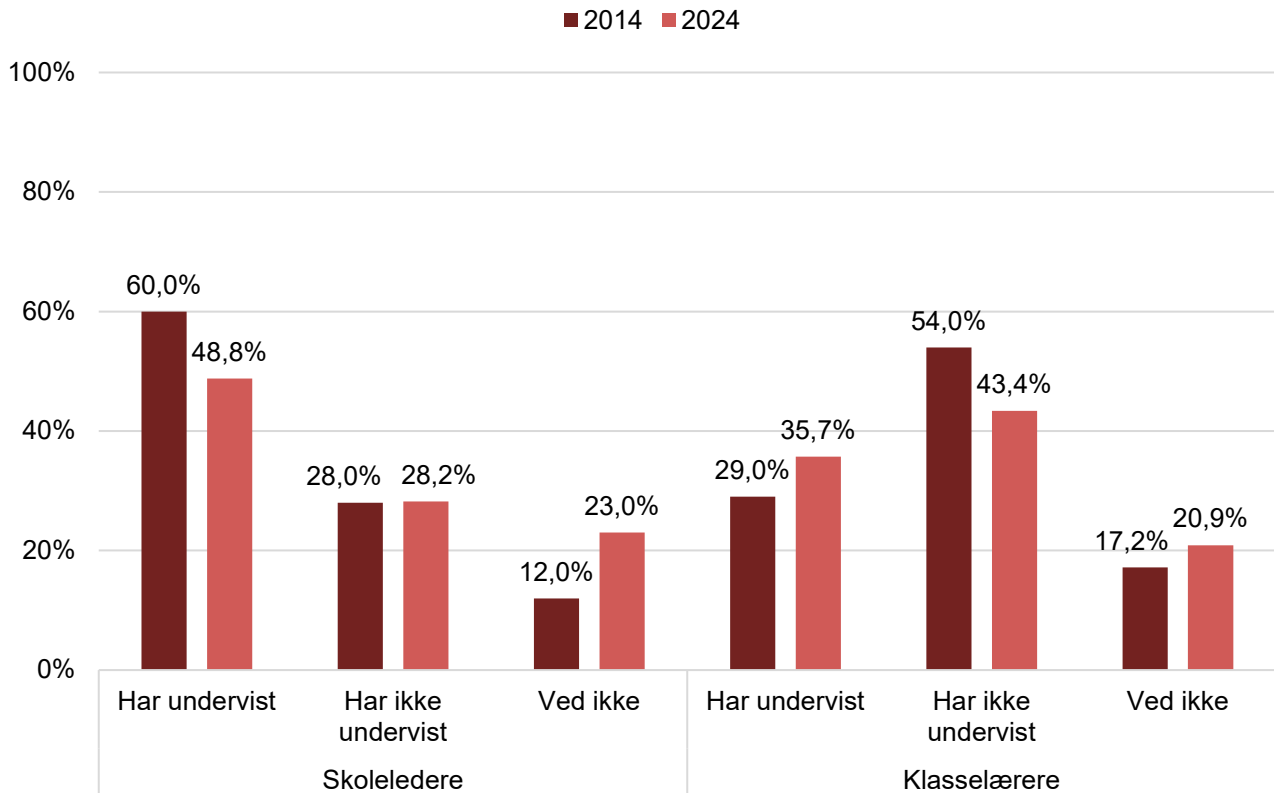
I dette afsnit vil vi præsentere ændringer i forekomsten af førstehjælpsundervisning i grundskolen siden sidste undersøgelse af implementering af førstehjælpsundervisning i 2014.

Af Figur 13.1 fremgår det, at der i 2014 var 60,0% af skoleledere og 29,0% af klasselærere, som angav, at skolen havde gennemført undervisning i livreddende førstehjælp i 6.-9. klasse inden for de seneste tre år. I undersøgelsen fra 2024 angiver 48,8% af skoleledere og 35,7% af klasselærere, at skolen har gennemført undervisning.

Der ses altså et moderat fald fra 2014 til 2024 i antallet af skoleledere, som angiver, at skolerne har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp. Som det fremgår af Tabel 13.1, er der henholdsvis 40% og 30% lavere chance for, at skolerne har haft undervisning i livreddende førstehjælp og anden form for førstehjælp i 2024 sammenlignet med 2014. Det peger på, at der er færre skoler i dag, som underviser i livreddende førstehjælp og anden form for førstehjælp på 6.-9. klassetrin i dag, end der var for 10 år siden. Modsat er der 1,9 gange større chance for, at skoleledere vurderer, at skolen har gennemført undervisning i hjertestartere i dag, end der var for 10 år siden (Tabel 13.1).

Som det fremgår af Tabel 13.2 ses der en svag ændring i klasselæreres vurdering af, om hvorvidt der er implementeret undervisning i livreddende førstehjælp eller anden form for førstehjælpsundervisning i dag i forhold til for 10 år siden (OR 1,4), men denne er ikke statistisk signifikant. Dog er der 3,4 gange større chance for, at skolerne har implementeret undervisningen i hjertestartere i 2024 i forhold til i 2014.

Figur 13.1. Undervisning i livreddende førstehjælp i 2014 og i 2024. Andelen af skoleledere og klasselærere, der angiver, at skolen har gennemført livreddende førstehjælp i 6.-9. klasse inden for de seneste tre skoleår.

Tabel 13.1. Ændring i skolelederes vurdering af, om der gennemført undervisning i forskellige former for førstehjælp på 6.-9. klassetrin i løbet af de seneste tre år i 2024 i forhold til undersøgelsen i 2014.

Skoleledere				
	%	OR	95% CI	n
Livreddende førstehjælp				
2024	48,8	0,6	0,5-0,8	204
2014	60,1	1	-	367
Hjertestartere				
2024	31	1,9	1,4-2,6	102
2014	19,2	1	-	116
Anden form for førstehjælp				
2024	52,3	0,7	0,5-0,9	169
2014	62,0	1	-	378

Tabel 13.2. Ændring i om klasselærerne vurderer, at der gennemført undervisning i forskellige former for førstehjælp i deres 9. klasse på 6.-9. klassetrin i 2024 i forhold til undersøgelsen i 2014.

Klasselærere				
	%	OR	95% CI	n
Livreddende førstehjælp				
2024	35,7	1,4	1,0-1,9	135
2014	29,0	1	-	192
Hjertestartere				
2024	27,2	3,4	2,4-4,8	101
2014	10,0	1	-	66
Anden form for førstehjælp				
2024	28,2	0,9	0,7-1,2	92
2014	30,0	1	-	199

Ændring i faktorer med betydning for implementeringen

I denne undersøgelse, ligesom i 2014, har vi undersøgt forskellige faktorer med betydning for implementering af førstehjælpsundervisning. I dette afsnit sammenligner vi prævalenser af de faktorer, hvor der ses en sammenhæng mellem, om hvorvidt skolen har gennemført undervisning i livreddende førstehjælp, og ser på, om disse har ændret sig siden undersøgelsen i 2014.

Som det fremgår af Tabel 13.3 er der 1,8 gange større chance for, at skolelederne ved, at undervisning i førstehjælp, herunder livreddende førstehjælp, er obligatorisk i dag i forhold til for 10 år siden. Der er også moderat større chance for, at skoleledere oplever, at det forventes af dem, at der gennemføres undervisning i førstehjælp i dag i forhold til for 10 år siden (OR 1,6). Der er en moderat lavere chance for, at skolelederne vurderer, at skolen har en ildsjæl i 2024, end for 10 år siden.

Der ses ingen eller svage ændringer i de øvrige faktorer siden 2014, men disse er ikke statistisk signifikante (Tabel 13.3).

Tabel 13.3. Ændring i prævalenser af faktorer med betydning for implementeringen af undervisning i førstehjælp fra undersøgelsen i 2014 til 2024.

	Skoleledere				Klasselærere			
	%	OR	95% CI	n	%	OR	95% CI	n
Kendskab til lovgivning								
2024	42,0	1,8	1,3-2,4	138	19,5	1,5	1,0-2,1	64
2014	29,0	1	-	149	13,9	1	-	86
Føler, at de har kompetencer til at undervise i livreddende førstehjælp								
2024	-	-	-	-	16,3	1,2	0,8-1,7	58
2014	-	-	-	-	14,0	1	-	90
Vurderer, at lærerne på skolen generelt har kompetencer i at undervise i livreddende førstehjælp								
2024	23,0	0,8	0,6-1,1	88	-	-	-	-
2014	26,9	1	-	149	-	-	-	-
Vurderer, at skolen har en ildsjæl i førstehjælp								
2024	30,8	0,5	0,4-0,7	118	28,7	1,1	0,9-1,5	104
2014	46,0	1	-	256	26,0	1	-	166
Synes, at der er klare retningslinjer og ansvarsplacering omkring førstehjælpsundervisning								
2024	32,9	1,0	0,7-1,3	124	24,0	1,3	1,0-1,8	84
2014	33,1	1	-	179	19,1	1	-	121
Oplever, at det forventes af dem, at de sørger for, at der bliver undervist i livreddende førstehjælp								
2024	40,1	1,6	1,2-2,2	135	9,6	1,4	0,9-2,3	32
2014	29,1	1	-	137	7,0	1	-	43

14. Konklusion

Undersøgelsen viser, at mange skoler stadig ikke har implementeret den lovpligtige undervisning i førstehjælp, hvilket også var tilfældet i 2014. Resultaterne viser, at der er færre skoler, der har implementeret undervisning i livreddende førstehjælp og anden form for førstehjælp i dag, end der var for 10 år siden. Dette lader ikke til at skyldes en modstand mod undervisning i førstehjælp. Langt de fleste skoleledere og klasselærere synes, at undervisningen hører til i grundskolen og passer godt ind i den almindelige undervisning. De fleste mener også, at undervisning i førstehjælp vil have positivt udbytte for eleverne, og at deres udbytte af undervisningen er vigtigt.

Potentielle årsager til manglende implementering

Da dette er en tværsnitsundersøgelse, kan vi ikke konkludere, hvorvidt de undersøgte faktorer har afgørende betydning for den manglende implementering. Dog tyder det på, at nogle af de undersøgte faktorer spiller en rolle for implementeringen.

En stor del af skolelederne og klasselærerne er slet ikke klar over eller oplever ikke, at det forventes af dem, at der bliver undervist i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, og der er større chance for, at skolen har gennemført undervisning, når skoleledere og klasselærere kender til lovgivningen og oplever, at der er en forventning om, at de gennemfører undervisningen. Ligeledes kan vi se, at en stor del af klasselærerne ikke føler, at de har kompetencer til at undervise i livreddende førstehjælp på 6.-9. klassetrin, og at der er en sammenhæng mellem, om de føler sig kompetente, og om hvorvidt undervisningen er implementeret.

Der ses også en sammenhæng mellem, om skolelederne og klasselærerne oplever, at der er klare retningslinjer for, hvem der har ansvaret for, at undervisningen i livreddende førstehjælp gennemføres, og hvorvidt skolen rent faktisk har gennemført undervisningen på 6.-9. klassetrin.

Organisering af førstehjælpsundervisning

På de skoler, som har gennemført førstehjælpsundervisning, organiseres det forskelligt. Flest skoler har valgt at organisere undervisningen som en temadag på 6.-9. klassetrin, og selvom undervisning i førstehjælp i folkeskolens Fælles Mål hører under emnet "Færdselslære", er der meget få skoler, som har valgt at kombinere undervisning i førstehjælp med undervisning i færdselslære.

Både skoleledere og klasselærere foretrækker, at undervisning i førstehjælp, herunder livreddende førstehjælp, organiseres som temadage, som emneuge eller integreres i ét eller flere fag, herunder særligt idræt eller biologi. Både skoleledere og klasselærere foretrækker, at undervisningen varetages af eksterne undervisere fremfor af lærere på skolen.

Litteratur

1. Dansk Hjertestopregister, *Årsrapport for 2022*. 2022.
2. Caffrey, S.L., et al., *Public use of automated external defibrillators*. New England journal of medicine, 2002. **347**(16): p. 1242-1247.
3. Agerskov, M., et al., *Public access defibrillation: great benefit and potential but infrequently used*. Resuscitation, 2015. **96**: p. 53-58.
4. Nielsen, C.G., et al., *Bystander interventions and survival following out-of-hospital cardiac arrest at Copenhagen International Airport*. Resuscitation, 2021. **162**: p. 381-387.
5. Malta Hansen, C., et al., *Lay bystanders' perspectives on what facilitates cardiopulmonary resuscitation and use of automated external defibrillators in real cardiac arrests*. Journal of the American Heart Association, 2017. **6**(3): p. e004572.
6. Greif, R., et al., *European resuscitation council guidelines 2021: education for resuscitation*. Resuscitation, 2021. **161**: p. 388-407.
7. Schroeder, D.C., et al., *KIDS SAVE LIVES: basic life support education for schoolchildren: a narrative review and scientific statement from the International Liaison Committee on Resuscitation*. Circulation, 2023. **147**(24): p. 1854-1868.
8. Malta Hansen, C., et al., *Cardiopulmonary resuscitation training in schools following 8 years of mandating legislation in Denmark: a nationwide survey*. Journal of the American Heart Association, 2017. **6**(3): p. e004128.
9. Zinckernagel, L., et al., *A qualitative study to identify barriers to deployment and student training in the use of automated external defibrillators in schools*. BMC Emergency Medicine, 2016. **17**: p. 1-12.
10. Børne- og Undervisningsministeriet, *Faghæfte for færdsselslære*. 2019.
11. Dansk Råd for Genoplivning. *Dansk Råd for Genoplivning*. 2024 [cited 2024 16-07-2024]; Available from: <https://genoplivning.dk/>.
12. Børne- og Undervisningsministeriet. *LBK nr 816 af 14/08/2019: Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v.* 2019 [cited 2024 01-07-2024]; Available from: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/816>.
13. Børne- og Undervisningsministeriet. *LBK nr 1158 af 08/08/2022: Bekendtgørelse af lov om kommunale internationale grundskoler*. 2022 [cited 2024 01-07-2024]; Available from: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/1158>.
14. Børne- og Undervisningsministeriet. *BEK nr 693 af 20/06/2014: Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand*. 2022 [cited 2024 01-07-2024]; Available from: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/1158>.
15. Zinckernagel, L., et al., *Førstehjælpsundervisning i folkeskolen*. 2014.
16. Danmarks Statistik. *Grundskole*. 2023 [cited 2024 01-07-2024]; Available from: <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/uddannelse-og-forskning/fuldtidsuddannelser/grundskole>.
17. Ministry of Children and Education. *Institutionsregisteret*. 2023 [cited 2024 01-07-2024]; Available from: <https://www.uvm.dk/institutioner-og-drift/institutionsregisteret/>.